

Interreg Program dunajského regiónu 2021 – 2027

Program INTERREG SFC2021

CCI	2021TC16FFTN004
Názov	(Interreg VI-B) Dunaj
Verzia	1.0
Prvý rok	2021
Posledný rok	2027
Článok 17 ods. 4 písm. b)	Jedna suma pre „fondy Interreg“
Príslušný(é) fond(y) v jednej sume	EFRR IPA III NDICI
Oprávnenie od	1.1.2021
Oprávnenie do	31.12.2029
Číslo rozhodnutia Komisie	
Dátum rozhodnutia Komisie	
Regióny NUTS, na ktoré sa vzťahuje program	HU - Magyarország HU1 - Közép-Magyarország HU11 - Budapest HU110 - Budapest HU12 - Pest HU120 - Pest HU2 - Dunántúl HU21 - Közép-Dunántúl HU211 - Fejér HU212 - Komárom-Esztergom HU213 - Veszprém HU22 - Nyugat-Dunántúl HU221 - Győr-Moson-Sopron HU222 - Vas HU223 - Zala HU23 - Dél-Dunántúl HU231 - Baranya HU232 - Somogy HU233 - Tolna HU3 - Alföld és Észak HU31 - Észak-Magyarország HU311 - Borsod-Abaúj-Zemplén HU312 - Heves HU313 - Nógrád HU32 - Észak-Alföld HU321 - Hajdú-Bihar HU322 - Jász-Nagykun-Szolnok HU323 - Szabolcs-Szatmár-Bereg HU33 - Dél-Alföld

	HU331 - Bács-Kiskun
	HU332 - Békés
	HU333 - Csongrád
	HUZ - Extra-Regio NUTS 1
	HUZZ - Extra-Regio NUTS 2
	HUZZZ - Extra-Regio NUTS 3
	BG - България
	BG3 - Северна и Югоизточна България
	BG31 - Северозападен
	BG311 - Видин
	BG312 - Монтана
	BG313 - Враца
	BG314 - Плевен
	BG315 - Ловеч
	BG32 - Северен централен
	BG321 - Велико Търново
	BG322 - Габрово
	BG323 - Русе
	BG324 - Разград
	BG325 - Силистра
	BG33 - Североизточен
	BG331 - Варна
	BG332 - Добрич
	BG333 - Шумен
	BG334 - Търговище
	BG34 - Югоизточен
	BG341 - Бургас
	BG342 - Сливен
	BG343 - Ямбол
	BG344 - Стара Загора
	BG4 - Югозападна и Южна централна България
	BG41 - Югозападен
	BG411 - София (столица)
	BG412 - София
	BG413 - Благоевград
	BG414 - Перник
	BG415 - Кюстендил
	BG42 - Южен централен
	BG421 - Пловдив
	BG422 - Хасково
	BG423 - Пазарджик
	BG424 - Смолян
	BG425 - Кърджали
	BGZ - Extra-Regio NUTS 1
	BGZZ - Extra-Regio NUTS 2
	BGZZZ - Extra-Regio NUTS 3
	CZ - Česko
	CZ0 - Česko
	CZ01 - Praha
	CZ010 - Hlavní město Praha
	CZ02 - Střední Čechy
	CZ020 - Středočeský kraj
	CZ03 - Jihozápad

	CZ031 - Jihočeský kraj
	CZ032 - Plzeňský kraj
	CZ04 - Severozápad
	CZ041 - Karlovarský kraj
	CZ042 - Ústecký kraj
	CZ05 - Severovýchod
	CZ051 - Liberecký kraj
	CZ052 - Královéhradecký kraj
	CZ053 - Pardubický kraj
	CZ06 - Jihovýchod
	CZ063 - Kraj Vysočina
	CZ064 - Jihomoravský kraj
	CZ07 - Střední Morava
	CZ071 - Olomoucký kraj
	CZ072 - Zlínský kraj
	CZ08 - Moravskoslezsko
	CZ080 - Moravskoslezský kraj
	CZZ - Extra-Regio NUTS 1
	CZZZ - Extra-Regio NUTS 2
	CZZZZ - Extra-Regio NUTS 3
	DE1 - Baden-Württemberg
	DE11 - Stuttgart
	DE111 - Stuttgart, Stadtkreis
	DE112 - Böblingen
	DE113 - Esslingen
	DE114 - Göppingen
	DE115 - Ludwigsburg
	DE116 - Rems-Murr-Kreis
	DE117 - Heilbronn, Stadtkreis
	DE118 - Heilbronn, Landkreis
	DE119 - Hohenlohekreis
	DE11A - Schwäbisch Hall
	DE11B - Main-Tauber-Kreis
	DE11C - Heidenheim
	DE11D - Ostalbkreis
	DE12 - Karlsruhe
	DE121 - Baden-Baden, Stadtkreis
	DE122 - Karlsruhe, Stadtkreis
	DE123 - Karlsruhe, Landkreis
	DE124 - Rastatt
	DE125 - Heidelberg, Stadtkreis
	DE126 - Mannheim, Stadtkreis
	DE127 - Neckar-Odenwald-Kreis
	DE128 - Rhein-Neckar-Kreis
	DE129 - Pforzheim, Stadtkreis
	DE12A - Calw
	DE12B - Enzkreis
	DE12C - Freudenstadt
	DE13 - Freiburg
	DE131 - Freiburg im Breisgau, Stadtkreis
	DE132 - Breisgau-Hochschwarzwald
	DE133 - Emmendingen
	DE134 - Ortenaukreis
	DE135 - Rottweil

	DE136 - Schwarzwald-Baar-Kreis
	DE137 - Tuttlingen
	DE138 - Konstanz
	DE139 - Lörrach
	DE13A - Waldshut
	DE14 - Tübingen
	DE141 - Reutlingen
	DE142 - Tübingen, Landkreis
	DE143 - Zollernalbkreis
	DE144 - Ulm, Stadtkreis
	DE145 - Alb-Donau-Kreis
	DE146 - Biberach
	DE147 - Bodenseekreis
	DE148 - Ravensburg
	DE149 - Sigmaringen
	DE2 - Bayern
	DE21 - Oberbayern
	DE211 - Ingolstadt, Kreisfreie Stadt
	DE212 - München, Kreisfreie Stadt
	DE213 - Rosenheim, Kreisfreie Stadt
	DE214 - Altötting
	DE215 - Berchtesgadener Land
	DE216 - Bad Tölz-Wolfratshausen
	DE217 - Dachau
	DE218 - Ebersberg
	DE219 - Eichstätt
	DE21A - Erding
	DE21B - Freising
	DE21C - Fürstenfeldbruck
	BA001 - Brčko distrikt
	BA002 - Obce
	ME - Црна Гора
	ME0 - Црна Гора
	ME00 - Црна Гора
	ME000 - Црна Гора
	MEZ - Extra-Regio NUTS 1
	MEZZ - Extra-Regio NUTS 2
	MEZZZ - Extra-Regio NUTS 3
	RO - România
	RO1 - Macroregiunea Unu
	RO11 - Nord-Vest
	RO111 - Bihor
	RO112 - Bistrița-Năsăud
	RO113 - Cluj
	RO114 - Maramureș
	RO115 - Satu Mare
	RO116 - Sălaj
	RO12 - Centru
	RO121 - Alba
	RO122 - Brașov
	RO123 - Covasna
	RO124 - Harghita
	RO125 - Mureș
	RO126 - Sibiu

	RO2 - Macroregiunea Doi
	RO21 - Nord-Est
	RO211 - Bacău
	RO212 - Botoșani
	RO213 - Iași
	RO214 - Neamț
	RO215 - Suceava
	RO216 - Vaslui
	RO22 - Sud-Est
	RO221 - Brăila
	RO222 - Buzău
	RO223 - Constanța
	RO224 - Galați
	RO225 - Tulcea
	RO226 - Vrancea
	RO3 - Macroregiunea Trei
	RO31 - Sud-Muntenia
	RO311 - Argeș
	RO312 - Călărași
	RO313 - Dâmbovița
	RO314 - Giurgiu
	RO315 - Ialomița
	RO316 - Prahova
	RO317 - Teleorman
	RO32 - București-Ilfov
	RO321 - București
	RO322 - Ilfov
	RO4 - Macroregiunea Patru
	RO41 - Sud-Vest Oltenia
	RO411 - Dolj
	RO412 - Gorj
	RO413 - Mehedinți
	RO414 - Olt
	DE21D - Garmisch-Partenkirchen
	RO415 - Vâlcea
	RO42 - Vest
	RO421 - Arad
	RO422 - Caraș-Severin
	RO423 - Hunedoara
	RO424 - Timiș
	ROZ - Extra-Regio NUTS 1
	ROZZ - Extra-Regio NUTS 2
	ROZZZ - Extra-Regio NUTS 3
	RS - Srbija/Србија
	RS1 - Србија - север
	RS11 - Београдски регион
	RS110 - Београдска област
	RS12 - Регион Војводине
	RS121 - Западнобачка област
	RS122 - Јужнобанатска област
	RS123 - Јужнобачка област
	DE21E - Landsberg am Lech
	DE21F - Miesbach
	DE21G - Mühldorf a. Inn

	DE21H - München, Landkreis
	DE21I - Neuburg-Schrobenhausen
	DE21J - Pfaffenhofen a. d. Ilm
	DE21K - Rosenheim, Landkreis
	DE21L - Starnberg
	DE21M - Traunstein
	DE21N - Weilheim-Schongau
	DE22 - Niederbayern
	DE221 - Landshut, Kreisfreie Stadt
	DE222 - Passau, Kreisfreie Stadt
	DE223 - Straubing, Kreisfreie Stadt
	DE224 - Deggendorf
	DE225 - Freyung-Grafenau
	DE226 - Kelheim
	DE227 - Landshut, Landkreis
	DE228 - Passau, Landkreis
	DE229 - Regen
	DE22A - Rottal-Inn
	DE22B - Straubing-Bogen
	DE22C - Dingolfing-Landau
	DE23 - Oberpfalz
	DE231 - Amberg, Kreisfreie Stadt
	DE232 - Regensburg, Kreisfreie Stadt
	DE233 - Weiden i. d. Opf, Kreisfreie Stadt
	DE234 - Amberg-Sulzbach
	DE235 - Cham
	DE236 - Neumarkt i. d. OPf.
	DE237 - Neustadt a. d. Waldnaab
	DE238 - Regensburg, Landkreis
	DE239 - Schwandorf
	DE23A - Tirschenreuth
	DE24 - Oberfranken
	DE241 - Bamberg, Kreisfreie Stadt
	DE242 - Bayreuth, Kreisfreie Stadt
	DE243 - Coburg, Kreisfreie Stadt
	DE244 - Hof, Kreisfreie Stadt
	DE245 - Bamberg, Landkreis
	DE246 - Bayreuth, Landkreis
	DE247 - Coburg, Landkreis
	DE248 - Forchheim
	DE249 - Hof, Landkreis
	DE24A - Kronach
	DE24B - Kulmbach
	DE24C - Lichtenfels
	DE24D - Wunsiedel i. Fichtelgebirge
	DE25 - Mittelfranken
	DE251 - Ansbach, Kreisfreie Stadt
	DE252 - Erlangen, Kreisfreie Stadt
	DE253 - Fürth, Kreisfreie Stadt
	DE254 - Nürnberg, Kreisfreie Stadt
	DE255 - Schwabach, Kreisfreie Stadt
	DE256 - Ansbach, Landkreis
	DE257 - Erlangen-Höchstadt
	DE258 - Fürth, Landkreis

	DE259 - Nürnberger Land
	DE25A - Neustadt a. d. Aisch-Bad Windsheim
	DE25B - Roth
	DE25C - Weißenburg-Gunzenhausen
	DE26 - Unterfranken
	DE261 - Aschaffenburg, Kreisfreie Stadt
	DE262 - Schweinfurt, Kreisfreie Stadt
	DE263 - Würzburg, Kreisfreie Stadt
	DE264 - Aschaffenburg, Landkreis
	DE265 - Bad Kissingen
	DE266 - Rhön-Grabfeld
	DE267 - Haßberge
	DE268 - Kitzingen
	DE269 - Miltenberg
	DE26A - Main-Spessart
	DE26B - Schweinfurt, Landkreis
	DE26C - Würzburg, Landkreis
	DE27 - Schwaben
	DE271 - Augsburg, Kreisfreie Stadt
	DE272 - Kaufbeuren, Kreisfreie Stadt
	DE273 - Kempten (Allgäu), Kreisfreie Stadt
	DE274 - Memmingen, Kreisfreie Stadt
	DE275 - Aichach-Friedberg
	DE276 - Augsburg, Landkreis
	DE277 - Dillingen a.d. Donau
	DE278 - Günzburg
	DE279 - Neu-Ulm
	DE27A - Lindau (Bodensee)
	DE27B - Ostallgäu
	DE27C - Unterallgäu
	DE27E - Oberallgäu
	DE27D - Donau-Ries
	HR - Hrvatska
	HR0 - Hrvatska
	HR02 - Panonska Hrvatska
	HR021 - Bjelovarsko-bilogorska županija
	HR022 - Virovitičko-podravska županija
	HR023 - Požeško-slavonska županija
	HR024 - Brodsko-posavska županija
	HR025 - Osječko-baranjska županija
	HR026 - Vukovarsko-srijemska županija
	HR027 - Karlovačka županija
	HR028 - Sisačko-moslavačka županija
	HR03 - Jadranska Hrvatska
	HR031 - Primorsko-goranska županija
	HR032 - Ličko-senjska županija
	HR033 - Zadarska županija
	HR034 - Šibensko-kninska županija
	HR035 - Splitsko-dalmatinska županija
	HR036 - Istarska županija
	HR037 - Dubrovačko-neretvanska županija
	HR05 - Grad Zagreb
	HR050 - Grad Zagreb
	HR06 - Sjeverna Hrvatska

	HR061 - Međimurska županija
	HR062 - Varaždinska županija
	HR063 - Koprivničko-križevačka županija
	HR064 - Krapinsko-zagorska županija
	HR065 - Zagrebačka županija
	HRZ - Extra-Regio NUTS 1
	HRZZ - Extra-Regio NUTS 2
	HRZZZ - Extra-Regio NUTS 3
	MD - Moldavsko
	AT - Österreich
	AT1 - Ostösterreich
	AT11 - Burgenland
	AT111 - Mittelburgenland
	AT112 - Nordburgenland
	AT113 - Südburgenland
	AT12 - Niederösterreich
	AT121 - Mostviertel-Eisenwurzen
	AT122 - Niederösterreich-Süd
	AT123 - Sankt Pölten
	AT124 - Waldviertel
	AT125 - Weinviertel
	AT126 - Wiener Umland/Nordteil
	AT127 - Wiener Umland/Südteil
	AT13 - Wien
	AT130 - Wien
	AT2 - Südösterreich
	AT21 - Kärnten
	AT211 - Klagenfurt-Villach
	AT212 - Oberkärnten
	AT213 - Unterkärnten
	AT22 - Steiermark
	AT221 - Graz
	AT222 - Liezen
	AT223 - Östliche Obersteiermark
	AT224 - Oststeiermark
	AT225 - West- und Südsteiermark
	AT226 - Westliche Obersteiermark
	AT3 - Westösterreich
	AT31 - Oberösterreich
	AT311 - Innviertel
	AT312 - Linz-Wels
	AT313 - Mühlviertel
	AT314 - Steyr-Kirchdorf
	AT315 - Traunviertel
	AT32 - Salzburg
	AT321 - Lungau
	AT322 - Pinzgau-Pongau
	AT323 - Salzburg und Umgebung
	AT33 - Tirol
	AT331 - Außerfern
	AT332 - Innsbruck
	AT333 - Osttirol
	AT334 - Tiroler Oberland
	AT335 - Tiroler Unterland

	AT34 - Vorarlberg
	AT341 - Bludenz-Bregenzer Wald
	AT342 - Rheintal-Bodenseegebiet
	ATZ - Extra-Regio NUTS 1
	ATZZ - Extra-Regio NUTS 2
	ATZZZ - Extra-Regio NUTS 3
	BA - Bosna a Hercegovina
	RS124 - Севернобанатска област
	RS125 - Севернобачка област
	RS126 - Средњобанатска област
	RS127 - Сремска област
	RS2 - Србија - југ
	RS21 - Регион Шумадије и Западне Србије
	RS211 - Златиборска област
	RS212 - Колубарска област
	RS213 - Мачванска област
	RS214 - Моравичка област
	RS215 - Поморавска област
	RS216 - Расинска област
	RS217 - Рашка област
	RS218 - Шумадијска област
	RS22 - Регион Јужне и Источне Србије
	RS221 - Борска област
	RS222 - Браничевска област
	RS223 - Зајечарска област
	RS224 - Јабланичка област
	RS225 - Нишавска област
	RS226 - Пиротска област
	RS227 - Подунавска област
	RS228 - Пчињска област
	RS229 - Топличка област
	RSZ - Extra-Regio NUTS 1
	RSZZ - Extra-Regio NUTS 2
	RSZZZ - Extra-Regio NUTS 3
	SI - Slovenija
	SI0 - Slovenija
	SI03 - Vzhodna Slovenija
	SI031 - Pomurska
	SI032 - Podravska
	SI033 - Koroška
	SI034 - Savinjska
	SI035 - Zasavska
	SI036 - Posavska
	SI037 - Jugovzhodna Slovenija
	SI038 - Primorsko-notranjska
	SI04 - Zahodna Slovenija
	SI041 - Osrednjeslovenska
	SI042 - Gorenjska
	SI043 - Goriška
	SI044 - Obalno-kraška
	SIZ - Extra-Regio NUTS 1
	SIZZ - Extra-Regio NUTS 2
	SIZZZ - Extra-Regio NUTS 3
	SK - Slovensko

	SK0 - Slovensko SK01 - Bratislavský kraj SK010 - Bratislavský kraj SK02 - Západné Slovensko SK021 - Trnavský kraj SK022 - Trenčiansky kraj SK023 - Nitriansky kraj SK03 - Stredné Slovensko SK031 - Žilinský kraj SK032 - Banskobystrický kraj SK04 - Východné Slovensko SK041 - Prešovský kraj SK042 - Košický kraj SKZ - Extra-Regio NUTS 1 SKZZ - Extra-Regio NUTS 2 SKZZZ - Extra-Regio NUTS 3 UA002 - Chernivtsi oblast UA003 - Ivano-Frankivisk oblast UA015 - Zakarpatska oblast UA017 - Odesska oblast
Zložka	Zložka B: TN Program nadnárodnej spolupráce (EÚS)

Obsah

1. Spoločná stratégia programu: hlavné výzvy rozvoja a politické odpovede.....	17
1.1. Programová oblasť (nevyžaduje sa pre programy Interreg C).....	17
1.2 Spoločná stratégia programu: Zhrnutie hlavných spoločných výziev, pričom sa zohľadnia hospodárske, sociálne a územné rozdiely a nerovnosti, spoločné investičné potreby a komplementárnosť a synergické účinky s ďalšími programami financovania a nástrojmi financovania, poznatky získané z predošlých skúseností a makroregionálne stratégie a stratégie pre morské oblasti, ak sa na programovú oblasť úplne alebo čiastočne vzťahuje jedna alebo viaceré stratégie.....	18
1.3. Odôvodnenie výberu cieľov politiky a špecifických cieľov programu Interreg, zodpovedajúcich priorít, špecifických cieľov a foriem podpory, ktorými sa v relevantných prípadoch riešia chýbajúce prepojenia v cezhraničnej infraštruktúre.....	32
Tabuľka 1	32
2. Priority	50
2.1. Priorita 1 - Konkurencieschopnejší a inteligentnejší dunajský región.....	50
2.1.1. Špecifický cieľ: RSO1.1. Rozvoj a rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívanie pokročilých technológií	50
2.1.1.1 Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok do týchto špecifických cieľov a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti	50
2.1.1.1b. Vymedzenie jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postupu udeľovania	53
2.1.1.2. Ukazovatele.....	54
Tabuľka 5 – Ukazovatele výstupov	54
Tabuľka 3 – Ukazovatele výsledkov	55
2.1.1.3. Hlavné cieľové skupiny	56
2.1.1.4. Označenie konkrétneho cieľového územia vrátane plánovaného využívania IÚI, miestneho rozvoja vedeného komunitou (CLLD) alebo ďalších územných nástrojov	57
2.1.1.5. Plánované využitie finančných nástrojov	58
2.1.1.6. Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie	59
Tabuľka 4 – Rozmer 1 – oblasť intervencie	59
Tabuľka 5 – Rozmer 2 – forma financovania	60
Tabuľka 6 – Rozmer 3 – mechanizmus územnej realizácie a územné zameranie.....	61
2.1.1. Špecifický cieľ: RSO1.4. Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie.....	62
2.1.1.1 Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok k uvedeným špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti	62
2.1.1.1b. Vymedzenie jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postupu udeľovania	64
2.1.1.2. Ukazovatele.....	65
Tabuľka 2 – Ukazovatele výsledkov	65
Tabuľka 3 – Ukazovatele výsledkov	66
2.1.1.3. Hlavné cieľové skupiny	67
2.1.1.4. Označenie konkrétneho cieľového územia vrátane plánovaného využívania IÚI, miestneho rozvoja vedeného komunitou (CLLD) alebo ďalších územných nástrojov	68
2.1.1.5. Plánované využitie finančných nástrojov	69
2.1.1.6. Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie	70
Tabuľka 4: Rozmer 1 – oblasť intervencie	70
Tabuľka 5 – Rozmer 2 – forma financovania	71
Tabuľka 6: Rozmer 3 – mechanizmus územnej realizácie a územné zameranie.....	72
2.1. Priorita: 2 - Ekologickejší nízkouhlíkový dunajský región	73
2.1.1. Špecifický cieľ: RSO2.2. Podpora energie z obnoviteľných zdrojov v súlade so smernicou o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojoch (EÚ) 2018/2001[1] vrátane kritérií udržateľnosti, ktoré sú v nej stanovené.....	73

2.1.1.1 Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok k uvedeným špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti	73
2.1.1.1b. Vymedzenie jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postupu udeľovania	76
2.1.1.2. Ukazovatele.....	77
Tabuľka 2 – Ukazovatele výsledkov	77
Tabuľka 3 – Ukazovatele výsledkov	78
2.1.1.3. Hlavné cieľové skupiny	79
2.1.1.4. Označenie konkrétnych cieľových území vrátane plánovaného využívania IÚI, miestneho rozvoja vedeného komunitou (CLLD) alebo ďalších územných nástrojov	80
2.1.1.5. Plánované využitie finančných nástrojov	81
2.1.1.6. Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie	82
Tabuľka 4 – Rozmer 1 – oblasť intervencie	82
Tabuľka 5 – Rozmer 2 – forma financovania	83
Tabuľka 6 – Rozmer 3 – mechanizmus územnej realizácie a územné zameranie.....	84
2.1.1. Špecifický cieľ: RSO2.4. Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík katastrof ako aj odolnosti s prihliadnutím na ekosystémové prístupy	85
2.1.1.1 Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok k týmto špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti	85
2.1.1.1b. Vymedzenie jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postupu udeľovania	87
2.1.1.2. Ukazovatele.....	88
Tabuľka 2 – Ukazovatele výstupov	88
Tabuľka 3 – Ukazovatele výsledkov	89
2.1.1.3. Hlavné cieľové skupiny	90
2.1.1.4. Označenie konkrétnych cieľových území vrátane plánovaného využívania IÚI, miestneho rozvoja vedeného komunitou (CLLD) alebo ďalších územných nástrojov	91
2.1.1.5. Plánované využitie finančných nástrojov	92
2.1.1.6. Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie	92
Tabuľka 4 – Rozmer 1 – oblasť intervencie	92
Tabuľka 5 – Rozmer 2 – forma financovania	93
Tabuľka 6 – Rozmer 3 – mechanizmus územnej realizácie a územné zameranie.....	93
2.1.1. Špecifický cieľ: RSO2.5. Podpora prístupu k pitnej vode a trvalo udržateľné hospodárenie s vodou.....	94
2.1.1.1 Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok k týmto špecifickým cieľom a prípadne k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské prostredie	94
2.1.1.1b. Vymedzenie jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postup udeľovania	96
2.1.1.2. Ukazovatele.....	97
Tabuľka 2 – Ukazovatele výstupov	97
Tabuľka 3 – Ukazovatele výsledkov	98
2.1.1.3. Hlavné cieľové skupiny	99
2.1.1.4. Označenie konkrétnych cieľových území vrátane plánovaného využitia IÚI, CLLD alebo iných územných nástrojov	100
2.1.1.5. Plánované využitie finančných nástrojov	101
2.1.1.6. Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie	102
Tabuľka 4 – Rozmer 1 – oblasť intervencie	102
Tabuľka 5 – Rozmer 2 – forma financovania	103
Tabuľka 6 – Rozmer 3 – Mechanizmus územného plnenia a územné zameranie.....	104
2.1.1. Špecifický cieľ: RSO2.7. Zlepšenie ochrany a zachovania prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry vrátane mestských oblastí a zníženie všetkých foriem znečistenia	105
2.1.1.1 Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok k týmto špecifickým cieľom a prípadne k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské prostredie	105
2.1.1.1b. Vymedzenie jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postup udeľovania	107

2.1.1.2. Ukazovatele.....	108
Tabuľka 2 – Ukazovatele výstupov	108
Tabuľka 3 – Ukazovatele výsledkov	109
2.1.1.3. Hlavné cieľové skupiny	110
2.1.1.4. Označenie konkrétnych cieľových území vrátane plánovaného využitia IÚI, CLLD alebo iných územných nástrojov	111
2.1.1.5. Plánované využitie finančných nástrojov	112
2.1.1.6. Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie	113
Tabuľka 4 – Rozmer 1 – oblasť intervencie	113
Tabuľka 5 – Rozmer 2 – forma financovania	114
Tabuľka 6 – Rozmer 3 – mechanizmus územného plnenia a územné zameranie	115
2.1. Priorita: 3 – Sociálnejší dunajský región	116
2.1.1. Špecifický cieľ: RSO4.1. Zvýšenie efektívnosti a inkluzívnosti trhov práce a prístupu ku kvalitnému zamestnaniu prostredníctvom rozvoja sociálnej infraštruktúry a podpory sociálneho hospodárstva	116
2.1.1.1 Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok k týmto špecifickým cieľom a prípadne k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské prostredie	116
2.1.1.1b. Vymedzenie jediného príjemcu alebo obmedzeného zoznamu príjemcov a postup udeľovania	118
2.1.1.2. Ukazovatele.....	119
Tabuľka 2 – Ukazovatele výstupov	119
Tabuľka 3 – Ukazovatele výsledkov	120
2.1.1.3. Hlavné cieľové skupiny	121
2.1.1.4. Označenie konkrétnych cieľových území vrátane plánovaného využitia IÚI, CLLD alebo iných územných nástrojov	122
2.1.1.5. Plánované využitie finančných nástrojov	123
2.1.1.6. Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie	124
Tabuľka 4 – Rozmer 1 – oblasť intervencie	124
Tabuľka 5 – Rozmer 2 – forma financovania	125
Tabuľka 6 – Rozmer 3 – mechanizmus územného plnenia a územné zameranie	126
2.1.1. Špecifický cieľ: RSO4.2. Zlepšenie rovnakého prístupu k inkluzívnym a kvalitným službám v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania prostredníctvom rozvoja dostupnej infraštruktúry, a to aj podporou odolnosti dištančného a on-line vzdelávania a odbornej prípravy	127
2.1.1.1 Súvisiace typy opatrení a ich očakávaný príspevok k týmto špecifickým cieľom a prípadne k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské prostredie	127
2.1.1.1b. Vymedzenie jediného príjemcu alebo obmedzeného zoznamu príjemcov a postup udeľovania	129
2.1.1.2. Ukazovatele.....	130
Tabuľka 2 – Ukazovatele výstupov	130
Tabuľka 3 – Ukazovatele výsledkov	131
2.1.1.3. Hlavné cieľové skupiny	132
2.1.1.4. Označenie konkrétnych cieľových území vrátane plánovaného využitia IÚI, CLLD alebo iných územných nástrojov	133
2.1.1.5. Plánované využitie finančných nástrojov	134
2.1.1.6. Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie	135
Tabuľka 4 – Rozmer 1 – oblasť intervencie	135
Tabuľka 5 – Rozmer 2 – forma financovania	136
Tabuľka 6 – Rozmer 3 – mechanizmus územného plnenia a územné zameranie	137
2.1.1. Špecifický cieľ: RSO4.6. Posilnenie úlohy kultúry a udržateľného cestovného ruchu v hospodárskom rozvoji, sociálnej inklúzii a sociálnej inovácii.....	138
Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e).....	138
Sociálno-ekonomický rozvoj prostredníctvom dedičstva, kultúry a cestovného ruchu	138
2.1.1.1 Súvisiace typy opatrení a ich očakávaný príspevok k týmto špecifickým cieľom a prípadne k makro regionálnym stratégiám a námorným stratégiám.....	138

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod i), článok 17 ods. 9 písm. c) bod ii).....	138
2.1.1.1b. Vymedzenie jediného príjemcu alebo obmedzeného zoznamu príjemcov a postup udeľovania	140
Odkaz: článok 17 ods. 9 písm. c) bod i)	140
2.1.1.2. Ukazovatele.....	141
Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod ii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iii).....	141
Tabuľka 2 - Ukazovatele výstupov	141
Tabuľka 3 –Ukazovatele výsledkov	142
2.1.1.5. Plánované použitie finančných nástrojov	145
Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod v).....	145
2.1.1.6. Orientačné rozdelenie zdrojov programu EÚ podľa typu intervencie.....	146
Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod vi), článok 17 ods. 9 písm. c) bod v).....	146
Tabuľka 4 - Rozmer 1 - oblasť intervencie.....	146
Tabuľka 5 - Rozmer 2 - forma financovania	147
Tabuľka 6 - Rozmer 3 - mechanizmus územného plnenia a územné zameranie.....	148
2.1. Priorita: 4 - Lepšie riadenie spolupráce v dunajskom regióne.....	149
Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. d).....	149
2.1.1. Špecifický cieľ: ISO6.4. Zlepšiť inštitucionálnu kapacitu verejných orgánov a zainteresovaných strán na vykonávanie makro regionálnych stratégií a stratégií pre morské oblasti, ako aj iných územných stratégií (všetky oblasti)	149
Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e).....	149
Podpora riadenia EUSDR	149
2.1.1.1 Súvisiace typy opatrení a ich očakávaný príspevok k týmto špecifickým cieľom a prípadne k makro regionálnym stratégiám a námorným stratégiám.....	149
Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod i), článok 17 ods. 9 písm. c) bod ii).....	149
2.1.1.1b. Definícia jediného príjemcu alebo obmedzeného zoznamu príjemcov a postup udeľovania	150
Odkaz: článok 17 ods. 9 písm. c) bod i)	150
2.1.1.2. Ukazovatele.....	151
Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod ii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iii).....	151
Tabuľka 2 - Ukazovatele výstupov	151
Tabuľka 3 - Ukazovatele výsledkov	152
2.1.1.3. Hlavné cieľové skupiny	153
Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod iii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iv))	153
2.1.1.5. Plánované použitie finančných nástrojov	155
Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod v))	155
2.1.1.6. Orientačné rozdelenie zdrojov programu EÚ podľa typu intervencie.....	156
Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod vi), článok 17 ods. 9 písm. c) bod v).....	156
Tabuľka 4 - Rozmer 1 - oblasť intervencie.....	156
Tabuľka 5 - Rozmer 2 - forma financovania	157
Tabuľka 6 - Rozmer 3 - mechanizmus územného plnenia a územné zameranie.....	158
2.1.1. Špecifický cieľ: ISO6.6. Ďalšie akcie na podporu lepšieho riadenia spolupráce (všetky oblasti)	159
Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e).....	159
Zvýšenie inštitucionálnych kapacít pre územnú a makroregionálnu správu	159
2.1.1.1 Súvisiace typy opatrení a ich očakávaný príspevok k týmto špecifickým cieľom a prípadne k makro regionálnym stratégiám a námorným stratégiám.....	159
Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod i), článok 17 ods. 9 písm. c) bod ii).....	159
2.1.1.1b. Definícia jediného príjemcu alebo obmedzeného zoznamu príjemcov a postup udeľovania	161
Odkaz: článok 17 ods. 9 písm. c) bod i)	161
2.1.1.2. Ukazovatele.....	162
Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod ii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iii).....	162
Tabuľka 2 - Ukazovatele výstupov	162
Tabuľka 3 - Ukazovatele výsledkov	163

2.1.1.3. Hlavné cieľové skupiny	164
Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod iii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iv).....	164
2.1.1.5. Plánované použitie finančných nástrojov	166
Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod v).....	166
2.1.1.6. Orientačné rozdelenie zdrojov programu EÚ podľa typu intervencie.....	167
Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod vi), článok 17 ods. 9 písm. c) bod v).....	167
Tabuľka 4 - Rozmer 1 - oblasť intervencie.....	167
Tabuľka 5 - Rozmer 2 - forma financovania	168
Tabuľka 6 - Rozmer 3 - mechanizmus územného plnenia a územné zameranie.....	169
3. Plán financovania.....	170
Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. f)	170
3.1. Finančné prostriedky na jednotlivé roky.....	170
Tabuľka 7.....	170
Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. g) bod i), článok 17 ods. 4 písm. a) až d)	170
3.2. Celkové finančné prostriedky podľa fondov a národného spolufinancovania	171
Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. f) bod ii), článok 17 ods. 4 písm. a) až d).....	171
Tabuľka 8.....	171
4. Opatrenia prijaté na zapojenie príslušných programových partnerov do prípravy programu Interreg a úloha týchto programových partnerov pri vykonávaní, monitorovaní a hodnotení.....	172
Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. g).....	172
5. Prístup ku komunikácii a zviditeľňovaniu programu Interreg (ciele, cieľové skupiny, komunikačné kanály vrátane prípadného dosahu sociálnych médií, plánovaný rozpočet a príslušné ukazovatele na monitorovanie a hodnotenie).....	175
Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. h).....	175
6. Označenie podpory malých projektov vrátane malých projektov v rámci fondov malých projektov ...	177
Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. i), článok 24.....	177
7. Implementačné ustanovenia.....	178
7.1. Orgány programu	178
Odkaz: článok 17 ods. 6 písm. a).....	178
Tabuľka 9.....	178
7.2. Postup zriadenia spoločného sekretariátu	179
Odkaz: článok 17 ods. 6 písm. b).....	179
7.3. Rozdelenie úloh medzi zúčastnenými členskými štátmi a, v prípade potreby, tretími alebo partnerskými krajinami a zámorskými krajinami a územiami, v prípade finančných korekcií uložených riadiacim orgánom alebo Komisiou.....	180
8. Použitie jednotkových nákladov, jednorazových platieb a paušálnych sadzieb a financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi.....	184
Tabuľka 10: Použitie jednotkových nákladov, jednorazových platieb a paušálnych sadzieb a financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi	184
Dodatok 1.....	185
A. Zhrnutie hlavných prvkov	185
B. Podrobnosti o type projektu	186
C. Výpočet štandardnej škály jednotkových nákladov, jednorazových výdavkov alebo paušálnych výdavkov	188
1. Zdroj údajov použitých na výpočet štandardnej škály jednotkových nákladov, jednorazových výdavkov alebo paušálnych výdavkov (kto vygeneroval, zozbieral a zaznamenal údaje, kde sú údaje uložené, dátumy uzávierok, validácia, atď.):	188
2. Prosím, uveďte prečo je navrhnutá metóda a výpočet podľa článku 94 odsek 2 relevantnou pre daný typ projektu:	189
3. Prosím, uveďte ako boli vykonané výpočty, osobitne všetky domnienky z pohľadu kvality alebo kvantity. Tam, kde je to relevantné by sa mali uviesť štatistické údaje a benchmarky a, na vyžiadanie, poskytnúť vo formáte, ktorý je použiteľný zo strany Komisie:	190
4. Prosím, vysvetlite, ako ste zabezpečili, aby boli do výpočtu štandardnej škály jednotkových nákladov, jednorazových výdavkov alebo paušálnych výdavkov zahrnuté len oprávnené výdavky: ...	191

5. Posúdenie metodiky výpočtu a súm a opatrení pre zabezpečenie verifikácie, kvality, zberu a uchovávanía údajov orgánom auditu :	192
Dodatok 2.....	193
A. Zhrnutie hlavných prvkov.....	193
(2) Týka sa kódu spoločného ukazovateľa, ak je k dispozícii	193
B. Podrobnosti o type projektu	193
Dodatok 3: Zoznam plánovaných projektov so strategickým významom a harmonogramom – článok 22 odsek 3 VN	194
Zoznam vybraných skratiek.....	195

1. Spoločná stratégia programu: hlavné výzvy rozvoja a politické odpovede

1.1. Programová oblasť (nevyžaduje sa pre programy Interreg C)

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. a), článok 17 ods. 9 ods. a)

Programovú oblasť tvorí celkovo štrnásť krajín, čo z nej vytvára makroregión s najvyšším počtom zúčastnených krajín spomedzi všetkých nadnárodných programov EÚ: Členské štáty (ČŠ): Bulharsko, Česká republika, Chorvátsko, Nemecko (spolkové krajiny Bádensko-Württembersko a Bavorsko), Maďarsko, Rumunsko, Slovensko, Rakúsko a Slovinsko; prístupujúce krajiny: Bosna a Hercegovina, Čierna Hora a Srbsko; susediace krajiny: Moldavsko a Ukrajina (Černivetská oblasť, Ivano-Frankovská oblasť, Zakarpatská oblasť, Odeská oblasť). Existujú niektoré osobitné „dunajské“ nadnárodné územné prvky, ktoré sú hlavnými faktormi súdržnosti celého makroregiónu. Z geografického hľadiska sa táto oblasť prekrýva s územím, ktoré je predmetom Stratégie EÚ pre dunajský región (EUSDR), pričom zahŕňa aj povodie Dunaja a horské oblasti (napríklad Karpaty, Balkán a časť Álp), tvorí pätinu územia EÚ a žije v nej približne 114 miliónov ľudí. Rozmanitosť prírodného prostredia, sociálno-ekonomické rozdiely a kultúrna rozmanitosť rôznych častí tejto oblasti sa môžu vnímať ako veľké výzvy, ale v skutočnosti predstavujú významné príležitosti a nevyužitý potenciál. Funkcie územnej, hospodárskej a sociálnej súdržnosti vytvárajú cezhraničné (funkčné) oblasti, ktoré sa majú spoločne riadiť a rozvíjať na makroregionálnej úrovni. Jedna z najrozhodujúcejších funkcií sa týka riečneho systému Dunaja, ktorý si vyžaduje spoločné riadenie vodného hospodárstva, rizík a biotopov v rámci nadnárodných povodí. Nízky podiel obnoviteľných zdrojov energie napriek energetickej závislosti je spoločným znakom, ktorý spája uvedený región. Popri vysokej biodiverzite vytvára výnimočná kultúrna rozmanitosť s etnickými, náboženskými a jazykovými skupinami silné medzikultúrne väzby a medzilľudské mosty medzi národmi a krajinami, ktoré vytvárajú spoločný „dunajský“ priestor. Slabá inkluzívnosť a sociálne inovácie spôsobujú sociálno-ekonomické problémy na nadnárodnej úrovni.

1.2 Spoločná stratégia programu: Zhrnutie hlavných spoločných výziev, pričom sa zohľadnia hospodárske, sociálne a územné rozdiely a nerovnosti, spoločné investičné potreby a komplementárnosť a synergické účinky s ďalšími programami financovania a nástrojmi financovania, poznatky získané z predošlých skúseností a makroregionálne stratégie a stratégie pre morské oblasti, ak sa na programovú oblasť úplne alebo čiastočne vzťahuje jedna alebo viaceré stratégie.

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. b), článok 17 ods. 9 písm. b)

Udržateľný hospodársky rozvoj

Dunajský región sa vyznačuje veľkými rozdielmi v konkurencieschopnosti medzi starými a novými členskými štátmi a krajinami mimo EÚ vrátane ich postavenia v rámci regionálneho inovačného ekosystému. V tejto súvislosti boli zo súčasných tokov informácií a výmeny poznatkov vynechané veľké sociálne a profesijné kategórie (napr. študenti, výskumníci, učitelia, podnikatelia, atď.) V celom dunajskom regióne je nízky podiel činností náročných na technológie a znalosti. Činnosti v oblasti výskumu, vývoja a inovácií (VVI) sú nadmerne sústredené v západných regiónoch alebo hlavných mestských centrách vrátane hlavných miest alebo univerzitných miest a stále pretrvávajú nezodpovedajúci inovačný profil krajín dunajského regiónu, napr. výdavky na VVI a kapacity na riadenie znalostí sú značne nevyvážené. Súčasnú vedeckú a technologickú nadnárodnú spoluprácu brzdia faktory, ako sú rôzne úrovne prenosu poznatkov a inovačných kapacít, čo znamená, že schopnosť realizovať politiky a činnosti založené na poznatkoch a technológiách je v uvedenom regióne stále slabá. Okrem toho, priestorovo a štrukturálne roztrieštené ľudské zdroje a finančné výdavky na inovácie udržiavajú nadnárodný ekosystém v zlom stave. Súčasný systém sa teda stále vyznačuje nedostatkom spoločného a určeného riadenia, vedeckého výskumu a valorizačného prostredia. Je potrebné posilniť synergie a vzájomné vzťahy medzi zainteresovanými stranami v oblasti štvornásobnej inovácie, aby sa uľahčilo využívanie inovačných technológií v celom regióne. Podpora spolupráce v oblasti výskumu, vývoja a inovácií, výmeny skúseností a budovania kapacít medzi inovačnými aktérmi, centrami a strediskami výskumu, vývoja a inovácií má preto veľký význam pre vytvorenie dobre fungujúceho inovačného ekosystému. Okrem toho v mnohých štátoch a regiónoch zaostáva sektor výskumu, vývoja a inovácií vrátane jeho schopnosti ponúknuť funkčné prostredie na zhodnocovanie a prijímanie rozvojových technológií. Preto je okrem výskumu veľmi dôležité zvýšiť rýchlosť využívania inovatívnych technológií v celej dunajskej oblasti. Okrem toho, vzhľadom na celkový podnikateľský sektor a najmä malé a stredné podniky, je úroveň inovácií podpriemerná, čo má za následok podiel inovatívnych podnikov pod priemerom EÚ. V dôsledku toho je vytvorená pridaná hodnota neuspokojivá, napr. produktový a technologický vývoj a pokrok malých a stredných podnikov je pod očakávaniami. Z tohto dôvodu vznikajú štrukturálne problémy, najmä pokiaľ ide o rozvoj high-tech hospodárskych odvetví alebo o úroveň zamestnanosti v oblasti informačných a komunikačných technológií (IKT). Na prekonanie takýchto prekážok je potrebná nadnárodne koordinovaná politická podpora výroby výrobkov a služieb s vyššou pridanou hodnotou, najmä v snahe zintenzívniť proces využívania inovácií. Za dôležité možno považovať aj vytváranie podpory pre nadnárodnú spoluprácu a budovanie kapacít v rámci dodávateľských sietí a klastrových politík s cieľom začleniť malé a stredné podniky do vertikálnych a horizontálnych hodnotových reťazcov, najmä pokiaľ ide o proces prijímania nových/pokročilých technológií v celom makroregióne.

Doprava je jednou z oblastí, v ktorých môže byť zavádzanie moderných technológií pre tento región prínosom. Zavedenie alternatívnych palív, lítium-iónových batérií novej generácie, bezpečnejších autonómnych navigačných systémov alebo internetu vecí – plánovanie trasy, prevencia nehôd – to je len niekoľko príkladov, ktoré by mohli prispieť k pokroku uvedeného regiónu v oblasti inovácií v doprave. Je tiež potrebné podporovať riešenia pre inteligentné regióny/mestá, ako aj pokročilé technológie týkajúce sa obehového hospodárstva. Preto existuje priestor na podporu inovačných partnerstiev a regionálnych a mestských platforiem pre regionálny výskum a technologický rozvoj.

V iných sociálnych a hospodárskych aspektoch, napr. v oblasti rozvoja zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnej transformácie, podnikania a konkurencieschopnosti, sa však dunajský región stále vyznačuje veľkými rozdielmi v súdržnosti. Makroregión sa skladá z rôznych subregiónov nadnárodného významu v špecifických oblastiach činnosti, ako sú poľnohospodárstvo (napr. Veľká

dunajská kotlina, Valašská nížina), priemysel (napr. Moravskosliezsky kraj), služby (napr. Tirolsko, Jadranské Chorvátsko) a technológie (napr. Horné Bavorsko, Bádensko-Württembersko). Je to veľmi dôležité aj preto, že makroregión by mohol profitovať z toho, že funguje ako tranzitná oblasť a región interakcie pre transeurópske obchodné vzťahy vrátane obchodu, priamych zahraničných investícií a transferu technológií, atď. Na tento účel možno riešenia uvedených nedostatkov v oblasti súdržnosti dosiahnuť prostredníctvom digitalizácie a procesov v rámci koncepcie Priemysel 4.0 alebo stratégií a politik inteligentnej špecializácie (S3) – s osobitným dôrazom na malé a stredné podniky. Skutočnou výzvou je, že stále neexistujú dostatočné opatrenia na využitie komparatívnych výhod a hospodárskych osobitostí na nadnárodnej úrovni s cieľom podporiť silnejšie politiky dobiehania. V S3 existujú veľké rozdiely, pokiaľ ide o oblasť špecializácie, sektory a územné pokrytie. Hoci niektoré zúčastnené štáty majú svoje vlastné národné plány, ako aj regionálnu hospodársku správu, v niektorých sa to stále považuje za novú, vznikajúcu tému. Preto je nedostatok súvisiaceho plánovania a riadenia pomerne častý. Podpora nadnárodného zosúladenia stratégií S3 má preto veľký význam.

Zamestnanosť v odvetviach špičkových technológií je v celej dunajskej oblasti veľmi nerovnomerná. Odvetvia špičkových technológií predstavujú udržateľnejšie, kríze odolnejšie pracovné príležitosti a zamestnávanie vysokokvalifikovanej, kvalifikovanej pracovnej sily, navyše potenciál pre technologicky intenzívne hospodárstvo v ére rastúcej neistoty vyplývajúcej z prehĺbujúceho sa nedostatku manuálnej pracovnej sily. Čo sa týka „súboru zručností“ pokročilých priemyselných technológií, ktorý zachytáva podiel odborníkov s pokročilými technologickými zručnosťami v rámci EÚ, podiel absolventov v oblasti vedy, technológie, inžinierstva a matematiky a firiem s IKT zručnosťami, možno túto hodnotu považovať za nízku v celom makroregióne. Iba najzápadnejšie regióny a metropoly sa vyznačujú tým, že majú dostatok ľudí s primeranou kvalifikáciou, aby sa mohli zamestnať v moderných technologických oblastiach. Porovnaním priemeru dunajskej oblasti s priemerom zvyšku EÚ si možno všimnúť, že sa znížil – ale stále viditeľný – rozdiel v konkurencieschopnosti v prospech Európskej únie, najmä pokiaľ ide o pridanie hodnoty malých a stredných podnikov. Podiel sektora malých a stredných podnikov je nižší v porovnaní s EÚ 15 aj EÚ 28.

V poslednom období je situácia v oblasti podnikania výrazne ovplyvnená COVID-19. Pokiaľ ide o indikátor ekonomického sentimentu, ekonomické subjekty mali v roku 2019 pozitívny názor. V dôsledku pandémie sa v roku 2020 výrazne znížila dôvera hospodárskych subjektov. Hodnota indikátora ekonomického sentimentu klesla od septembra 2019 do septembra 2020 v EÚ28 o 11,2 % (zo 101,3 na 90). Na základe zmien hodnôt uvedeného ukazovateľa bol dunajský región postihnutý najmä negatívnymi hospodárskymi účinkami pandémie. S výnimkou Nemecka (-2,9 %) a Slovinska (-9,7 %) zaznamenali všetky krajiny dunajského regiónu výrazne vyšší pokles ekonomickej dôvery. Mimoriadny pokles zaznamenala Čierna Hora (-44,1 %), ďalej hodnoty indikátora ekonomického sentimentu výrazne poklesli v prípade Chorvátska (-21,9 %), Srbska (-19,2 %), Maďarska (-17,0 %), Rumunska (-13,7 %) a tiež Slovenska (-13,6 %). Dunajský región bol obzvlášť postihnutý hospodárskymi dôsledkami pandémie, preto si obnova hospodárstva tejto oblasti vyžaduje zvýšenú pozornosť.

Všetky opísané výzvy by sa mali vnímať v širšom kontexte existujúcich strategických rámcov, ako je Stratégia EÚ pre dunajský región (najmä pokiaľ ide o PO7, PO8 a čiastočne PO9), Územná agenda 2030, nová Lipská charta, Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti a Európska zelená dohoda.

Životné prostredie, energie a zmena klímy

V dunajskom regióne je podiel energie z obnoviteľných zdrojov na hrubej konečnej energetickej spotrebe nízky a v žiadnej krajine nedosiahol 50 %. Významné podiely možno spomenúť v Čiernej Hore (40 %), Rakúsku (32,6 %) a Chorvátsku (27,3 %), zatiaľ čo na Slovensku (11,5 %), v Maďarsku (13,3 %), Českej republike (14,8 %) a Nemecku (15,5 %) zohrávajú obnoviteľné zdroje energie menšiu úlohu v porovnaní s tradičnými fosílnymi palivami, ako aj jadrovou energiou. Vo väčšine krajín podiel obnoviteľných zdrojov energie stagnoval (napr. Rakúsko, Bulharsko) alebo dokonca výrazne klesol (Čierna Hora, Maďarsko). K nárastu došlo len v Nemecku, na Slovensku a v Českej republike.

Pokiaľ ide o ciele EÚ 2020, členské štáty dosahujú rôznorodé výsledky; v niektorých krajinách bol cieľ stanovený nízko, a teda už bol dosiahnutý, zatiaľ čo niektoré krajiny musia ešte podniknúť kroky na realizáciu cieľov stanovených na rok 2020 (napr. Slovinsko, Nemecko).

Dunajský región je teda stále vo veľkej miere závislý od fosílnych palív, a to tak vo vzťahu k výrobe, ako aj k spotrebe. Napriek výrazným priaznivým zmenám v mnohých štátoch má energetický sektor veľmi ďaleko od toho, aby sa stal nízkouhlíkovou hospodárskou oblasťou. Udržateľná výroba a spotreba by si vyžadovala výrazný prechod na obnoviteľné zdroje energie vo všetkých štátoch, keďže podiel fosílnych palív na výrobe sa vo všeobecnosti pohybuje medzi 80 a 65 %. Väčšina dunajského regiónu sa stále vo veľkej miere spolieha na neisté dodávky fosílnych palív z Ruska a toto vystavenie sa neobnoviteľným zdrojom vedie k energetickej závislosti a nedostatočnej energetickej bezpečnosti.

Napriek tomu, že v makroregióne existuje veľké množstvo obnoviteľných zdrojov energie (OZE), ktoré by potenciálne mohli prispieť k zabezpečeniu bezpečnosti dodávok, pričom v jednotlivých regiónoch je niekoľko podobných a vzájomne sa dopĺňajúcich zdrojov, úroveň využívania obnoviteľných zdrojov energie je v porovnaní s fosílnymi palivami stále nízka. Výroba a spotreba obnoviteľných zdrojov energie má v celom makroregióne podobné črty vzhľadom na to, že biopalivá a vodná energia majú významný podiel a slnečná, veterná a geotermálna energia majú meniacu sa úroveň využitia, pričom sieť tepelných elektrární čelí neefektívnej technológii a infraštruktúre.

Ďalším dôvodom pre ekologickejší energetický sektor je vysoká a neustále rastúca úroveň spotreby energie spojená s nízkou úrovňou diverzifikácie zdrojov energie. Preto je potrebná podpora harmonizovaných opatrení a nadnárodnej spolupráce v oblasti obnoviteľných zdrojov energie s cieľom dekarbonizovať energetiku a s ňou súvisiaci sektor dopravy a stavebníctva, najmä s ohľadom na vykurovacie a chladiace systémy budov. Stále pomerne vysoké emisie skleníkových plynov a látok znečisťujúcich ovzdušie v oblasti dopravy na území EÚ, zdokumentované v správe o inventarizácii emisií Európskej únie v rokoch 1990-2019 (LRTAP 1990-2019), ktorú zverejnila Európska environmentálna agentúra (EEA), si vyžadujú zvýšené využívanie alternatívnych palív a nových technológií, ktoré by mohli byť oblasťou spoločných opatrení a politík. Vysoké emisie skleníkových plynov spôsobuje aj sektor vykurovania a chladenia (napr. spaľovanie fosílnych palív, najmä uhlia), ktorý sa stále vyznačuje nízkym využívaním obnoviteľných zdrojov energie, čo si vyžaduje zásadný prechod na ekologickejšiu výrobu a spotrebu energie. Okrem toho môže využívanie napr. nespáľovacích obnoviteľných zdrojov energie, bioplynu a bio-LPG spolu s opatreniami zameranými na udržateľnú dopravu prispieť k lepšej kvalite ovzdušia. Identifikované výzvy a opatrenia sú v súlade s kľúčovými záväzkami Európskej zelenej dohody, pokiaľ ide o dodávky čistej, cenovo dostupnej a bezpečnej energie, s Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti, pretože sa zameriavajú na podporu ekologického prechodu a environmentálnej udržateľnosti, s Územnou agendou 2030, ako aj so stratégiou EÚ pre dunajskú oblasť (EUSDR), najmä s PO2.

Napriek uznávaným negatívnym vplyvom zmeny klímy možno v súvislosti s mnohými dôsledkami zmeny klímy (napr. povodne, suchá, znižovanie biodiverzity) pozorovať nedostatočnú adaptáciu. Nízke schopnosti adaptácie na zmenu klímy vyzývajú na šírenie osvedčených postupov v oblasti metód a stratégií adaptácie na zmenu klímy a na podporu makroregionálnych iniciatív, ktorých cieľom je znížiť negatívne účinky a dopady zmeny klímy prostredníctvom nadnárodných opatrení (napr. výskumy, politické odporúčania, spoločné opatrenia, územné akčné plány, vývoj/zlepšenie prognostických nástrojov, ako aj operatívna spolupráca), čo je v súlade aj s cieľmi stratégie EÚ na prispôbenie sa zmene klímy, Európskej zelenej dohody alebo Územnej agendy EÚ 2030. Vysoké riziko povodňových škôd je hlavným problémom v celom povodí Dunaja, najmä pozdĺž rieky Tisa a jej prítokov, ale aj povodia Dunaja, Mury a Drávy a Sávy sú povodňami ohrozené oblasti. Na týchto nadnárodných riekach sú potrebné koordinované opatrenia na zvládanie povodní medzi jednotlivými krajinami, a to aj v rámci plánu manažmentu povodňového rizika v povodí Dunaja v súlade so smernicou EÚ o povodniach. Okrem závažných povodní môže mať rastúca frekvencia a intenzita vĺn horúčav a silných zrážok silný priamy vplyv na ľudské zdravie a blahobyt, spoločnosť, ekosystémy a poľnohospodárstvo. Zvyšujúca sa povrchová teplota doplnená nedostatkom zrážok spôsobuje pôdne vlhkostné sucha, ktoré ovplyvňuje rast rastlín a plodín, čo sa môže časom prehĺbiť do hydrologického sucha ovplyvňujúceho vodné toky, vodné zdroje a prírodné ekosystémy ovplyvnené podzemnou vodou. Frekvencia a závažnosť sucha sa v posledných desaťročiach v mnohých krajinách

dunajskej oblasti výrazne zvýšila. Na základe regionálnych modelov zmeny klímy sa potenciálne riziko lesných požiarov vážne zvýši, najmä v Stredomorí a strednej Európe, čo ovplyvní aj mnohé krajiny dunajskej oblasti. Okrem environmentálnych katastrof spôsobených zmenou klímy môžu rôzne zdroje náhodného znečistenia riek viesť aj k veľkým katastrofám nadnárodného rozsahu na Dunaji a jeho prítokoch. Prevádzkované priemyselné areály, v ktorých sa vyrábajú alebo skladujú chemické látky, ako aj staré kontaminované miesta vrátane skládok a skládok v potenciálne zaplavených oblastiach sú rozšírené v celom makroregióne, čo spôsobuje veľké riziko náhodného znečistenia. Hoci Medzinárodná komisia na ochranu rieky Dunaj (ICPDR) zriadila a koordinuje systém varovania pred havarijnými situáciami na hlavných cezhraničných riekach v povodí Dunaja, je dôležité ďalej koordinovať a pracovať na prevencii havarijného znečistenia, ako aj na zlepšení reakčných kapacít v regióne. Vyššie uvedené katastrofy súvisiace so zmenou klímy a havarijné znečistenie riek predstavujú vysoké riziko na nadnárodnej úrovni v krajinách dunajskej oblasti, preto majú mimoriadny význam činnosti podporujúce spoluprácu v oblasti integrovaného riadenia environmentálnych rizík, výskumu, prognózovania, adaptácie a zmierňovania. Dôležité je tiež vypracovať a implementovať nadnárodné plány riadenia rizík pre oblasti vystavené environmentálnym rizikám súvisiacim so zmenou klímy alebo havarijným znečisteniam. Tieto výzvy a opatrenia sú tiež v súlade so Stratégiou EÚ pre dunajský región a prispievajú k nej, najmä PO5.

Dunajský región zahŕňa vodný systém Dunaja a jeho prítokov. Cezhraničné vodné útvary spájajú príbuzné regióny a spájajú dané krajiny na hornom a dolnom toku. Komplexné funkčné oblasti povodí vytvárajú spoločné výzvy a vyžadujú si spoločné riešenia, ktoré si vyžadujú územne integrované opatrenia vo vzťahu k negatívnym zmenám v parametroch množstva a kvality vody, vodných biotopov, ako aj k činnostiam v oblasti životného prostredia, vodného hospodárstva a riadenia rizík. Z hľadiska množstva si rastúca spotreba vody v celej oblasti, klesajúca hladina podzemnej vody a zmenšujúce sa zásoby vyžadujú naliehavé opatrenia na udržateľné riadenie cezhraničného odberu vody spolu s inovatívnymi riešeniami na zadržiavanie a opätovné využívanie vody v poľnohospodárstve a priemysle a na zníženie nadmerného využívania podzemnej vody. V dôsledku zmeny klímy ovplyvňujú obdobia nízkej hladiny vody na hlavných riekach v dunajskej oblasti transport sedimentov, plavbu, riadenie vodnej energie a ekológiu, čo si vyžaduje spoluprácu kľúčových zainteresovaných strán dotknutých krajín. Nadnárodnou výzvou je aj cezhraničné znečisťovanie a šírenie znečistenia vody. Podpora spoločných cezhraničných iniciatív v oblasti vodného hospodárstva súvisiacich so spoločnými povodiami vrátane spoločných opatrení v oblasti monitorovania, prevencie a znižovania znečistenia vôd (organické látky, živiny, nebezpečné látky, liečivá, plasty) je veľmi potrebnou oblasťou spolupráce, ktorá prispieva aj k akčnému plánu EÚ: "Dosahovanie nulového znečisťovania ovzdušia, vody a pôdy", ako aj k plánu manažmentu povodňového rizika v povodí Dunaja, ktorý definuje hlavné nadnárodné výzvy a navrhované opatrenia v súlade s rámcovou smernicou EÚ o vode. Narušený transport a rovnováha sedimentov pozdĺž Dunaja a jeho prítokov ovplyvňuje morfológiu rieky, potenciálne zvyšuje riziko povodní, znižuje hladinu podzemnej vody, zhoršuje stav riečnych ekosystémov, negatívne ovplyvňuje plavbu a prevádzku vodných elektrární, preto je potrebné spoločné úsilie pobrežných krajín na zabezpečenie vyváženého režimu sedimentov a nenarušenej kontinuity. Oslabenie prepojení medzi mokrad'ovými biotopmi možno považovať za výzvu pre rozsiahle cezhraničné oblasti, preto sa za dôležitú považuje aj revitalizácia a obnova cezhraničných vodných tokov a vodných systémov v povodí Dunaja, ktorá môže zároveň reaktivovať prirodzenejší transport sedimentov. Identifikované výzvy dunajskej oblasti a súvisiace navrhované opatrenia reagujú aj na ciele Európskej zelenej dohody, ktorého cieľom je nulové znečistenie a zachovanie a obnova ekosystémov, ktoré poskytujú základné služby, ako je sladká voda, a na ciele misie Horizont Európa „Obnoviť naše oceány a vody do roku 2030“, ako je prevencia a odstránenie znečistenia našich oceánov, morí a vôd, ako aj na Územnú agendu EÚ 2030, ktorá sa zasadzuje za udržateľne dostupné zdroje vody a prispieva aj k cieľom stratégie EÚ pre dunajskú oblasť PO4.

V dunajskej oblasti sa nachádzajú rozsiahle typy biotopov s cezhraničným charakterom, z ktorých mnohé sú jedinečné a cenné a čelia rôznym problémom a možnostiam ochrany a zhodnotenia ich biodiverzity. Makroregión je skôr pestrá mozaikou rôznych biogeografických oblastí, ako sú panónske alebo alpské regióny, ktoré spájajú mnohé oblasti naprieč krajinami. Ekologický obraz dunajskej oblasti je heterogénny a táto cezhraničná rozmanitosť si vyžaduje osobitnú pozornosť pri nadnárodnej ochrane a riadení ekologických regiónov dunajskej oblasti.

Fragmentáciu nadnárodných biotopov a ekosystémov, ako aj nedostatočné opatrenia na zabezpečenie biodiverzity makroregiónu možno považovať za kľúčové výzvy regiónu. To si vyžaduje podporu zlepšenia ekologického prepojenia medzi biotopmi, chránenými oblasťami prírody pozdĺž nadnárodne významných ekologických koridorov. Dunajský región je bohatý na rôzne kategórie chránených území vrátane cezhraničných regiónov s vysokou biodiverzitou. Existujú územia s významnými prírodnými hodnotami, ktoré by mohli byť chránené nadnárodne vzhľadom na ich výnimočnú flóru, faunu a/alebo krajinu, ktorú zdieľajú susedné krajiny. Riadenie ochrany prírody v týchto územiach je však problematické pre stále nízku úroveň spoločných iniciatív v oblasti riadenia a ochrany a výrazné rozdiely v predpisoch, kompetenciách, ľudských a finančných zdrojoch chránených území. Napriek niektorým dobrým príkladom sietí spolupráce sú hranice zvyčajne stále prekážkou účinnej ochrany prírody na nadnárodnej úrovni. Slabé riadiace kapacity a zručnosti pre ekologické regióny nadnárodného významu vyvolávajú potrebu rozvoja nadnárodných systémov riadenia. Sú potrebné spoločné techniky ochrany a zachovania a systémy plánovania. Inštitucionalizovaná, dlhodobá sieť (siete) riadenia "dunajských" cezhraničných ekologických oblastí by mala skutočný nadnárodný vplyv. Mokradňové biotopy majú v povodí Dunaja veľký význam a v záujme zníženia ich fragmentácie a zachovania a zlepšenia ich ekologického stavu je v makroregióne veľmi potrebná revitalizácia a obnova cezhraničných vodných biotopov a príľahlej zelenej infraštruktúry. Invázne druhy ohrozujú ekologickú rovnováhu v mnohých cezhraničných ekologických oblastiach, najmä vo vodných biotopoch. To vyzýva zainteresované strany v oblasti ochrany prírody, aby navrhli spoločné riešenia v boji proti šíreniu invázných druhov. Okrem toho by sa malo podporovať zhodnocovanie a udržateľné hospodárske využívanie prírodného dedičstva a chránených oblastí namiesto nezvratného využívania oblastí s vysokou biodiverzitou. Vzhľadom na cezhraničný charakter ich biotopov si úspešná ochrana nadnárodne významných vlajkových (zastrešujúcich) druhov, ako sú napríklad jesetery alebo veľké šelmy v dunajskej oblasti, vyžaduje nadnárodnú spoluprácu so zreteľom na znižovanie populácie týchto druhov s veľkou environmentálnou hodnotou. Identifikované výzvy a opatrenia sú v súlade s kľúčovými záväzkami Európskej zelenej dohody, Stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 a jej plánu na obnovu prírody, cieľmi misie Horizont Európa „Obnoviť naše oceány a vody do roku 2030“, Územnou agendou EÚ 2030, ako aj cieľmi Stratégie EÚ pre dunajský región PO6 a protokolmi Karpatského dohovoru na zníženie straty biodiverzity, ako aj na ochranu a obnovu (riečnych) ekosystémov, integráciu ekologických koridorov, podporu zelenej a modrej infraštruktúry; účinný manažment všetkých chránených oblastí a ich sietí, boj proti inváznym cudzím druhom, ako aj udržateľné hospodárenie s pôdou.

Typy akcií programu sú tiež v súlade so zásadou výrazne nenarušiť životné prostredie, pretože sa neočakáva, že budú mať vzhľadom na svoj charakter významný negatívny vplyv na životné prostredie.

Inkluzívne pracovné trhy a ľudský kapitál

Pokračujúci sociálno-ekonomický pokrok v dunajskej oblasti je podmienený dobre fungujúcim trhom práce, ktorý je základom pre zabezpečenie zamestnanosti a regionálneho rastu, a ktorý je zakorenený v spoločnosti. Pod inkluzívnym trhom práce rozumieme koncepciu, v rámci ktorej sa každý v produktívnom veku môže zúčastňovať na platenej práci, pričom sa zameriava na zraniteľné a znevýhodnené skupiny. S tým súvisí, ale má aj širšiu sociálnu a kultúrnu hodnotu, úloha ľudského kapitálu, ktorý sa chápe ako vedomosti, zručnosti a skúsenosti, ktorými disponuje jednotlivec alebo populácia.

Z hľadiska zamestnanosti v dunajskej oblasti možno zistiť vysoké nerovnosti, ktoré charakterizujú nerovnovážny trh práce v makroregionálnom meradle. Napriek zlepšujúcemu sa trendu pretrvávajú vyššia miera nezamestnanosti, najmä v niektorých častiach západného Balkánu, pričom v Bosne a Hercegovine, Čiernej Hore a Srbsku presahuje 10 %. Napriek tomu, že vo väčšine krajín sa situácia zlepšila, stále existujú okrajové znevýhodnené regióny, v ktorých pretrvávajú vysoká miera nezamestnanosti, napr. všetky krajiny dunajskej oblasti v EÚ okrem nemeckej časti programového územia a Českej republiky majú jednotlivé regióny alebo okresy s nezamestnanosťou nad 8 %, napr. Rakúsko, Viedeň; Bulharsko, severozápadný región; Chorvátsko, Split-Dalmácia; Maďarsko, Szabolcs-Szatmár; Rumunsko, Buzau; Slovensko, východné Slovensko. Spoločným základným znakom v EÚ a dunajskej oblasti je vysoký podiel dlhodobo nezamestnaných v rámci miery nezamestnanosti, ktorý sa v dunajskej oblasti pohybuje od 28,9 do 61,8. Dlhodobá nezamestnanosť neúmerne ovplyvňuje znevýhodnené a zraniteľné osoby, pracovníkov

s nízkou kvalifikáciou, migrantov, osoby so zdravotným postihnutím, znevýhodnené etnické menšiny, ako sú Rómovia, staršie osoby a osoby zo znevýhodnených regiónov. S výnimkou niektorých častí Nemecka a Rakúska je miera zamestnanosti zvyčajne vyššia v mestách. V Nemecku je miera zamestnanosti vo vidieckych oblastiach 78,9 %, ale v porovnaní s tým je v Bulharsku 58,8 %, Maďarsku 67 %, na Slovensku 64,6 %, v Rumunsku 63 %, Chorvátsku 56,3 % a Srbsku 59,9 %. Tieto miery zamestnanosti vo vidieckych oblastiach v rámci dunajskej oblasti sú v porovnaní s priemerom EÚ nižšie. Pretrvávajúce problémy v oblasti dostupnosti, demografie a migrácie vo vidieckych oblastiach a menších sídlach sú často znásobené krízou ohrozenými miestnymi monofunkčnými štruktúrami zamestnanosti, ktoré zamestnávajú veľký počet zraniteľných zamestnancov. Pozitívnu reštrukturalizáciu a diverzifikáciu zamestnanosti spolu s rekvalifikáciou s cieľom odstrániť nedostatok zručností vrátane tých, ktoré sú alebo budú potrebné na prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo, možno rozvíjať prostredníctvom vykonávania územne integrovaných akčných plánov zamestnanosti s osobitným zameraním na posilnenie šírenia inovačných štruktúr zameraných na monofunkčné regióny. Nový vývoj by sa mohol zosúladiť aj s Európskou zelenou dohodou.

Integrácia etnických menšín predstavuje pre dunajskú oblasť neustálu výzvu, a to tak z hľadiska migrantov, ako aj národnostných menšín. Veľkou znevýhodnenou etnickou menšinou v dunajskej oblasti je rómska komunita, a hoci vo všeobecnosti chýbajú údaje o ekonomickej integrácii v celom regióne, existujú dôkazy o veľmi nízkej miere zamestnanosti (Index rómskej inklúzie – desaťročné obdobie EÚ (2016)); Druhý prieskum Európskej únie týkajúci sa menšín a diskriminácie (z roku 2017) preukázal, že miera nezamestnanosti Rómov bola v 5 krajinách dunajskej oblasti EÚ od 23 % do 62 %. V každej krajine je miera zamestnanosti žien nižšia ako miera zamestnanosti mužov a v mnohých krajinách je rozdiel významný v percentuálnych bodoch (p.b.). V Českej republike (14,2 p. b.), Maďarsku (14 p. b.), na Slovensku (12,7 p. b.), v Rumunsku (17 p. b.), Srbsku (13,7 p. b.) a Čiernej Hore (12,6 p. b.). Rozdiel je výrazný aj v porovnaní s priemerom EÚ (10,5 p. b.). Najväčšiu menšinu v dunajskej oblasti tvorí komunita zdravotne postihnutých a zamestnanosť je problémom v celej EÚ, vrátane dunajskej oblasti, pričom miera nezamestnanosti je v porovnaní s mierou nezamestnanosti osôb bez zdravotného postihnutia výrazne vyššia. V štatistike Európskej únie o príjmoch a životných podmienkach za rok 2018 sa nezamestnaní jednotlivci s obmedzením v 7 z 8 krajín EÚ v rámci dunajskej oblasti pohybovali v rozmedzí 15,4 % – 33 %. Pri posudzovaní znevýhodnených skupín je potrebné hlbšie porozumenie, nové modely (vrátane prístupov sociálnej ekonomiky), podporné pracovné štruktúry vrátane prístupnosti a aspektov rovnosti, ako aj neštandardné formy práce, napr. práca na čiastočný úväzok; práca na diaľku (okrem Rakúska a Nemecka je nízka úroveň v regióne).

Dôležitým faktorom pre zamestnateľnosť je úroveň vzdelania, odbornej prípravy a odborných zručností, ktoré jednotlivci majú. Menej vzdelaní ľudia s nízkou úrovňou dosiahnutého vzdelania korelujú s najširšou vrstvou zraniteľných skupín na trhu práce. Osoby v produktívnom veku s nižším dosiahnutým stredoškolským vzdelaním trpia nielen vyššou nezamestnanosťou, ale aj nízkym príjmom a rizikom chudoby. Vo všetkých krajinách dunajskej oblasti je najvyššia miera zamestnanosti u najvzdelanejších obyvateľov v aktívnom veku. Nemecko (60,7 %) je jedinou krajinou, kde miera zamestnanosti ľudí s nižším stredoškolským vzdelaním maximálne prevyšuje mieru zamestnanosti v EÚ28 (56,1 %). Významným faktorom, ktorý prispieva k nízkej miere dosiahnutého vzdelania, je výskyt predčasného ukončenia školskej dochádzky. Predčasné ukončenie školskej dochádzky je problémom v celej dunajskej oblasti. Od západnej hranice Maďarska smerom na východ hodnota predčasného ukončenia školskej dochádzky presahuje 10 %. V Nemecku, Rakúsku a Českej republike spolu s Balkánskym polostrovom so Slovinskom a Chorvátskom je tento pomer nižší a pohybuje sa v priemere okolo 7,5 – 10 %. V okolí dunajskej oblasti sa nachádzajú regióny s inými hodnotami ako napríklad Karlsruhe (10,1 %); Severozápad (17,1 %); Bukurešť (8 %). V záujme budovania ľudského kapitálu by sa malo ďalej rozvíjať dostupné a inkluzívne vzdelávanie, ako aj odborné vzdelávanie a príprava a možnosti celoživotného vzdelávania, ktoré prinášajú pridanú hodnotu hospodárstvu a spoločnosti. Vo významných častiach dunajskej oblasti sú v súčasnosti uplatňované vzdelávacie štruktúry pomerne rigidné, s problémami s dostupnosťou, nedostatočnou flexibilitou a schopnosťou reagovať na potreby študentov a trhu práce. Spolu s inováčnym rozvojom účasti a udržania v zamestnaní môže využívanie osvedčených štruktúr, modelov

a procesov vzdelávania a odbornej prípravy na trhu práce účinne prispieť k rozvoju ľudského kapitálu a zvýšeniu zamestnanosti.

Súčasne s nízkou úrovňou dosiahnutého vzdelania a výzvami v oblasti odborného vzdelávania existujú v dunajskej oblasti vysoké nerovnosti, pokiaľ ide o osoby s terciárnou kvalifikáciou a zamestnancov, pričom západná časť makroregiónu je v tomto ohľade silnejšia a má čoraz viac príležitostí. Popri dynamike migrácie z východu na západ vidíme aj dynamiku migrácie z vidieka do miest. Hlavnými centrami, kde sa koncentruje vzdelanejšie obyvateľstvo, sú regióny hlavných miest, napr. Bratislava (60 %), Praha (57 %), Budapešť (55 %), Bukurešť (51 %) a Viedeň (48 %). Výsledkom migračných procesov sú regióny s vysokou mierou vyľudňovania, čo sa týka najmä vidieckych oblastí a starnutia obyvateľstva, ako aj nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily. Nedostatok kvalifikovaných pracovníkov v jednotlivých regiónoch a sídlach sa prehĺbuje v dôsledku chýbajúceho súladu medzi pracovníkmi potrebnými v konkrétnych oblastiach, napríklad vo výrobe a informačných a komunikačných technológiách, a odborními študovanými na inštitúciách terciárneho vzdelávania. Na udržanie kvalifikovanej pracovnej sily, rozvoj zručností a podporu udržateľnejšej migrácie obyvateľstva sú potrebné inovatívne politiky a medziregionálne iniciatívy. Súčasne s migračnou dynamikou je jednou z najvšeobecnejších výziev pre dunajskú oblasť a EÚ starnutie obyvateľstva. Okrem Slovenska, Bosny a Hercegoviny a niektorých okrajových regiónov je podiel obyvateľstva v produktívnom veku (15 až 64 rokov) v súčasnosti vo väčšine analyzovaných regiónov nižší ako 70 %. Nízkym podielom obyvateľstva v produktívnom veku najviac trpia rumunské, bulharské, srbské a chorvátske regióny, ale tento problém je akútny v mnohých oblastiach v rámci celej dunajskej oblasti.

Pandémia koronavírusu ovplyvnila trh práce v dunajskej oblasti v rôznej miere počas jej fáz a v závislosti od dopadu rôznych sektorov, napr. vysoký dopad sektora cestovného ruchu. Prvotné vplyvy na trh práce boli v roku 2020 dramatické, ale štatistiky týkajúce sa zamestnanosti sa v roku 2021 v celej dunajskej oblasti zlepšili, čo poukazuje na problém skôr cyklického typu, ako v čase recesie. Program dunajského regiónu sa zameriava na podporu znevýhodnených regiónov a zraniteľných jednotlivcov vo vzťahu k trhu práce a tento prístup má riešiť viac výziev štrukturálneho typu. V čase písania tohto programu je ešte príliš skoro na to, aby sme pochopili, či účinky koronavírusu povedú k štrukturálnym zmenám, ale reakcie by mali byť flexibilné a mali by byť v súlade napríklad aj s iniciatívami týkajúcimi sa trhu práce: EÚ novej generácie; národnými programami ESF+; programom Erasmus+; iniciatívou Zelená zamestnanosť; programom Horizont Európa; plánom digitálneho vzdelávania na roky 2021 – 2027 a iniciatívami na národnej a regionálnej úrovni. Odporúča sa tiež zväziť ciele a kritériá rozvíjajúceho sa európskeho vzdelávacieho priestoru ako nového strategického rámca. Celkový prístup programu je v silnom súlade s Európskym pilierom sociálnych práv, najmä s kapitolou 1 Rovnosť príležitostí a prístup na trh práce a kapitolou 3 Sociálna ochrana a začleňovanie.

Dedičstvo a kultúrny cestovný ruch a spoločensťvo

Na základe zistení Eurostatu sa vysoká turistická aktivita spája s nižšou mierou nezamestnanosti v regiónoch. V krajinách dunajskej oblasti má cestovný ruch zásadný význam pre zamestnanosť, ako napríklad v Chorvátsku (23 %) a Rakúsku (16 %). Podiel cestovného ruchu na zamestnanosti je pomerne vysoký v Slovinsku (13 %), Nemecku (12 %) a Bulharsku (11 %) a mierny v prípade Maďarska (9 %), Českej republiky (9 %), Slovenska (6 %) a Rumunska (6 %).

Až do COVID-19 bol cestovný ruch pre makroregión zväčša úspešným odvetvím, hoci sústredenie na relatívne malý počet tradičných stredísk obmedzovalo súdržnosť a príležitosti. Medzi destináciami, službami, produktmi a zainteresovanými stranami nie sú dostatočné prepojenia a úroveň spolupráce a turistická infraštruktúra vykazuje v rámci makroregiónu veľké nerovnosti. Dunajský región má rozvinuté dobré zariadenia, ale zvyčajne v hlavných mestách, Alpách, na Jadrane, pri Čiernom mori a v obmedzenom počte renomovaných destinácií v každej krajine. Na základe počtu prenocovaní sú najobľúbenejšími turistickými destináciami vysokohorské regióny (východné Alpy) a prímorské letoviská (napr. Dalmácia v Chorvátsku, Slnečné pobrežie v Bulharsku), ako aj metropolitné regióny (napr. Praha, Viedeň). Existujú

značné rozdiely v rozložení turistických nocí, pričom existuje výrazné rozdelenie medzi východom a západom.

Zapojenie miestneho dedičstva, kultúry a komunít do rozvoja existujúcich centier cestovného ruchu môže obohatiť existujúcu miestnu ponuku a okrem toho v celom regióne zostáva obrovské množstvo dedičstva a kultúry, ktoré možno spoznať, pochopiť, rozvíjať a zhodnotiť ako súčasť ponuky v odvetví cestovného ruchu. Spojenia s existujúcimi alebo novými turistickými trasami sa ukázali ako čoraz populárnejšie a v dunajskej oblasti bolo určených a certifikovaných niekoľko kultúrnych trás Rady Európy s cieľom lepšie prepojiť lokality kultúrneho a prírodného dedičstva a turistické atrakcie Európy. Možno ich považovať za rozvojové nástroje na podporu nadnárodného prepojenia a riadenia produktov a služieb cestovného ruchu. Je tiež potrebné implementovať politiky, odporúčania a usmernenia v oblasti kultúrneho cestovného ruchu vypracované v rámci projektu Routes4U.

V súlade s plánom pre dunajský región by sa mali analyzovať štruktúry riadenia úspešných kultúrnych ciest v dunajskej oblasti s cieľom zhromaždiť a zdieľať osvedčené postupy týkajúce sa štruktúr riadenia a realizácie činností v dunajskom makroregióne. Hlavnou potrebou v tomto ohľade je vytvorenie produktov kultúrneho cestovného ruchu, ktoré si vyžadujú zapojenie miestnej destinácie a širokého spektra súkromných a verejných zainteresovaných strán z oblasti kultúry a cestovného ruchu.

Sociálne inovácie môžu byť hnacou silou nových prístupov a môžu viesť k diverzifikácii, čím sa zabezpečia a vytvoria pracovné miesta a alternatívne dodatočné zdroje príjmov v oblastiach, kde je nedostatok pracovných príležitostí z dôvodu slabých hospodárskych štruktúr alebo zlej dostupnosti. Okrem toho môžu oblasti postihnuté vyludňovaním získať nový rozvojový impulz tým, že sa (znovu) začlenia do sociálno-ekonomických sietí cestovného ruchu a kultúrnej sféry. Inovatívne riešenia môžu otvoriť nové príležitosti pre ľudí so zdravotným postihnutím, starších ľudí a vylúčené menšiny. Miestne regióny a ich obyvatelia často disponujú výnimočným kultúrnym a prírodným dedičstvom, na základe ktorého možno inovovať.

Pri rozširovaní kultúrneho dedičstva a kultúrneho cestovného ruchu v dunajskej oblasti budú veľkú časť poznatkov získavať miestne komunity a mali by sa vytvoriť štruktúry riadenia cestovného ruchu, ktoré uznávajú zapojenie komunity a sú inkluzívne z hľadiska zloženia a vedenia komunitou. V súvislosti s posilnením úlohy cestovného ruchu v hospodárskom rozvoji je veľmi potrebné budovať kapacity v oblasti inovatívnych systémov riadenia.

Tento prístup možno prepojiť s Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a potenciálne aj s iniciatívou Európska zelená dohoda a iniciatívou Nový európsky Bauhaus.

Riadenie

Celý dunajský priestor trpí svojou silnou politickou a administratívnou roztrieštenosťou, pričom zúčastnené regióny majú v rôznych štátnych modeloch rôzne úlohy a zodpovednosti. To je skutočnou prekážkou spolupráce a znamená to potrebu lepších riešení správy a územných stratégií v rámci makroregiónu. K najvýraznejším výzvam patrí demografický vývoj, ako je úbytok miestnych pracovných síl v dôsledku vnútornej (pracovnej) migrácie a starnutia obyvateľstva alebo rastúce rozdiely medzi mestami a vidiekom, ktoré vedú k nedostatočnému poskytovaniu základných verejných služieb a slabej dostupnosti vo vidieckych alebo znevýhodnených mestských a prímestských oblastiach. Okrem toho sa dunajský región vyznačuje nízkou inštitucionálnou integráciou pozdĺž cezhraničných funkčných podoblastí a nedostatkom inštitucionálnych kapacít na vypracovanie a/alebo vykonávanie integrovaných stratégií územného rozvoja (napr. stratégia EÚ pre dunajský región, Územná agenda 2030, nová Lipská charta). Zapojenie občanov a organizácií občianskej spoločnosti do rozhodovania na všetkých úrovniach vo všeobecnosti zaostáva v porovnaní s inými regiónmi v Európe, čo vedie k pociťovanému demokratickému deficitu a odtrhnutiu verejných inštitúcií od života priemerných Európanov. Vzhľadom na nízku pôrodnosť a vysokú emigráciu je jednou z najčastejších charakteristík dunajskej oblasti starnutie obyvateľstva (s výnimkou niektorých severovýchodných území). Zvýšenie podielu staršej populácie v porovnaní s mladou populáciou viedlo k tomu, že takmer neexistujú regióny, v ktorých by počet

obyvateľov mladších ako 15 rokov prevyšoval počet obyvateľov starších ako 65 rokov. V najviac starnúcich regiónoch Bulharska, Srbska a Nemecka indexy naznačujú, že v najviac starnúcej časti makroregiónu žije viac ako dvakrát viac starších ľudí. Extrémna úroveň starnutia obyvateľstva vedie k výzvam, ktoré je potrebné riešiť v súvislosti so zachovaním obyvateľstva, miestnou zamestnanosťou, službami sociálnej a zdravotnej starostlivosti, striebornou ekonomikou, keďže radikálna zmena demografie sa nepredpokladá.

Pokiaľ ide o migračné modely, treba poznamenať, že veľká časť sťahovania sa uskutočňuje v rámci územia makroregiónu, hoci smery a výsledky migrácie sú nevyvážené. Regióny s pozitívnym migračným saldóm majú zvyčajne dva typy geografických oblastí; sú to buď západné (väčšina) regióny daných krajín, alebo celý dunajský región napr. župa Győr-Moson-Sopron (Maďarsko), župa Temeš (Rumunsko), Istria (Chorvátsko) alebo regióny hlavných miest (najmä Bratislava, Budapešť, Bukurešť, Viedeň, Praha). V rámci dunajskej oblasti teda existujú veľké rozdiely v migračných modeloch. Nemecko a Rakúsko majú vo všeobecnosti najvyšší podiel regiónov so silnou imigráciou a ostatné regióny (okrem regiónov hlavného mesta) v makroregionálnom meradle sú oblasťami so silnou emigráciou. Nemecko, Rakúsko a Česká republika vynikajú nízkym počtom regiónov postihnutých negatívnym migračným saldóm. Takmer všetky regióny s výrazným prisťahovalectvom pochádzajú z Nemecka.

Naopak, veľké časti Chorvátska, Rumunska, Srbska a Čiernej Hory sa musia vyrovnávať so silným vystaňovalectvom (Chorvátsko je na tom z hľadiska vystaňovalectva najhoršie), s výnimkou Teleormanskej župy (Rumunsko) a Smoljanskej župy (Bulharsko). Migračné procesy viedli k zintenzívneniu priestorových rozdielov, čo malo za následok zníženie hospodárskej a sociálnej súdržnosti medzi krajinami dunajskej oblasti v mnohých ohľadoch, pretože v dôsledku dlhodobej emigrácie vzniklo na mape Európy niekoľko rozsiahlych periférií, ktoré sa vyznačujú nízkou mierou udržania obyvateľstva a slabými hospodárskymi štruktúrami. To všetko má za následok masívne vyľudňovanie a rýchle starnutie obyvateľstva, ako aj nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily, ktorá by mohla byť základom prosperity. Na druhej strane, v regiónoch s vysokou pozitívnou bilanciou môže byť integrácia takého veľkého počtu prisťahovalcov s rôznym kultúrnym a vzdelanostným zázemím náročná. Vzhľadom na to, že v dlhodobom horizonte budú existovať veľké nerovnosti na trhu práce, v príjmoch a v kvalite života, je veľmi dôležité riešiť problémy vyplývajúce zo silných migračných tokov a meniaceho sa rozloženia obyvateľstva. Väčšina makroregiónu sa musí vysporiadať so silnejúcim západným a mestským smerom migrácie. V rámci diskutovaného pohybu osôb sú cieľové aj zdrojové oblasti navzájom silne prepojené, preto riadenie daných tokov nemožno oddeliť ani od úbytku, ani od prírastku obyvateľstva v regiónoch.

V mnohých aspektoch súdržnosti (funkcie, hospodársky rast, zamestnanosť atď.) sa v rámci makroregiónu zväčšujú rozdiely medzi mestami a vidiekom. Pokiaľ ide o stupeň urbanizácie, dunajský región sa vyznačuje silnou dualitou medzi mestom a vidiekom. Táto polarizácia „dunajskej“ siete osídlenia sa prejavila v podobe dvoch odlišných vývojových ciest, čo sa odráža v rôznych prvkoch hospodárskej a sociálnej súdržnosti, ako aj v rôznych potrebách nadnárodnej spolupráce. Toto rozdelenie možno zistiť a má demografické, migračné, hospodárske, environmentálne a iné dôsledky. Urbanizované oblasti majú vo všeobecnosti širokú škálu verejných a súkromných funkcií, často sú hlavnými oblasťami sociálno-ekonomického rozvoja ako motory rastu, vyznačujú sa nárastom počtu obyvateľov a sú tiež cieľom veľkých podnikateľských investícií a migrantov (vrátane vysokokvalifikovaného a mladšieho/aktívneho obyvateľstva, pracovných a študentských migrantov z dunajskej oblasti) a majú osobitné problémy, ako je znečistenie, dopravné zápchy, rozrastanie miest, problémy sociálnej integrácie, atď. Vidiecke oblasti majú často malý rozsah funkcií pre poskytovanie verejných služieb, emigráciu inteligencie, mladé generácie, účinky vyľudňovania, menej vzdelané, ale viac starnúce a znevýhodnené obyvateľstvo, teda slabú konkurencieschopnosť, ako aj dostupnosť, menej priaznivú situáciu pre úspory z rozsahu a zavádzanie nových funkcií a inštitúcií.

Urbanizácia nie je nevyhnutne spojená s administratívnymi hranicami a v posledných rokoch urbanizačné procesy vytvorili ešte viac miest a predmestí, ako aj posilnili partnerské mestá, vytvorili cezhraničné prímestské oblasti (napr. v okolí Bratislavy alebo Košíc), cezhraničné (polycentrické) funkčné mestské oblasti (napr. v okolí Viedne, Bratislavy, Brna a Győru) s osobitnými problémami a potenciálmi. V súčasnosti by sa mali dať nadnárodné odpovede na výzvy značne urbanizovaných, ako aj prevažne

vidieckych oblastí makroregiónu vzhľadom na mnohé podobnosti a vznikajúce mestské štruktúry za hranicami.

Funkčné účinky mestských aglomerácií prekračujú administratívne hranice, najmä v „dunajskom“ mestskom priestore, ktorý je fragmentovaný viacerými štátnymi hranicami. Makroregión je pokrytý množstvom mestských zázemí cezhraničného (alebo dokonca nadnárodného) charakteru, ktoré sa navzájom prekrývajú a presahujú štátne hranice. Monocentrické vnútrozemské mestské siete môžu byť doplnené mestskými centrami druhej strany. Štátne hranice, ktoré sa v dôsledku európskej integrácie stali otvorenejšími, vytvorili príležitosť na prepojenie prihraničných sídiel, ktoré boli v mnohých prípadoch od seba takmer hermeticky oddelené po celé desaťročia. Priestorová organizačná sila miest sa môže obnoviť organizovaním cezhraničných metropolitných oblastí, aglomerácií, partnerských miest a spolupráce partnerských miest. S transformáciou priestorovej organizácie, poskytovaním verejných služieb a ďalších centrálnych funkcií miest dôjde k novému posilneniu funkčných typov mestských oblastí a sídiel. Koordinovaný rozvoj mestských funkcií založený na spoločných a doplnkových funkciách a riadení centier a ich zázemia vytvára novú situáciu z hľadiska medzinárodnej súťaže miest. Preto by sa mala podporovať nadnárodná spolupráca medzi obcami vo funkčných mestských oblastiach oddelených štátnymi hranicami, najmä pokiaľ ide o koordináciu politík v oblasti plánovania a prevádzkovej efektívnosti týchto zón a funkčného rozvoja (príprava integrovaných plánov rozvoja, spoločné cezhraničné riadenie a správa).

Okrem vyššie uvedených výziev v oblasti riadenia nadnárodného charakteru sa týkajú aj oblasti dopravy a dostupnosti. Nedostatočná inštitucionálna spolupráca, chýbajúce formy riadenia a plánovania viedli k rozsiahlym oblastiam so slabou dostupnosťou. Preto je potrebné budovať kapacity na lepšie začlenenie aspektov dopravy a dostupnosti do integrovaných nadnárodných systémov riadenia.

Všetky opísané výzvy je potrebné vnímať v širšom kontexte existujúcich strategických rámcov, ako je akčný plán stratégie EÚ pre dunajskú oblasť (najmä pokiaľ ide o prioritnú oblasť 10), Územná agenda 2030, nová Lipská charta, Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti a Európska zelená dohoda.

Vplyv pandémie COVID-19 v dunajskom regióne

Program dunajského regiónu spája 14 krajín s rôznymi kultúrami a rôznou úrovňou hospodárskeho rozvoja. Súčasná pandémia COVID-19 spôsobila obrovský tlak na rozpočty týchto krajín a spôsobila obrovské problémy s peňažnými tokmi a likviditou. Napriek tomu krajiny stále vynakladajú značné úsilie na zabezpečenie udržateľnej sociálno-ekonomickej a ekologickej obnovy. Okrem toho pandémia priamo ovplyvnila pracovný a osobný život ľudí v dôsledku opakovaných výluk, práce na diaľku alebo prudko rastúcej nezamestnanosti. Keďže je nepravdepodobné, že tieto negatívne účinky po skončení pandémie okamžite zmiznú, je potrebné vyvinúť nové/innovatívne riešenia, ktoré sa budú uplatňovať v rôznych sociálno-ekonomických sektoroch. Napríklad cestovný ruch, kultúra a kreatívny priemysel, doprava (najmä letecká) boli pandemiou silne zasiahnuté. Mnohí zamestnanci prišli o prácu a o svoje príjmy a boli narušené celé dodávateľské a logistické reťazce. Aj mnohé podniky museli byť zrušené alebo výrazne obmedzili svoju činnosť a stratili zdroje príjmov a šancu rásť a rozvíjať sa na trhu.

Z praktického hľadiska sa Program dunajského regiónu stretáva s nárastom projektových partnerov, ktorí odstupujú z dôvodu problémov s likviditou. Okrem toho sa očakáva, že aj v nasledujúcich rokoch budú problémy s peňažnými tokmi brániť účasti partnerov na projektoch Programu dunajského regiónu. Okrem toho obmedzenia a výluky znemožňujú realizáciu určitých typov činností, ktoré nie je možné vykonávať na diaľku pri počítači (napr. pilotné akcie, študijné návštevy, terénne merania atď.). Všetky tieto prvky majú vplyv na celkový výkon programu.

Poznatky získané z predchádzajúcich skúseností

Nadnárodná spolupráca v dunajskom regióne sa začala v roku 2014, po viac ako desaťročnej histórii spolupráce v tejto oblasti. Predchádzajúci program, ako aj ostatné nadnárodné programy, ktoré čiastočne pokrývajú región, ponúkajú cenné výsledky, na základe ktorých súčasný program rieši existujúce aj nové výzvy a trendy. Program dunajského regiónu pokračuje v spolupráci v oblasti inovácií, vodného hospodárstva, biodiverzity, kultúrneho a prírodného dedičstva a riadenia na základe už dosiahnutých výsledkov a s využitím vytvorených partnerstiev a sietí. Napriek hodnotným projektom financovaným v tejto oblasti (ako sú ekologické inovácie, biohospodárstvo, klastrové politiky, transfer technológií, prevencia povodňových rizík, riadenie sedimentov, ekologické koridory a sieť zelených infraštruktúr v dunajskom regióne, podpora hmotného a nehmotného dedičstva pre hospodársky rozvoj, migrácia, začlenenie zraniteľných skupín, atď.), ktoré vyvinuli a otestovali riešenia, stratégie a nástroje, stále existujú výzvy, ktoré je potrebné riešiť, aby sa odstránili rozdiely medzi východnými a západnými krajinami, ako aj medzi mestskými a vidieckymi a periférnymi regiónmi: pretrvávajú obrovské nerovnosti z hľadiska hospodárskeho rozvoja, čo vytvára manévry na lepšiu integráciu, existujú spoločné vodné útvary a povodia s nadnárodným významom, ktoré spájajú dané krajiny v hornom a dolnom toku, veľká heterogenita odlišných typov biotopov je v celom regióne ohrozená tiež z dôvodu slabých adaptačných techník.

Okrem toho sa v regióne objavujú nové výzvy, v ktorých je potrebné konať, ako napríklad zmena klímy, dostupné a inkluzívne trhy práce a kvalitné služby v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania.

Jedným z poznatkov získaným z predchádzajúcich skúseností je, že zapojenie správnych partnerov na jednej strane maximalizuje vplyv a na druhej strane zabezpečuje využitie výsledkov projektov v praxi, čo je dôvod, prečo sa program zameriava na zapojenie nielen miestnej a/alebo regionálnej úrovne, ale aj národných rozhodovacích orgánov, občianskej spoločnosti a odborníkov z praxe.

Komplementárnosť a synergie

Program dunajského regiónu je jedným z finančných nástrojov stratégie EÚ pre dunajskú oblasť a silná spolupráca s ostatnými programami/finančnými nástrojmi existujúcimi v dunajskej oblasti je mimoriadne dôležitá.

Spolupráca a koordinácia medzi programami sa realizovala už od procesu programovania s cieľom vytvoriť synergie, ale aj počas implementácie. Nemá to však za cieľ zabrániť prekryvaniu tém, pretože jadrom procesu programovania je špecifickosť, spoločné potreby a výzvy území, ktoré majú byť pokryté programami.

Každý program EÚ má svoje špecifiká pre celú svoju oblasť a na druhej strane oblasť programov nadnárodnej spolupráce zahŕňa aj časti, ktoré sa prekývajú s jedným alebo viacerými inými programami EÚ. Program dunajského regiónu sa v plnej miere prekryva s veľkým počtom budúcich programov EFRR/ESF a programov podpory zamestnávania znevýhodnených uchádzačov o prácu v rámci miestnej komunity, ktoré budú realizovať členské štáty EÚ, a s veľkým počtom cezhraničných programov medzi regiónmi členských štátov EÚ a medzi týmito regiónmi a krajinami IPA a NDICI, ktoré sa majú zriadiť v každom pohraničnom regióne v rámci dunajskej oblasti. Okrem toho sa čiastočne prekývajú aj s niekoľkými nadnárodnými programami (región Jadranského a Iónskeho mora, Alpský priestor, Stredná Európa, Stredomorie a Severozápadná Európa). Špecifickosť každého programu sa prejavuje v typoch prijímateľov, oblastí a projektov. Úlohou vo fáze programovania je, aby tieto špecifiká boli čo najvýraznejšie v porovnaní s programami, s ktorými sa prekývajú. Môže mať podobu „komparatívnych silných stránok alebo programov v nepokrytých oblastiach“. Okrem toho program v prípade potreby

vytvorí komplementárnosť s integrovanými územnými investíciami a miestnym rozvojom vedeným komunitou (napr. integrované územné investície v delte Dunaja).

Vzhľadom na to, že Program dunajského regiónu, zdieľa základné hodnoty iniciatívy Nový Bauhaus, bude podporovať a presadzovať novú iniciatívu a vytvorí synergie pri vyhlásení výziev na predkladanie návrhov.

Komplementárnosť a synergie sa však realizujú počnúc procesom programovania prostredníctvom zapojenia príslušných inštitúcií dunajskej oblasti do konzultácií so zainteresovanými stranami (národné výbory prostredníctvom zástupcov partnerských štátov, národní koordinátori stratégie EÚ pre dunajský región, koordinátori prioritných oblastí a zainteresované strany, hlavné programy prostredníctvom zástupcov partnerských štátov, atď.). Okrem toho sa udržiaval priamy kontakt s inými programami a vymieňali sa informácie o ich vybraných špecifických cieľov/zameraní/ukazovateľoch (buď počas podujatí Interact, alebo podujatí organizovaných inými programami). Členovia Pracovnej skupiny pre Program dunajského regiónu sa zúčastňujú na programových výboroch iných programov a organizujú svoje národné výbory, čím zabezpečujú synergie nielen s programami EÚ, ale aj s hlavnými programami. Počas implementačnej fázy programu sa synergie a komplementárnosť sledujú už vo fáze podávania žiadostí (keď sú žiadatelia požiadaní, aby opísali synergie s inými iniciatívami/programami/projektmi EÚ, regionálnymi, národnými), až po fázu hodnotenia a implementácie, kde Program dunajského regiónu úzko spolupracuje s inými programami, ktoré sa z územného hľadiska prekrývajú (napr. so Spoločným sekretariátom pre Program pre strednú Európu existuje dlhodobá spolupráca v zmysle dvojitej kontroly žiadostí podaných v programoch na určitú podobnú tému, spoločné stretnutia s doplnkovými projektmi, atď.). Národné výbory zúčastnených krajín programu uľahčia koordináciu s ostatnými programami EŠIF. Silnejšie prepojenie medzi hlavnými programami a Programom dunajského regiónu zabezpečí riadiaci orgán (RO)/spoločný sekretariát (JS) (prostredníctvom účasti v monitorovacích výboroch pre Partnerskú dohodu). Národné kontaktné body (NKB) sa môžu zúčastňovať na práci príslušných národných výborov v súlade s pravidlami jednotlivých krajín.

Počas implementácie bude riadiaci orgán podporovať strategické využívanie verejného obstarávania na podporu politických cieľov (vrátane úsilia o profesionalizáciu s cieľom riešiť nedostatočné kapacity). Prijímatelia budú nabádaní, aby viac využívali kritériá súvisiace s kvalitou a nákladmi počas životného cyklu. Ak je to možné, do postupov verejného obstarávania by sa mali začleniť environmentálne (napr. kritériá ekologického verejného obstarávania) a sociálne aspekty, ako aj stimuly pre inovácie.

Stratégia Európskej únie pre dunajský región

Program dunajského regiónu prostredníctvom potenciálnych tém, ktorými sa bude zaoberať, plne prispeje k akčnému plánu Stratégie EÚ pre dunajský región. Vyplýva to aj zo skutočnosti, že stratégia pokrýva oveľa širšie spektrum tém v porovnaní s témami, ktoré by mohol pokrývať nadnárodný program. Zapojenie riadiacich orgánov v rámci Stratégie EÚ pre dunajský región do procesu programovania sa ukázalo ako úspešné, keďže v oboch kolách konzultácií so zainteresovanými stranami bola miera odpovedí zo strany koordinátorov prioritných oblastí veľmi vysoká, čo dokazuje význam programu pre Stratégiu EÚ pre dunajský región. Stratégia EÚ pre dunajský región okrem toho umožnila zapojiť do konzultačného procesu aj členov riadiacej skupiny a ich profesionálne siete. Všetky výzvy identifikované v územnej analýze sú koherentné a v súlade s akčným plánom Stratégie EÚ pre dunajský región.

Vyhlásenie o poslaní programu

„Z regiónu prekážok k regiónu tokov“

Vyhlásenie o poslaní Programu dunajského regiónu

Dunajský makroregión predstavuje región prekážok, pretože je veľmi roztrieštený z politického, sociálno-ekonomického a administratívneho hľadiska. Účinky takejto fragmentácie sú rozhodujúce pre rozvoj celého regiónu, preto by sa mali riešiť a zmierňovať súvisiace hraničné účinky. Táto roztrieštenosť regiónu je nielen slabou stránkou, ale zároveň ponúka príležitosť na intenzívnejšiu spoluprácu a koordinované opatrenia v týchto krajinách s cieľom znížiť vnútroregionálne rozdiely v oblasti inovácií, životného prostredia, riadenia a sociálnych otázok.

Celý podunajský priestor trpí svojou veľkou politickou a administratívnou roztrieštenosťou, ktorú ešte viac komplikuje mimoriadna hospodárska rôznorodosť jeho krajín a regiónov. Európske opatrenia na posilnenie súdržnosti spolu s prístupovou a susedskou politikou vytvárajú novú, jedinečnú historickú situáciu pre lepšiu integráciu podunajského priestoru. Hlavným poslaním Programu dunajského regiónu by malo byť vytvorenie lepšej inštitucionálnej platformy a prostredia nadnárodnej spolupráce pre územnú, hospodársku a sociálnu integráciu.

Nový program by sa mal zamerať najmä na tie tematické oblasti, v ktorých by sa celkové opatrenia na lepšiu integráciu mohli prepojiť s tými relevantnými a špecifickými potrebami, ktoré možno účinne riešiť nadnárodnými projektmi (napr. vyludňovanie, migrácia, hospodárske nerovnosti, energetická závislosť, zmena klímy). V tomto veľmi heterogénnom a rôznorodom regióne je potrebné klásť osobitný dôraz na to, aby sa rôzne potreby krajín (vzhľadom na ich rozdielne politické a hospodárske postavenie) zohľadňovali pomerne vyváženým a dobre integrovaným spôsobom.

Horizontálne princípy

Projekty financované z programu musia pri navrhovaní a realizácii projektov dodržiavať horizontálne zásady rovnosti príležitostí, nediskriminácie (vrátane nediskriminácie na základe národnostného alebo etnického pôvodu, farby pleti, náboženstva, veku alebo mentálneho alebo fyzického postihnutia), rovnosti medzi mužmi a ženami, udržateľného rozvoja a prístupnosti (ekologické verejné obstarávanie, riešenia založené na prírode, kritériá pre výpočet nákladov počas životného cyklu, normy nad rámec regulačných požiadaviek, predchádzanie negatívnym vplyvom na životné prostredie, odolnosť voči zmene klímy a zásada „energetická účinnosť na prvom mieste“) a začlenia ich do pracovného plánu. Už vo fáze podávania žiadostí budú vedúci partneri požiadaní, aby vo formulári žiadosti vysvetlili, ako sa dodržiavajú horizontálne princípy a ako sú integrované do činností (a to je predmetom hodnotenia), zatiaľ čo počas implementácie musí partnerstvo v každej správe o pokroku uviesť, ako sa horizontálne princípy uplatňovali v praxi, a poskytnúť v tejto súvislosti dôkazy, pričom riadiaci orgán (RO)/spoločný sekretariát (JS) tieto informácie hodnotí v rámci svojich kontrolných zoznamov. Okrem toho sa pri príprave a realizácii programu zohľadní Charta základných práv EÚ.

Program dunajského regiónu nefinancuje veľké investície do infraštruktúry alebo výroby, napriek tomu je trvalosť výstupov a výsledkov súčasťou prípravy, hodnotenia a realizácie projektu. Vo fáze prípravy projektu sa od žiadateľov vyžaduje, aby preukázali, že výstupy a výsledky projektov sú trvalé, opakovateľné a prenosné a že tieto prvky sú zakotvené aj v ich projektoch (napr. navrhnutím konkrétnych opatrení na zabezpečenie trvalosti). Všetky tieto prvky sú súčasťou procesu hodnotenia a počas realizácie projektu sa uplatňuje a monitoruje špecifické hodnotiace kritérium.

V rámci implementácie sa od zodpovedných projektových partnerov vyžaduje, aby vykonali postup strategického environmentálneho posudzovania v súlade so svojimi príslušnými vnútroštátnymi predpismi v prípade, že projekt spolupráce podporovaný programom má v úmysle vypracovať stratégiu alebo plán na nadnárodnej, vnútroštátnej alebo miestnej úrovni v tematickej oblasti s potenciálne významným

vplyvom na životné prostredie vrátane prírody, ako aj na zdravie, ktorá spadá do rozsahu pôsobnosti smernice o strategickom environmentálnom posudzovaní (SEA) a/alebo protokolu OSN o strategickom environmentálnom hodnotení k Dohovoru z Espoo. Zodpovední projektoví partneri musia tiež dodržiavať svoje príslušné vnútroštátne predpisy o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v rámci postupu udeľovania environmentálnych povolení v prípade, že projekt spolupráce má v úmysle plánovať, realizovať investície s možnými významnými nepriaznivými vplyvmi na životné prostredie, na prírodu a chránené územia, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti smernice o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (smernica EIA) a/alebo Dohovoru OSN z Espoo o hodnotení vplyvu na životné prostredie presahujúceho hranice.

1.3. Odôvodnenie výberu cieľov politiky a špecifických cieľov programu Interreg, zodpovedajúcich priorít, špecifických cieľov a foriem podpory, ktorými sa v relevantných prípadoch riešia chýbajúce prepojenia v cezhraničnej infraštruktúre

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. c)

Tabuľka 1

Vybraný cieľ politiky alebo vybraný špecifický cieľ programu Interreg	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
1. Konkurencieschopnejšia a inteligentnejšia Európa vďaka presadzovaniu inovatívnej a inteligentnej transformácie hospodárstva a regionálnej prepojenosti IKT	RSO1.1. Rozvoj a rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií	1. Priorita 1 – Inteligentnejší a konkurencieschopnejší dunajský región	Väčšina dunajského regiónu sa stále považuje za technologicky zaostalú oblasť, ktorá sa vyznačuje veľkými rozdielmi medzi starými a novými členskými štátmi, ako aj pridruženými krajinami, pokiaľ ide o inovačný ekosystém. To sa odráža v ukazovateľoch vrátane vnútropodnikových výdavkov na výskum, vývoj a inovácie (GERD), podielu výskumu, vývoja a inovácií na HDP, patentových prihlášok, podielu IKT na zamestnanosti. Dunajský región sa skladá z lídrov aj nasledovníkov v oblasti výskumu, vývoja a inovácií, čo dáva potenciál na prelomenie faktorov brániacich tvorbe a prenosu poznatkov (najinovatívnejšie regióny Európy vrátane Rakúska (GERD na obyvateľa: 1279,60 EUR) a Nemecka (1121,70), "prechodnej zóny" krajín východnej a strednej Európy (Slovinsko 393,40, Česká republika 280,80, Maďarsko 139,50 a Slovensko 118,10) a ekonomík s nízkymi investíciami do rozvoja znalostí a technológií (Bosna a Hercegovina 9,40, Ukrajina 10, Čierna Hora 20,60, Rumunsko 41,40, Srbsko 43,60). Väčšinou najzápadnejšie ekonomiky sú teda dobre integrované do európskej úrovne výskumu,

Vybraný cieľ politiky alebo vybraný špecifický cieľ programu Interreg	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			vývoja a inovácií, zatiaľ čo druhá skupina krajín je takmer vylúčená z efektívnej spolupráce v oblasti výskumu, vývoja a inovácií. Intenzita znalostí vykazuje veľké územné rozdiely, pričom existujú nekoordinované profily a kapacity, príliš koncentrované činnosti v oblasti výskumu, vývoja a inovácií. Priemerná výkonnosť je čiastočne spôsobená slabými znalostnými väzbami, ktoré prinášajú silnejšiu súdržnosť v celom makroregióne. V dôsledku toho predstavujú činnosti v oblasti výskumu, vývoja a inovácií vysoký potenciál v iniciatívach spoločného riadenia a zhodnocovania znalostí, ktoré zahŕňajú spoločnú tvorbu a prenos znalostí, pričom využívanie inovačných technológií je mierne pomalé. Pokiaľ ide o zamestnanosť v IKT, v porovnaní so zmenami v európskom meradle dunajský región prekročil (nárast o 0,31 % bodu medzi rokmi 2008 a 2018) rast EÚ 15 (nárast o 0,26 % bodu), ale nedokázal dobehnúť tempo rozvoja EÚ 28 (0,36 % bodu). Dôvodom je nízky pokrok najmä v nečlenských štátoch. Očakáva sa, že podporou akcií zameraných na technologický a netechnologický prenos a využívanie technológií program prispeje k riešeniu faktorov, ktoré bránia tvorbe a prenosu poznatkov. Forma podpory: granty (keďže program nefinancuje finančne životaschopné operácie)

Vybraný cieľ politiky alebo vybraný špecifický cieľ programu Interreg	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
1. Konkurencieschopnejšia a inteligentnejšia Európa vďaka presadzovaniu inovatívnej a inteligentnej transformácie hospodárstva a regionálnej prepojenosti IKT	RSO1.4. Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie	1. Priorita 1 – Inteligentnejší a konkurencieschopnejší dunajský región	Makroregión pozostáva z ekonomík s mnohými spoločnými a doplnujúcimi sa znakmi súvisiacimi s hospodárskou štruktúrou, ktoré sa majú spoločne využívať. Dunajský región sa stále vyznačuje veľkými nedostatkami, pokiaľ ide o hospodársku konkurencieschopnosť a dobiehanie, a vďaka svojej geografickej polohe by mohol profitovať z toho, že funguje ako tranzitná a interakčná zóna pre transeurópske obchodné vzťahy. Makroregión sa skladá z rôznych ekonomík s rôznymi oblasťami excelentnosti a špecializácie. Veľké nerovnosti (vypočítané podľa podielov pridanej hodnoty príslušných činností na HDP) sú vo všetkých odvetviach vrátane poľnohospodárstva (napr. Moldavsko 10,2 %, Ukrajina 10,1 % a Čierna Hora 6,8 % oproti Nemecku 0,7 %, Rakúsku 1,2 %, Slovinsku 1,9 % alebo Českej republike 2 %) alebo služieb (napr. Rakúsko 62,7 %, Nemecko 61,5 %, Chorvátsko 58 % a Moldavsko 53,3 %, Ukrajina 51,3 % a Srbsko 51 % na druhej strane). Realizáciou tohto špecifického cieľa má program posilniť doplnujúce ekonomické a tematické prvky prostredníctvom rozvoja zručností pre inteligentnú špecializáciu a podnikanie. Priemysel má väčší podiel (28,25 % v roku 2018) v prepojených ekonomikách v porovnaní s EÚ28 (21,9 %). Nepripravenosť na výzvy spojené s Priemyslom 4.0 môže spôsobiť vážnu stratu konkurencieschopnosti, keďže mnohé

Vybraný cieľ politiky alebo vybraný špecifický cieľ programu Interreg	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			ekonomiky sú vo veľkej miere založené na priemysle (napr. Česká republika 32,7 %, Nemecko 28 %, Slovensko 31,3 %, Rumunsko 29 %, Slovinsko 28,9 %). Pomalý prechod je bežným problémom. S výnimkou regiónov hlavných miest (napr. Budapešť, Bratislavský kraj 10,2 % celkovej zamestnanosti) sú hi-tech odvetvia slabo rozvinuté (napr. v Sud-Vest Oltenia 1 % z Rumunska, Šumadija a západné Srbsko 1,1 %, Jugoiztochen 1,1 % z Bulharska). Slabé podnikanie sa prejavuje v tom, že zatiaľ čo v EÚ28 pôsobí 47,6 malých a stredných podnikov na 1000 obyvateľov, v dunajskom regióne ich bolo 39,2. Podiel sektora malých a stredných podnikov na pridanej hodnote podnikov (53,8 %) je v porovnaní s EÚ28 (55,5 %) nižší. S výnimkou Nemecka a Rakúska je nízky podiel podnikov inovatívnych z hľadiska organizácie/marketingu a typu inovácie výrobného procesu. V tejto súvislosti sa program zameriava na podporu prebiehajúceho prechodu na Priemysel 4.0. Forma podpory: granty (keďže program nefinancuje finančne životaschopné operácie)
2. Prechod z ekologickejšieho, nízkouhlíkového hospodárstva na hospodárstvo s nulovou bilanciou uhlíka a odolnú Európu vďaka presadzovaniu čistej a spravodlivej energetickej transformácie, zelených a modrých investícií, obehového	RSO2.2. Podpora energie z obnoviteľných zdrojov v súlade so smernicou o obnoviteľných zdrojoch energie (EÚ) 2018/2001[1] vrátane kritérií	2. Priorita 2 – Zelenší, nízkouhlíkový dunajský región	Všetky energetické systémy sú založené na fosílnych palivách, ktoré v každej krajine dosahujú najmenej 60 %. Účinnosť tepelných elektrární je nízka, pretože len Rakúsko (64,6 %) výrazne prevyšuje priemer EÚ (50,5 %). Energetická závislosť je vo

Vybraný cieľ politiky alebo vybraný špecifický cieľ programu Interreg	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
hospodárstva, zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na ňu, predchádzania rizikám a ich riadenia a udržateľnej mestskej mobility	udržateľnosti, ktoré sú v nej stanovené		viacerých krajinách vyššia ako priemer EÚ (53,6 %), napríklad v Nemecku (63,5 %), Rakúsku (62,5 %), na Slovensku (59 %) a v Maďarsku (55,6 %). Okrem Slovinska (-2,8 % bodu) a Rakúska (-2 % bodu) sa miera v rokoch 2012 až 2016 výrazne neznížila, alebo dokonca zvýšila. Podiel obnoviteľných zdrojov energie na hrubej konečnej energetickej spotrebe je nízky a v žiadnej krajine nedosiahol 50 %. Vo väčšine krajín podiel stagnoval (napr. Rakúsko +0,2 % bodu, Bulharsko -0,3 % bodu) alebo výrazne klesol (Čierna Hora -3,7 % bodu, Maďarsko -2,9 % bodu). K nárastu došlo len v Nemecku (3,1 %), na Slovensku (1,4 % bodov) a v Českej republike (1 % bodov). Významné podiely možno spomenúť v Čiernej Hore (40 %), Rakúsku (32,6 %) a Chorvátsku (27,3 %), zatiaľ čo na Slovensku (11,5 %), v Maďarsku (13,3 %), Českej republike (14,8 %) a Nemecku (15,5 %) zohrávajú obnoviteľné zdroje v porovnaní s fosílnymi palivami a jadrovou energiou menšiu úlohu. Energetický mix makroregiónu je veľmi rôznorodý podľa regiónov a zdrojov. Biopalivá tvoria viac ako 50 % vo všetkých krajinách s výnimkou Nemecka (36 %, zatiaľ čo priemer EÚ28 je 49 %) a najvyšší podiel majú v Maďarsku (87 %) a na Ukrajine (79 %). Vodná energia (EÚ28 11 %) v Srbsku (41 %), Rakúsku (34 %), Bosne a Hercegovine, Slovinsku (po 32 %) a Čiernej Hore (29 %) je druhým najvyužívaným zdrojom. Veterná, slnečná energia,

Vybraný cieľ politiky alebo vybraný špecifický cieľ programu Interreg	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			komunálny odpad a geotermálna energia sú menej preferované, ale meniace sa krajiny dunajskej oblasti sa na ne špecializujú. Výsledkom nedostatočného využívania obnoviteľných zdrojov energie je energetická závislosť, nedostatočná energetická bezpečnosť, ktorá charakterizuje dunajský región, ktorá sa stále vo veľkej miere spolieha na fosílna palivá. Zvýšené využívanie obnoviteľných zdrojov energie na výrobu energie a udržateľnú dopravu môže prispieť k zlepšeniu kvality ovzdušia. Preto je prechod na obnoviteľné zdroje energie kľúčový. Forma podpory: granty (keďže program nefinancuje finančne životaschopné operácie)
2. Prechod z ekologickejšieho, nízkouhlíkového hospodárstva na hospodárstvo s nulovou bilanciou uhlíka a odolnú Európu vďaka presadzovaniu čistej a spravodlivej energetickej transformácie, zelených a modrých investícií, obehového hospodárstva, zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na zmenu klímy, prevencie a riadenia rizika a udržateľnej mestskej mobility	RSO2.4. Podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof a odolnosti s prihliadnutím na ekosystémové prístupy	2. Priorita 2 – Zelenší, nízkouhlíkový dunajský región	Adaptáciu na zmenu klímy možno považovať za horizontálnu otázku, ktorá by sa mala zohľadniť pri všetkých opatreniach v rámci ŠC iv). Nadnárodné kontinentálne a karpatské/alpské horské biogeografické regióny, ktoré pokrývajú viacero krajín dunajskej oblasti, musia riešiť čoraz extrémnejšie situácie v súvislosti s environmentálnymi katastrofami spôsobenými zmenou klímy. Z nich sa za hlavné výzvy považujú extrémne množstvo vody, ako aj narastajúci nedostatok vody a suchá. Vzhľadom na to, že dunajský región má cezhraničný charakter v hornej aj dolnej časti toku, dochádza v ňom k častým povodňam, ktoré ohrozujú rozsiahle cezhraničné pobrežné oblasti. Susedné

Vybraný cieľ politiky alebo vybraný špecifický cieľ programu Interreg	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			regióny s vysokým počtom povodní (viac ako 16 v období od januára 1985 do septembra 2019) sú súčasťou povodia hornej Tisy a najmä Dnestra. Tieto regióny zahŕňajú spoločné pohraničné oblasti Ukrajiny (napr. Zakarpatská oblasť), Rumunska (napr. Maramurešská župa) Slovenska (napr. Prešovský kraj), Maďarska (Szabolcs-Szatmár-Beregská župa) a Moldavska. Ďalšie oblasti s vysokým povodňovým rizikom a extrémnymi povodňovými hladinami za ostatných desať rokov sa nachádzajú v oblasti Tisy a jej prítokoch – Sáve, Mure a Dráve, ako aj Dunaji. Je potrebná efektívnejšia koordinácia riadenia povodí s dôrazom na povodňové riziko a spoločné opatrenia v oblasti prevencie, prognóz a reakcie na katastrofy. Vzhľadom na povodňový a nadnárodný charakter riečneho systému v rámci dunajského regiónu by sa okrem prírodných katastrof, ako sú povodne, mala lepšie riešiť aj prevencia rizík, reakcia na núdzové situácie a riadenie katastrof, najmä pokiaľ ide o katastrofy spôsobené človekom (napr. znečistenie kyanidom, ťažkými kovmi alebo soľou). Environmentálne riziká a katastrofy súvisiace so zmenou klímy, ako sú suchá, lesné požiare alebo vlny horúčav, sa v mnohých rôznych častiach dunajskej oblasti stávajú od sezóny k sezóne častejším problémom. Hoci tieto javy nemajú nadnárodný vplyv, je dôležité harmonizovať a štandardizovať prípravu orgánov a

Vybraný cieľ politiky alebo vybraný špecifický cieľ programu Interreg	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			organizácií na reakciu a ich súvisiace postupy v nadnárodnom meradle, aby sa dosiahla účinnejšia pripravenosť a reakcia v prípade mimoriadnych situácií. Forma podpory: granty (keďže program nefinancuje finančne životaschopné operácie)
2. Prechod z ekologickejšieho, nízkouhlíkového hospodárstva na hospodárstvo s nulovou bilanciou uhlíka a odolnú Európu vďaka presadzovaniu čistej a spravodlivej transformácie, zelených a modrých investícií, obehového hospodárstva, zmiernenia zmeny klímy a adaptácie na zmenu klímy, prevencie a riadenia rizika a udržateľnej mestskej mobility	RSO2.5. Podpora prístupu k vode a udržateľného vodného hospodárstva	2. Priorita 2 – Zelenší, nízkouhlíkový dunajský región	Jednou zo špecifických črt makroregiónu je, že dunajský región zahŕňa vodný systém Dunaja a jeho prítokov, t. j. povodie Dunaja. Nachádzajú sa tu spoločné vodné útvary a povodia nadnárodného významu. Spoločné úseky riek, útvary povrchových a podzemných vôd tiež znamenajú, že množstvo aj kvalita týchto vôd, napr. kontaminácia a znečistenie vody alebo zvyšujúce sa využívanie vody, znižovanie hladiny podzemných vôd, cezhraničné zmenšovanie zásob vody, zvyšovanie počtu období s nízkym stavom vody v riekach, narušený transport sedimentov a rovnováha sú reálnymi hrozbami, ktoré treba spoločne riešiť. Predpokladá sa, že zmena klímy ovplyvní množstvo, ako aj kvalitu nadnárodných vodných útvarov v povodí Dunaja, čo si vyžaduje spoločné riešenia. Pokiaľ ide o chemický stav riek v dunajskom regióne, nadnárodný zásah by bol potrebný najmä v prípade Tisy a mnohých jej cezhraničných prítokov

Vybraný cieľ politiky alebo vybraný špecifický cieľ programu Interreg	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			(Someș, Körös). Chemický stav Dunaja je neuspokojivý na dlhých spoločných hraničných úsekoch v Srbsku, Rumunsku a Bulharsku. Chemický stav si vyžaduje spoločné opatrenia na východ pozdĺž línie Budapešť - Sarajevo. Je potrebná lepšia koordinácia medzi vodným hospodárstvom a niektorými hospodárskymi činnosťami, ako sú poľnohospodárstvo, vodná doprava, energetika a ochrana pred povodňami, ktoré často výrazne ovplyvňujú množstvo a kvalitu vody. V súvislosti s povrchovými a podzemnými vodami je potrebná nadnárodná koordinácia v oblasti systému vodohospodárskeho manažmentu povodia. Útvary podzemných vôd pokrývajú takmer rovnakú rozlohu ako Bulharsko (106 883 km²). Existuje až 11 útvarov podzemných vôd s nadnárodným významom. Ochrana a využívanie týchto vodných útvarov sú dôležité, pretože mnohé z nich slúžia ako hlavný zdroj napr. pre pitnú vodu, poľnohospodárstvo alebo priemysel. ŠC iv), ŠC v) a ŠC vii) sú potrebné na riadenie územne integrovaných, a teda účinných opatrení v rámci nadnárodných funkčných oblastí spádových oblastí, povodí riek. Forma podpory: granty (keďže program nefinancuje finančne životaschopné operácie).
2. Prechod z ekologickejšieho, nízkouhlíkového hospodárstva na hospodárstvo s nulovou bilanciou uhlíka a	RSO2.7 Posilnenie ochrany a zachovanie prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v	2. Priorita 2 – Zelenší , nízkouhlíkový dunajský región	Je to makroregión s vysokou biodiverzitou, ktorá je ohrozená aj z dôvodu slabých adaptačných techník na zmenu klímy, ktorá

Vybraný cieľ politiky alebo vybraný špecifický cieľ programu Interreg	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
odolnú Európu vďaka presadzovaniu čistej a spravodlivej transformácie, zelených a modrých investícií, obehového hospodárstva, zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na zmenu klímy, prevencie a riadenia rizika a udržateľnej mestskej mobility	mestských oblastiach a zníženie všetkých foriem znečistenia		prichádza napr. s invazívnymi druhmi alebo v dôsledku fragmentácie biotopov. Všetkých 7 biogeografických regiónov v rámci dunajského regiónu má cezhraničný charakter vrátane kontinentálneho ako najrozšírenejšieho regiónu. Panónsky región spája mnohé regióny Maďarska, Slovenska, Českej republiky, Ukrajiny, Rumunska a Srbska, zatiaľ čo alpský zahŕňa rôzne územia v Rakúsku, Nemecku, na Slovensku, Ukrajine, v Rumunsku, Slovinsku, Chorvátsku, Bosne a Hercegovine, Srbsku, Čiernej Hore a Bulharsku. Z 13 ekologických regiónov vytvorených v dunajskom regióne majú všetky cezhraničný charakter. Panónske zmiešané lesy sú autochtónne až v 10 krajinách. Medzi ďalšie ekologické regióny s výrazným cezhraničným charakterom patria karpatské horské ihličnaté lesy (Česká republika, Slovensko, Ukrajina, Rumunsko), dinárske horské zmiešané lesy a ilýrske listnaté lesy (Slovinsko, Chorvátsko, Bosna a Hercegovina, Čierna Hora) a východoeurópske lesostepi (Ukrajina, Moldavsko, Rumunsko, Bulharsko). Vysoká rozmanitosť sa prejavuje vysokým počtom cezhraničných chránených území od mokraďových biotopov (napr. delta Dunaja) až po kopcovitú a horskú krajinu (napr. Karpaty, Dinárske Alpy, Český les - Bavorský les). Ochranu prírody ohrozuje stále nízka úroveň spoločných iniciatív v oblasti manažmentu a ochrany, ďalej

Vybraný cieľ politiky alebo vybraný špecifický cieľ programu Interreg	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			výrazné rozdiely v politikách, kompetenciách a ľudských a finančných zdrojoch dotknutých chránených území. Napriek istej miere spolupráce (napr. cezhraničná biosférická rezervácia Mura-Drava-Dunaj) sú hranice prekážkou účinnej ochrany prírody na nadnárodnej úrovni. Okrem ekologických koridorov a regiónov má veľký význam aj ochrana dáždnikových živočíšnych druhov. Preto je potrebná posilnená nadnárodná spolupráca, pokiaľ ide o ochranu cezhraničných biotopov pôvodných populácií živočíchov vrátane napr. voľne žijúcich jeseterov. Pomer území Natura 2000 v dunajskej oblasti je takmer vo všetkých štátoch výrazne vyšší v porovnaní s priemerom EÚ (18%) s výnimkou Nemecka (15%), Rakúska (15%) a Českej republiky (14 %). Forma podpory: granty – z programu sa nefinancujú finančne životaschopné operácie.
4. Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv	RSO4.1. Zvyšovanie účinnosti a inkluzívnosti trhov práce a prístupu ku kvalitnému zamestnaniu rozvíjaním sociálnej infraštruktúry a podporou sociálneho hospodárstva.	3. Sociálnejší dunajský región	Odôvodnenie tohto špecifického cieľa vychádza predovšetkým z chápania spoločného trhu práce v dunajskom regióne (DR). Ide o súbor vzájomne závislých trhov práce, na ktorých ľudský kapitál poskytuje prácu pre inštitúcie a obchod, ktorých prepojenia a hodnotové reťazce pokrývajú všetky časti Podunajska. V rámci regiónu sa vytvorila pretrvávajúca priestorová nerovnosť na severozápade a juhovýchode, v ktorej push a pull faktory zo severozápadu, resp. juhovýchodu,

Vybraný cieľ politiky alebo vybraný špecifický cieľ programu Interreg	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			prispievajú k vyľudňovaniu, demografickému starnutiu, rozdielom v kvalifikácii a oslabeniu sociálnej súdržnosti vo významných častiach dunajského regiónu. Projekty DR môžu prispieť k lepšiemu pochopeniu migrácie v rámci regiónu prostredníctvom spoločných informácií a systémov, budovania kapacít, spájania zainteresovaných strán, pochopenia vplyvu a vytvorenia základu pre spoločné riešenia. Pri posudzovaní trhu práce v regióne existujú základné výzvy, ktoré sa týkajú celého dunajského regiónu. Jedným z nich je dlhodobá nezamestnanosť, ktorú je napriek všeobecne zlepšujúcim sa údajom o nezamestnanosti v DR mimoriadne ťažké riešiť. V rámci dlhodobej nezamestnanosti je zrejмый vysoký podiel znevýhodnených a zraniteľných skupín, medzi ktoré patria menšiny, zdravotne postihnutí, starí ľudia, migranti a osoby so znevýhodnením na vidieku. Program môže poskytnúť inovatívne a koordinované plánovanie, ktoré vychádza z osvedčených postupov v DR na podporu integrácie znevýhodnených a zraniteľných skupín, najmä v najviac postihnutých regiónoch. V rámci projektov Programu DR existujú aj možnosti na vytvorenie inovatívnych programov zamestnanosti, ktoré by povzbudili vysokoškolsky vzdelaných ľudí, aby zostali v regiónoch postihnutých odlivom mozgov, a tiež programov, ktoré môžu vytvoriť vyššiu mieru zamestnanosti, napr. žien.

Vybraný cieľ politiky alebo vybraný špecifický cieľ programu Interreg	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			Hoci, ako bolo uvedené, migrácia môže byť príčinou starnutia obyvateľstva, ide o širší trend, ktorý postihuje väčšinu DR. Projekty Programu dunajského regiónu môžu viesť ku koordinovanejšej politike a plánovaniu na podporu a rozvoj riešení aktívneho starnutia a nadviazať na osvedčené postupy v DR. Forma podpory: granty (keďže program nefinancuje finančne životaschopné operácie).
4. Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv	RSO4.2. Zlepšenie rovnakého prístupu k inkluzívnym a kvalitným službám v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania rozvíjaním dostupnej infraštruktúry vrátane posilňovania odolnosti pre dištančné a online vzdelávanie a odbornú prípravu	3. Sociálnejší dunajský región	Odôvodnenie spočíva v pochopení kľúčovej úlohy ľudského kapitálu pri rozvoji vyváženého, s vysokou zamestnanosťou, konkurencieschopného a sociálne súdržného dunajského regiónu. Vo všetkých krajinách dunajskej oblasti je najvyššia miera zamestnanosti u najvzdelanejšieho obyvateľstva v aktívnom veku. Kvalitné zamestnanie pre osoby v produktívnom veku s nižším stredoškolským vzdelaním môže byť ťažké, často s neustálym rizikom nezamestnanosti. Nemecko (60,7 %) je jedinou poddunajskou krajinou, kde miera zamestnanosti ľudí s nižším stredoškolským vzdelaním maximálne prevyšuje mieru zamestnanosti v EÚ28 (56,1 %). K nízkej úrovni dosiahnutého vzdelania významne prispieva vysoký podiel osôb, ktoré predčasne ukončia vzdelávanie, pričom väčšina častí DR nedosahuje ciele EÚ 2020. Zhoršujúcu sa tendenciu možno pozorovať najmä vo východných regiónoch, v ktorých sa nachádzajú vidiecke oblasti s vysokým

Vybraný cieľ politiky alebo vybraný špecifický cieľ programu Interreg	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			podielom znevýhodneného obyvateľstva a slabou integráciou detí do školského systému. Nedostatočné zastúpenie menšinových skupín a znevýhodnených vidieckych obyvateľov je zjavné aj na úrovni terciárneho vzdelávania. Projekty môžu maximálne využiť existujúce poznatky a skúsenosti na rozvoj osvedčených postupov v oblasti politiky inkluzívneho a prístupného vzdelávania a modelov a prispieť k politickej reforme. DR musí reagovať na potreby trhu práce. Aplikované vzdelávacie štruktúry majú tendenciu nebyť pružné, pričom vzdelávacia infraštruktúra a služby nemajú dostatočnú flexibilitu, kompetencie, orientáciu, otvorenosť a primerané riadiace štruktúry. Projekty môžu podporiť rozvoj harmonizovanejšieho prístupu k odbornému vzdelávaniu a príprave (OVP), ktorý by zodpovedal potrebám podnikov a spoločnosti, s osvedčenými inovatívnymi, inkluzívnymi a prístupnými štruktúrami OVP na trhu práce, ktoré prispievajú k sociálno-ekonomickému rozvoju a súdržnosti. Pandémia spôsobila prudký nárast inovatívneho digitálneho a diaľkového vzdelávania a Program dunajského regiónu môže využiť tento vývoj pri podpore elektronických riešení na zmiernenie znevýhodnenia vidieka a na poskytovanie relevantnej odbornej prípravy súvisiacej so zamestnaním. Chýba pochopenie odlivu mozgov a spôsobov

Vybraný cieľ politiky alebo vybraný špecifický cieľ programu Interreg	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			riešenia tejto výzvy na regionálnej úrovni a projekty DR môžu vyplniť medzeru rozvojom alebo zlepšením vedeckých a vzdelávacích sietí. Forma podpory: granty (NFP, keďže program nefinancuje finančne životaschopné operácie).
4. Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv	RSO4.6. Posilnenie úlohy kultúry a udržateľného cestovného ruchu v oblasti hospodárskeho rozvoja, sociálneho začlenenia a sociálnej inovácie	3. Sociálnejší dunajský región	Makroregión tvorí veľké množstvo nadnárodných lokalít kultúrneho a prírodného dedičstva, na ktorých sa môže zakladať rozvoj spoločného cestovného ruchu, destinačného manažmentu a kultúrnych produktov a služieb s cieľom vytvárať pracovné miesta v oblastiach so zraniteľným obyvateľstvom a v oblastiach s vyludňovaním. Vysoký potenciál spočíva v kultúrnej rozmanitosti. Zhodnocovanie, ako napríklad zachovanie kultúrneho dedičstva a rozvoj kreatívneho priemyslu, môže mať priamy pozitívny sociálno-ekonomický vplyv. Výnimočnú rozmanitosť podčiarkuje koexistencia 30 etnických skupín, z ktorých mnohé sú národnostnými menšinami. Skupiny môžu fungovať ako spojovacie články. Medzietnické vzťahy a vzťahy P2P (peer-to-peer) môžu čeliť xenofóbii a euroskepticizmu v celom dunajskom regióne. Bolo certifikovaných 7 trás EuroVelo a 19 kultúrnych trás Rady Európy, ktoré lepšie spájajú pamiatky počínajúc železnou oponou cez rímske a židovské dedičstvo až po secesiu a vinohradníctvo, na ktorých sa dá stavať. Cestovný ruch je jednou z

Vybraný cieľ politiky alebo vybraný špecifický cieľ programu Interreg	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			najvýznamnejších hospodárskych činností, ktorá významne prispieva k zamestnanosti a pridanej hodnote v mnohých regiónoch, avšak sústredí sa len do niekoľko horských a prímorských stredísk (východné Alpy, Dalmácia, Slnčné pobrežie v atď.), ktoré majú silné makroregionálne turistické toky. Existujú výrazné rozdiely v atraktivite lokalít na základe počtu prenocovaní (napr. v Chorvátsku pri pobreží Jadranského mora 59 005, Tirolsku 50 065, v Prahe 14 100 alebo v regióne bulharského Jugoiztočena 9 529 v porovnaní s rumunským regiónom Sud Muntenia, 681, bulharským regiónom Severozapaden 728, Srbskou republikou 689 alebo Moldavskom 545). Slabá prepojenosť a manažment destinácií bráni vyváženejšiemu a synergickejšiemu rozvoju dunajskej oblasti. Zhodnotenie spoločného dedičstva môže podporiť vytváranie pracovných miest, čo môže stimulovať opatrenia na boj proti chudobe a lepšiu integráciu zraniteľných skupín, starších ľudí, ľudí so zdravotným postihnutím a Rómov. Sociálne inovácie, ktoré ponúkajú nové riešenia, zohrávajú dôležitú úlohu vzhľadom na skutočnosť, že makroregión zahŕňa niekoľko regiónov s vysokým podielom obyvateľstva ohrozeného chudobou (napr. rumunské regióny Nord-Est 33,4 %, Sud-Vest Oltenia 33,4 %, Srbsko 25,7 %, Severozapaden v Bulharsku 32,8 % a Čierna Hora 23,6 %). Forma podpory: granty (keďže program

Vybraný cieľ politiky alebo vybraný špecifický cieľ programu Interreg	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			nefinancuje finančne životaschopné operácie)
6. Lepšie riadenie pre spoluprácu	ISO6.4 Posilňovanie inštitucionálnej kapacity orgánov verejnej moci a zainteresovaných strán pri vykonávaní makroregionálnych stratégií a stratégií pre morské oblasti ako aj iných územných stratégií (všetky zložky)	4. Lepšie riadenie pre spoluprácu v dunajskom regióne	Dunajský nadnárodný program je jedinečným nástrojom na uľahčenie zastrešujúcich územných a makroregionálnych rámcov, najmä pokiaľ ide o Stratégiu EÚ pre dunajský región. (EUSDR). Prostredníctvom cielenej podpory riadenia EUSDR môže program významne prispieť k hladkému a účinnému fungovaniu štruktúr a orgánov EUSDR s ohľadom na úspešnú implementáciu akčného plánu EUSDR. Forma podpory: granty (keďže program nefinancuje finančne životaschopné operácie)
6. Lepšie riadenie pre spoluprácu	ISO6.6. Iné opatrenia na podporu lepšieho riadenia spolupráce (všetky prúdy)	4. Lepšie riadenie pre spoluprácu v dunajskom regióne	Dunajský región je makroregiónom hraníc: 44,7 % jeho území sa nachádza bližšie ako 30 km od aspoň jednej štátnej hranice. V dôsledku toho nie je možné uskutočniť žiadny významný rozvoj bez toho, aby to malo aspoň nepriame cezhraničné vplyvy pokrývajúce niekoľko národných území. Dunajský región je z hľadiska úrovne európskej integrácie heterogénny. Pozostáva zo starých a nových členských štátov, kandidátskych krajín, potenciálnych kandidátskych krajín a krajín, na ktoré sa zameriava najmä Východné partnerstvo. Stále je tu veľký priestor na spoluprácu pri odstraňovaní administratívnych a právnych prekážok v rámci dunajskej oblasti, aby slúžili štyrom slobodám. Dobrá správa vecí

Vybraný cieľ politiky alebo vybraný špecifický cieľ programu Interreg	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			verejných a regionálna politika môžu fungovať aj ako hlavný nástroj na zvýšenie úrovne dôvery voči EÚ. DRP môže podporiť integráciu do EÚ; posilniť viditeľnosť a blízkosť k ľuďom regionálnej politiky. Okrem Nemecka (Index rozvoja elektronickej verejnej správy: 0,88), Rakúska (0,83) a Slovinska (0,77) má makroregión menej rozvinuté štruktúry elektronickej verejnej správy v porovnaní s európskym priemerom štátov OSN (0,77). Krajiny sa líšia svojimi politicko-administratívnymi systémami, v dôsledku toho neexistuje žiadna homogénnosť medzi krajinami, čo môže sťažiť regionálnu spoluprácu a zároveň ponúka priestor na posilnenie právnej harmonizácie. Preto môže byť náročné prekonať vysokú diverzitu verejnej správy a vládnutia a efektívnosť verejnej správy v oblasti spolupráce na nadnárodnej úrovni. Politická fragmentácia a výzvy nadnárodného charakteru (napr. starnutie, dopravné prekážky) si vyžadujú lepšie a nové modely riadenia, medziinštitucionálnu spoluprácu a nadnárodné inštitúcie na riadenie funkčných oblastí (napr. cezhraničné funkčné mestské oblasti, oblasti ovplyvnené migráciou za prácou). Forma podpory: granty (keďže program nefinancuje finančne životaschopné operácie)

2. Priority

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. d) a e)

2.1. Priorita 1 - Konkurencieschopnejší a inteligentnejší dunajský región

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. d)

2.1.1. Špecifický cieľ: RSO1.1. Rozvoj a rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívanie pokročilých technológií

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e)

Posilnenie inovácií a transferu technológií v dunajskom regióne

2.1.1.1 Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok do týchto špecifických cieľov a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod i) a článok 17 ods. 9 písm. c) bod ii)

Na základe územných zistení je inovačná výkonnosť dunajského regiónu (DR) do veľkej miery charakterizovaná zastaranými pracovnými postupmi a procesmi náročnými na prácu a technológie. Okrem toho, dunajský región ovplyvňujú veľké rozdiely v hospodárskej konkurencieschopnosti a sociálnej oblasti medzi starými, novými členskými štátmi a nečlenskými štátmi, ktoré sú súčasťou oblasti DR (krajiny NDICI a IPA), čo má priamy vplyv na schopnosť regiónu spolupracovať, najmä pokiaľ ide o vývoj v oblasti výskumu, vývoja a inovácií, ako je zavádzanie inovácií, či už technologických alebo netechnologických. Spoločné opatrenia na podporu lepšieho podielu inovačných kapacít a spoločného zavádzania inovácií a vyspelých technológií majú preto veľký význam. Takéto opatrenia by mali vyplývať z nových politík súvisiacich s výskumom, vývojom a inováciami a mali by sa ďalej rozvíjať prostredníctvom prístupov quadruple helix. Preto má podpora spolupráce v oblasti výskumu, vývoja a inovácií, výmena skúseností a budovanie kapacít medzi inovačnými aktérmi, ako sú priemyselné a technologické centrá a parky, súkromné podniky, profesijné klastre, univerzity, centrá výskumu, vývoja a inovácií, mimovládne organizácie¹, miestni, regionálni a národní tvorcovia politík (napr. administratíva, agentúry), veľký význam pre vytvorenie dobre fungujúceho inovačného ekosystému DR a zvýšenie regionálnej kapacity na absorpciu inovácií. Okrem toho je dôležitá podpora nadnárodnej spolupráce schopnej stimulovať vertikálny a horizontálny rozvoj tematických hodnotových reťazcov v rámci DR. Potrebne sú priame akcie týkajúce sa obehového hospodárstva alebo ekologických a nízkouhlíkových dopravných systémov. Intervencie v oblasti obehového hospodárstva by sa mali zamerať na odvetvia, v ktorých sa využíva najviac zdrojov a v ktorých je vysoký potenciál pre obehovosť a nadnárodnosť: elektronika a IKT, batérie a vozidlá, obaly, plasty, textil, stavebníctvo a budovy, potraviny a výživa. Intervencie v oblasti dopravy by sa mali usilovať o navrhovanie a rozvoj inteligentných, udržateľných a ekologických dopravných technológií a sietí, ako aj riešení v oblasti e-mobility, napr. zavedenie alternatívnych palív, lítium-iónových batérií novej generácie, bezpečnejších autonómnych navigačných systémov (plánovanie trasy, prevencia nehôd, elektrifikované diaľnice). Okrem toho sa pomalá integrácia inovatívnych regionálnych a mestských technológií do plánovania, riadenia a rozvoja regiónov a miest DR môže riešiť stimulovaním partnerstiev medzi regiónmi a mestami nachádzajúcimi sa v krajinách s rôznou úrovňou inovačnej výkonnosti. V prípade všetkých uvedených skutočností by digitalizácia a digitalizácia mali pôsobiť ako horizontálne, medzisektorové faktory podporujúce výskum, vývoj a inovácie. V rámci tohto špecifického cieľa musia budúce intervencie preukázať svoju schopnosť pôsobiť ako územný katalyzátor tým, že využijú predchádzajúce tematické skúsenosti a úspechy. Okrem toho by budúce intervencie mali byť zosúladené s plánom NextGenerationEU, ktorého cieľom je napraviť bezprostredné hospodárske a sociálne škody spôsobené pandemiou koronavírusu. Európa po skončení programu COVID-19 bude ekologickejšia, digitálnejšia, odolnejšia a lepšie prispôbena súčasným a nadchádzajúcim výzvam. Opatreniam by mohla prospieť koordinácia s inými nástrojmi financovania EÚ, ako sú Horizont Európa, medziregionálne investície do inovácií (I3), mainstreamové programy EFRR alebo vnútroštátne inovačné fondy. Kľúčové strategické smery vymedzené v strategickom pláne programu Horizont Európa, v misii Obnovme naše oceány a

¹ Patria sem aj registrované cirkvi a náboženské spoločnosti.

vody a súvisiacich partnerstvách by mohli byť referenčnými bodmi pre komplementárnosť. Podporované akcie majú prispievať k cieľom Európskeho výskumného priestoru (EVP) aj tým, že podporujú zavádzanie výsledkov výskumu a inovácií. Takéto synergie umožňujú širšie územné vplyvy v DR. Okrem toho by budúce projekty mali zohľadňovať ciele a akcie PO7 a PO8 EUSDR alebo iných relevantných PO Stratégie EÚ pre dunajský región (EUSDR), ako sú zadané v územnej stratégii, a ďalších dokumentoch o politikách tam uvedených, napr. Územná agenda 2030, Európska zelená dohoda, atď. Ciele programu zohľadňujú zásadu "výrazne nenarušiť". Na záver je potrebné uviesť, že navrhovaná intervencia by sa mala zamerať na tieto oblasti:

Zameranie 1. Nadnárodné politiky a procesy súvisiace s výskumom, vývojom a inováciami s cieľom odstrániť rozdiely v inováciách a zaviesť inovácie a pokročilé technológie, napr. umelú inteligenciu, nanotechnológie, pokročilé materiály, pokročilú výrobu a spracovanie (výrobné technológie) a biotechnológie;

Zameranie 2. Nadnárodné aktivity súvisiace s výskumom, vývojom a inováciami na budovanie kapacít v rámci tematických hodnotových reťazcov;

Zameranie 3. Transfer technológií a ich využívanie v rámci MSP a mimo nich a lepší prístup k nadnárodným výskumným a inovačným infraštruktúram makroregionálneho významu na princípe quadruple helix;

Zameranie 4. Politiky a procesy obehového hospodárstva v konkrétnych súvisiacich oblastiach, napr. v oblasti elektroniky a IKT, batérií a vozidiel, obalov, plastov, textilu, stavebníctva a budov, potravín a výživy;

Zameranie 5. Vývoj inteligentných, udržateľných a ekologických dopravných technológií a sietí, ako aj riešení pre e-mobilitu;

Zameranie 6. Integrácia riešení inteligentných miest a inteligentných regiónov do plánovania, riadenia a rozvoja regiónov a miest DR.

Príklady možných súvisiacich typov aktivít (neúplný zoznam):

- Zlepšenie nadnárodnej spolupráce na podporu spoločného vytvárania, zavádzania a rozširovania technológií v týchto oblastiach: nanotechnológie, pokročilé materiály, pokročilá výroba a spracovanie (výrobné technológie) a zdravotníctvo (vytváranie spoločných výskumných klastrov/centier v oblasti medicíny, využívanie digitalizácie a umelej inteligencie v medicíne/zdravotníctve, analýza veľkých súborov údajov v medicíne, biotechnológia);
- Podpora nadnárodného využívania technológií spolu s tematickými hodnotovými reťazcami: špecializácia v nadnárodných klastroch dunajského regiónu pre vznikajúce priemyselné odvetvia, podpora vyššej úrovne a nových foriem spolupráce v rámci modelu štvoritej špirály (quadruple helix) s cieľom podporiť aj spoločné vynálezy a spoluprácu v oblasti inovácií;
- Podpora nadnárodných foriem spolupráce v oblasti obehového hospodárstva, harmonizácie súvisiacich politík a zavádzania technológií v konkrétnych súvisiacich oblastiach (napr. batérie a vozidlá v oblasti elektroniky a IKT, obaly, plasty, textil, stavebníctvo a budovy, potraviny a živiny);
- Podpora tvorby technológií a zavádzania súvisiacich technológií v oblasti inteligentných, udržateľných a ekologických dopravných technológií a sietí, ako aj riešení pre e-mobilitu v súvislosti s nadnárodnými dopravnými sieťami a cezhraničnými funkčnými mestskými oblasťami;
- Podpora využívania moderných technológií v súvislosti s inteligentnou infraštruktúrou v mestách a oblastiach DR: integrácia riešení pre inteligentné mestá a inteligentné regióny do plánovania, riadenia a rozvoja miest a oblastí v rámci DR.

Realizácia projektov nadnárodnej spolupráce, ktoré sa zameriavajú na tematické oblasti a vykonávajú také akcie, ktoré sú vymedzené v rámci tohto špecifického cieľa, poskytnú zainteresovaným stranám zručnosti potrebné na presadzovanie politík na preklopenie rozdielov v inováciách, v oblasti inteligentného, ekologického, obehového a nízkouhlíkového hospodárstva, ako aj na podporu prenosu technológií a zavádzania nových technológií.

Očakávané výsledky:

Aktivity nadnárodnej spolupráce povedú k zvýšeniu kapacity na úrovni príslušných aktérov v oblasti inovácií, či už technologických alebo netechnologických, a k prekonaniu zastaraných pracovných postupov a procesov náročných na prácu a technológie. Podporované akcie zlepšia učenie sa a vykonávanie politík, podporia zmeny politík smerom k ekologickému a digitalizovanému hospodárstvu v zaostávajúcich regiónoch a pomôžu im dobehnúť regióny, ktoré sú inovačnými lídrami. Akcie povedú k zlepšeniu rámcových podmienok pre inovácie a podporia udržateľné zavádzanie vyspelých technológií. Lepšia medzisektorová spolupráca, prenos technológií a koordinácia výrazne prispievajú k všeobecnému úsiliu o zníženie inovačných prekážok a odstráneniu inovačných rozdielov v celom dunajskom regióne.

2.1.1.1b. Vymedzenie jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postupu udeľovania

Odkaz: článok 17 ods. 9 písm. c) bod i)

--

2.1.1.2. Ukazovatele

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod ii) článok 17 ods. 9 písm. c) bod iii)

Tabuľka 5 – Ukazovatele výstupov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Čiastkový cieľ (2024)	Konečná cieľová hodnota (2029)
1	RSO1.1	RCO116	Spoločne vypracované riešenia	Riešenia	2	33
1	RSO1.1	RCO87	Organizácie zapojené do cezhraničnej spolupráce	Organizácie	66	132
1	RSO1.1	RCO83	Spoločne vypracované stratégie a akčné plány	Stratégia/akčný plán	1	33
1	RSO1.1	RCO84	Spoločne vypracované a v projektoch realizované pilotné akcie	Pilotné akcie	2	44

Tabuľka 3 – Ukazovatele výsledkov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Referenčný rok	Konečná cieľová hodnota (2029)	Zdroj údajov	Poznámky
1	RSO1.1	RCR79	Spoločné stratégie a akčné plány prijaté organizáciami	Spoločná stratégia/akčný plán	0,00	2021 – 2027	33,00	Systém monitorovania programu	
1	RSO1.1	RCR104	Riešenia prijaté alebo rozšírené organizáciami	Riešenia	0,00	2021 – 2027	33,00	Systém monitorovania	
1	RSO1.1	ISI	Organizácie so zvýšenou inštitucionálnou kapacitou v dôsledku ich účasti na medziregionálnej spolupráci	Počet organizácií	0,00	2021 – 2027	132,00	Systém monitorovania	Ukazovateľ je čiastočne kvalitatívny

2.1.1.3. Hlavné cieľové skupiny

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod iii) a článok 17 ods. 9 písm. c) bod iv)

Do hlavných cieľových skupín financovaných operácií patria akékoľvek verejné a súkromné inštitúcie a zainteresované strany, ktoré budú zapojené alebo budú využívať resp. ťažiť z výstupov/výsledkov projektu. Do cieľových skupín v závislosti od ich právnej formy patria miestne, regionálne a národné verejné orgány/inštitúcie, verejnoprávne subjekty, EZÚS, medzinárodné organizácie a súkromné subjekty.

Podľa tematického zamerania do cieľových skupín patria, okrem iného, miestne, regionálne a národné verejné orgány a organizácie zriadené a riadené verejnými orgánmi, ktoré sú zodpovedné za výskum, inovácie, inštitúcie pre transfer technológií, sektorové agentúry a regionálne rozvojové agentúry, siete, klastre a združenia, výskumné a vývojové inštitúcie, univerzity s výskumnými pracoviskami, organizácie na podporu podnikania (napr. obchodné komory, inovačné centrá pre podniky, technologické informačné centrá), vysoké školy, vzdelávacie/školiace centrá a školy, mimovládne organizácie², súkromné podniky vrátane MSP alebo priemyselné a technologické centrá a parky.

² Patria sem aj registrované cirkvi a náboženské spoločnosti.

2.1.1.4. Označenie konkrétneho cieľového územia vrátane plánovaného využívania IÚI, miestneho rozvoja vedeného komunitou (CLLD) alebo ďalších územných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod iv)

Program dunajského regiónu nebude využívať špecifické nástroje integrovaného územného rozvoja, ktoré ponúkajú nariadenia EÚ, ako je napríklad miestny rozvoj vedený komunitou (CLLD) a integrované územné investície (IÚI). Program DR však podporuje integrovaný územný prístup, ktorý sa chápe najmä ako komplexný a koordinovaný prístup k plánovaniu a riadeniu a k územnej koordinácii politík na konkrétnych územiach. V praxi program uľahčí spoluprácu medzi vyspelými a zaostávajúcimi regiónmi v programových oblastiach s cieľom prekonať veľké rozdiely v regióne.

2.1.1.5. Plánované využitie finančných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod v)

Program neplánuje využívať finančné nástroje.

2.1.1.6. Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod vi) a článok 17 ods. 9 písm. c bod v)

Tabuľka 4 – Rozmer 1 – oblasť intervencie

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
1	RSO1.1	Fondy Interreg	012. Výskumné a inovačné činnosti vo verejných výskumných strediskách, vysokoškolskom vzdelávaní a v kompetenčných centrách vrátane nadväzovania kontaktov (priemyselný výskum, experimentálny vývoj, štúdie uskutočniteľnosti)	1 171 578,45
1	RSO1.1	Fondy Interreg	026. Podpora inovačných zoskupení vrátane medzi podnikmi, výskumnými organizáciami a verejnými orgánmi a obchodnými sieťami, z ktorých majú prospech predovšetkým MSP.	2 343 156,89
1	RSO1.1	Fondy Interreg	030. Výskumné a inovačné procesy, transfer technológií a spolupráca medzi podnikmi so zameraním na obehové hospodárstvo	2 343 156,89
1	RSO1.1	Fondy Interreg	010. Výskumné a inovačné aktivity v MSP vrátane nadväzovania kontaktov (networking)	2 343 156,89
1	RSO1.1	Fondy Interreg	028. Transfer technológií a spolupráca medzi podnikmi, výskumnými strediskami a odvetvím vysokoškolského vzdelávania	2 343 15,90
1	RSO1.1	Fondy Interreg	018. IT služby a aplikácie pre digitálne zručnosti a digitálne začlenenie	1 171 578,45
1	RSO1.1	Fondy Interreg	029. Výskumné a inovačné procesy, prenos technológií a spolupráca medzi podnikmi, výskumnými strediskami a univerzitami so zameraním na nízkouhlíkové hospodárstvo, odolnosť a prispôsobenie sa zmene klímy	7 029 470,68
1	RSO1.1	Fondy Interreg	015 Digitalizácia MSP (vrátane elektronického obchodu elektronického podnikania a sieťových podnikateľských postupov, centier digitálnych inovácií, živých laboratórií, podnikateľov na internete a podnikov typu start-up v oblasti IKT, B2B) v súlade s kritériami znižovania emisií skleníkových plynov alebo energetickej efektívnosti	2 343 156,89
1	RSO1.1	Fondy Interreg	017 Riešenia IKT pre verejnú správu, elektronické služby, aplikácie, ktoré sú v súlade so znižovaním emisií skleníkových plynov alebo energetickou efektívnosťou	2 343 156,89

Tabuľka 5 – Rozmer 2 – forma financovania

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
1	RSO1.1	Fondy Interreg	01. Grant	23 431 568,97

Tabuľka 6 – Rozmer 3 – mechanizmus územnej realizácie a územné zameranie

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
1	RSO1.1	Fondy Interreg	33. Iné prístupy – žiadne územné zameranie	23 431 568,97

2.1.1. Špecifický cieľ: RSO1.4. Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e)

Rozvoj zručností na podporu stratégií inteligentnej špecializácie, priemyselnej transformácie a prechodu na Priemysel 4.0 vrátane medzisektorovej spolupráce

2.1.1.1 Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok k uvedeným špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod i) a článok 17 ods. 9 písm. c) bod ii)

Dunajský makroregión charakterizujú krajiny s rôznymi cestami hospodárskeho a sociálneho rozvoja, potenciálom konvergence výkonnosti alebo prepojením na európsky hospodársky trh. Presnejšie povedané, napriek pozoruhodným prvkom konvergence v niektorých ekonomikách na národnej úrovni možno si všimnúť, že priestorová štruktúra je pomerne roztrieštená, najmä v dôsledku rastúcich rozdielov medzi mestskými regiónmi ako hnacími silami rastu a vidieckymi regiónmi ako perifériami. Tie vo väčšine prípadov zaostávajú. Zatiaľ čo niektoré regionálne ekonomiky Podunajska sú silne industrializované (alebo došlo k ich výraznej reindustrializácii), väčšina ekonomik sa zdá byť nepripravená na výzvy vyplývajúce z prechodu na Priemysel 4.0. (i4.0). Takéto rozvinuté vs. nerozvinuté, integrované vs. izolované, mestské vs. periférne, priemyselné vs. nepriemyselné (alebo deindustrializované) kolízie možno zmierniť implementáciou procesov i4.0 (vrátane zručností) a prácou na harmonizovaných stratégiách a politikách inteligentnej špecializácie (S3). V rámci tohto špecifického cieľa musia budúce intervencie preukázať svoju schopnosť pôsobiť ako územný katalyzátor využitím predchádzajúcich tematických skúseností a úspechov. Podpora nadnárodného transferu poznatkov, harmonizácie S3 a politik a testovania technológií 4.0 je potrebná na obnovenie a získanie konkurencieschopnosti na nadnárodnej aj národnej úrovni. To si vyžaduje užšiu spoluprácu v rámci S3 a politik s osobitným zameraním na MSP, priemyselnú transformáciu a súvisiace odborné zručnosti. Je nutné poznamenať, že medzi S3 a politikami existujú veľké rozdiely, pokiaľ ide o oblasť špecializácie, sektorové zameranie alebo územný dosah. Zatiaľ čo niektoré štáty majú svoje vlastné národné S3 a politiky vrátane zosúladienia regionálnej hospodárskej správy, v niektorých krajinách sa to stále považuje za novú, vznikajúcu tému. Preto je absencia súvisiacych S3 a politik nadnárodného plánovania a riadenia bežnou záležitosťou. Preto má podpora nadnárodného zosúladienia S3 a politik veľký význam. Inteligentná sieťová kombinácia podnikateľských, vzdelávacích a vedeckých poznatkov a infraštruktúry je základom pre vytváranie produktov a služieb s nadnárodným vplyvom. Pre všetky uvedené oblasti by digitalizácia a digitizácia mali pôsobiť ako medzisektorové, horizontálne základné podmienky. Okrem toho by sa budúce intervencie mali zosúladiť s plánom NextGenerationEU, ktorého cieľom je napraviť bezprostredné hospodárske a sociálne škody spôsobené pandémiou koronavírusu. Európa po ukončení COVID-19 bude ekologickejšia, digitálnejšia, odolnejšia a lepšie uspokojená čeliť súčasným a nadchádzajúcim výzvam. Okrem toho by budúce projekty mali zohľadňovať ciele a opatrenia PO8 EUSDR, čiastočne PO9 alebo iných relevantných PO EUSDR a ďalších politických dokumentov, ktoré sú v nich uvedené, napr. k Územnej agende 2030, Európskej zelenej dohode, atď. Ciele programu zohľadňujú zásadu “výrazne nenarušiť”. Na záver je potrebné uviesť, že navrhovaná intervencia by sa mala zamerať na tieto oblasti:

Zameranie 1. Rozvoj zručností pre stratégie a politiky inteligentnej špecializácie a ich spoločné presadzovanie vrátane osobitného zamerania na menej rozvinuté regióny.

Zameranie 2. Rozvoj zručností a medzisektorová spolupráca medzi inteligentnými odvetviami a tradičnými odvetviami priemyslu v záujme priemyselnej transformácie a prechodu na Priemysel 4.0, robotizáciu, mechatroniku, digitálne technológie (vrátane internetu vecí, umelej inteligencie a kreatívneho priemyslu).

Zameranie 3. Rozvoj zručností pre poskytovanie produktov a služieb s nadnárodným vplyvom

Príklady možných súvisiacich typov akcií (neúplný zoznam):

- Posilnenie spolupráce v oblasti podnikateľských zručností v moderných technológiách, v odvetviach s vysokým významom pre dunajský región (t. j. vzhľadom na sociálne vplyvy, potreby trhu) s cieľom lepšie kombinovať existujúce kapacity a kompetencie;
- Budovanie štruktúr spolupráce s cieľom získať inovačnú kapacitu potrebnú na dosiahnutie konkurencieschopnosti na regionálnej úrovni a na úrovni EÚ, identifikovať medzery na trhu EÚ a stať sa atraktívnym partnerom v rámci dunajského regiónu alebo voči iným regiónom EÚ;
- Vytvorenie platforiem umožňujúcich transfer znalostí a zručností a budovanie medziregionálnych synergii pre rozvoj regionálnych stratégií a politík inteligentnej špecializácie s osobitným dôrazom na zapojenie podnikateľských aktérov a existujúcich sietí do objavovania a využívania sľubných oblastí špecializácie;
- Vytvorenie a pilotné zavedenie opatrení pre regióny, ktoré umožnia výmenu skúseností s implementáciou stratégií inteligentnej špecializácie, napr. vytváranie sietí regiónov špecializovaných v oblasti Priemyslu 4.0 a súvisiacich odborných zručností, podpora súvisiacej výmeny poznatkov medzi vzorovými regiónmi a regiónmi, ktoré zaostávajú v oblasti vypracovania a implementácie plánovacích systémov Priemyslu 4.0.

Realizácia projektov nadnárodnej spolupráce, ktoré sa zameriavajú na tematické oblasti a vykonávajú také činnosti, ktoré sú definované v rámci tohto SO, poskytne hlavným zainteresovaným stranám zručnosti potrebné na vypracovanie a vykonávanie stratégií inteligentnej špecializácie, čím sa podunajský región pripraví na prechod na Priemysel 4.0 a zároveň splní aspekty udržateľnosti, obehového a nízkouhlíkového hospodárstva.

Očakávané výsledky:

Aktivity nadnárodnej spolupráce zvýšia zručnosti a kapacity zainteresovaných strán pre harmonizovaný pokrok v oblasti S3 a tiež vytvoria veľmi potrebné nástroje, metódy a procesy na zabezpečenie hladkého prechodu na Priemysel 4.0. Aktivity nadnárodnej spolupráce budú budovať kapacity a posilňovať postavenie verejných orgánov, sprostredkovateľských orgánov a iných inštitúcií s cieľom vytvoriť rámcové podmienky, ktoré pomôžu zlepšiť zručnosti zamestnancov a podnikateľov vzhľadom na výzvy, ako je zelené hospodárstvo, digitalizácia, zručnosti súvisiace s umelou inteligenciou a transformáciou priemyslu. Výsledkom bude štúdium politík na poskytovanie nových a lepších služieb pre rozvoj zručností. Pomôže to zvýšiť konkurenčnú výhodu regiónov posilnením kapacít potrebných pre efektívny proces podnikateľského objavovania a prípravu alebo aktualizáciu stratégií inteligentnej špecializácie. Rámcové podmienky budú musieť byť tiež inkluzívne, aby umožnili aktérom zo všetkých území ťažiť z procesu transformácie. Akcie musia zohľadňovať špecifické územné výzvy a rozdiely. Očakáva sa, že týmto spôsobom títo aktéri významne prispedia k všeobecnému úsiliu o odstránenie inovačných rozdielov a podporu hospodárskeho rozvoja v celom dunajskom regióne.

2.1.1.1b. Vymedzenie jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postupu udeľovania

Odkaz: článok 17 ods. 9 písm. c) bod i)

--

2.1.1.2. Ukazovatele

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod ii) a článok 17 ods. 9 písm. c) bod iii)

Tabuľka 2 – Ukazovatele výsledkov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Čiastkový cieľ (2024)	Konečná cieľová hodnota (2029)
1	RSO1.4	RCO116	Spoločne vypracované riešenia	Riešenia	2	33
1	RSO1.4	RCO87	Organizácie zapojené do cezhraničnej spolupráce	Organizácie	66	132
1	RSO1.4	RCO83	Spoločne vypracované stratégie a akčné plány	Stratégia/akčný plán	1	33
1	RSO1.4	RCO84	Spoločne vypracované a v projektoch realizované pilotné akcie	Pilotné akcie	2	44

Tabuľka 3 – Ukazovatele výsledkov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Referenčný rok	Konečná cieľová hodnota (2029)	Zdroj údajov	Poznámky
1	RSO1.4	RCR79	Spoločné stratégie a akčné plány prijaté organizáciami	Spoločná stratégia/akčný plán	0,00	2021 – 2027	33.00	Systém monitorovania programu	
1	RSO1.4	RCR104	Riešenia prijaté alebo rozšírené organizáciami	Riešenia	0,00	2021– 2027	33.00	Systém monitorovania	
1	RSO1.4	ISI	Organizácie so zvýšenou inštitucionálnou kapacitou v dôsledku ich účasti na medziregionálnej spolupráci	Počet organizácií	0,00	2021 – 2027	132.00	Systém monitorovania	Ukazovateľ je čiastočne kvalitatívny

2.1.1.3. Hlavné cieľové skupiny

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod iii) a článok 17 ods. 9 písm. c bod iv)

Cieľové skupiny financovaných operácií tvoria všetky verejné a súkromné inštitúcie a zainteresované strany, ktoré budú zapojené alebo budú využívať/užívať výstupy/výsledky projektu. Cieľovými skupinami sú podľa ich právnej formy miestne, regionálne a národné verejné orgány/inštitúcie, verejnoprávne subjekty, EZÚS, medzinárodné organizácie a súkromné subjekty.

Do cieľových skupín patria podľa tematického rozsahu okrem iného verejné aj súkromné subjekty, ako sú podniky, (budúci) podnikatelia, klastrové organizácie, verejné orgány, sprostredkovatelia, vzdelávacie a školiace organizácie, súkromné a verejné výskumné inštitúcie, regionálne rozvojové agentúry, obchodné komory, inštitúcie pre transfer technológií, mimovládne organizácie³, inovačné agentúry, podnikateľské inkubátory.

³ Patria sem aj registrované cirkvi a náboženské spoločnosti.

2.1.1.4. Označenie konkrétneho cieľového územia vrátane plánovaného využívania IÚI, miestneho rozvoja vedeného komunitou (CLLD) alebo ďalších územných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod iv)

Program dunajského regiónu nebude využívať špecifické nástroje integrovaného územného rozvoja, ktoré ponúkajú nariadenia EÚ, ako je napríklad miestny rozvoj vedený komunitou (CLLD) a integrované územné investície (IÚI). Program DR však podporuje integrovaný územný prístup, ktorý sa chápe najmä ako komplexný a koordinovaný prístup k plánovaniu a riadeniu a územnej koordinácii politík na konkrétnych územiach. V praxi program uľahčí spoluprácu medzi vyspelými a zaostávajúcimi regiónmi s cieľom prekonať nedostatky v rozvoji zručností (napr. okrajové regióny, zmenšujúce sa územia atď.).

2.1.1.5. Plánované využitie finančných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod v)

Program neplánuje používať finančné nástroje.

2.1.1.6. Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod vi), článok 17 ods. 9 písm. c) bod v)

Tabuľka 4: Rozmer 1 – oblasť intervencie

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
1	RSO1.4	Fondy Interreg	027. Inovačné procesy v MSP (procesné, organizačné, marketingové, spoluvytváranie, inovácie riadené používateľmi a dopytom)	2 343 156,90
1	RSO1.4	Fondy Interreg	023. Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, transformáciu priemyslu, podnikanie a prispôsobivosť podnikov zmenám	9 372 627,59
1	RSO1.4	Fondy Interreg	013. Digitalizácia MSP (vrátane elektronického obchodu, elektronického podnikania a sieťových podnikateľských postupov, centier digitálnych inovácií, živých laboratórií, podnikateľov na internete a podnikov typu start-up v oblastiach IKT, B2B)	2 343 156,90
1	RSO1.4	Fondy Interreg	016. Riešenia IKT pre verejnú správu, elektronické služby, aplikácie	2 343 156,90
1	RSO1.4	Fondy Interreg	018. IT služby a aplikácie pre digitálne zručnosti a digitálne začlenenie	3 514 735,35
1	RSO1.4	Fondy Interreg	021. Rozvoj podnikania MSP a internacionalizácia vrátane produktívnych investícií	3 514 735,34

Tabuľka 5 – Rozmer 2 – forma financovania

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
1	RSO1.4	Fondy Interreg	01. Grant	23 431 568,98

Tabuľka 6: Rozmer 3 – mechanizmus územnej realizácie a územné zameranie

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
1	RSO1.4	Fondy Interreg	33. Iné prístupy – žiadne územné zameranie	23 431 568,98

2.1. Priorita: 2 - Ekologickejší nízkouhlíkový dunajský región

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. d)

2.1.1. Špecifický cieľ: RSO2.2. Podpora energie z obnoviteľných zdrojov v súlade so smernicou o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojoch (EÚ) 2018/2001[1] vrátane kritérií udržateľnosti, ktoré sú v nej stanovené

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e)

Podpora ekologizácie energetického a dopravného sektora v dunajskej oblasti posilnením integrácie obnoviteľných zdrojov energie

2.1.1.1 Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok k uvedeným špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod i) a článok 17 ods. 9 písm. c bod ii)

Dunajský región je stále vo veľkej miere závislý od fosílnych palív, a to tak z hľadiska výroby ako aj spotreby. Napriek výrazným priaznivým zmenám v mnohých štátoch má energetický sektor veľmi ďaleko od toho, aby sa stal nízkouhlíkovou hospodárskou oblasťou. V súlade s Európskou zelenou dohodou je potrebný prechod na obnoviteľné zdroje energie vo všetkých štátoch, keďže podiel fosílnych palív na výrobe sa vo všeobecnosti pohybuje medzi 80 a 65 %. Potrebu prechodu na obnoviteľné zdroje energie podčiarkuje aj neefektívna technológia a infraštruktúra súvisiaca so sieťou tepelných elektrární, ktorá nebola rekonštruovaná, a preto v ostatných rokoch nedošlo k žiadnym významným pozitívnym zmenám. Väčšina ekonomík sa stále vo veľkej miere spolieha na neisté palivá z Ruska (a Ukrajiny). To nastoľuje otázku nedostatočnej energetickej bezpečnosti. Táto závislosť od neobnoviteľných zdrojov má za následok energetickú závislosť prevažnej väčšiny krajín dunajskej oblasti od energetických zdrojov na vonkajších trhoch. Bezpečnosť dodávok nie je zabezpečená, k čomu by v rámci nadnárodnej spolupráce mohli prispieť regionálne obnoviteľné zdroje dostupné v makroregióne. Napriek veľkej rozmanitosti obnoviteľných zdrojov energie v celom makroregióne s niekoľkými podobnými a vzájomne sa dopĺňajúcimi zdrojmi v jednotlivých regiónoch je úroveň využívania obnoviteľných zdrojov stále nízka. Okrem niektorých krajín je podiel energie z obnoviteľných zdrojov na hrubej konečnej spotrebe energie v dunajskej oblasti nízky a v žiadnej krajine nedosiahol 50 %. Výroba a spotreba obnoviteľných zdrojov energie v makroregióne sú podobné, keďže biopalivá a vodná energia zohrávajú významnú úlohu a solárna, veterná a geotermálna energia majú meniacu sa úroveň využitia. Ďalším dôvodom pre ekologickejší energetický sektor je vysoká a neustále rastúca úroveň spotreby energie spojená s nízkou úrovňou diverzifikácie zdrojov energie.

Mechанизmus na podporu obnovy a odolnosti, ako aj Stratégie EÚ pre dunajský región (EUSDR) s PO1a - Vodná mobilita, PO1b - Železničná, cestná a letecká mobilita a PO2 - Udržateľná energia, rovnako ako daný ŠC podporujú ekologický prechod a environmentálnu udržateľnosť. Cieľom je zaviazat' sa k zeleným prioritám, environmentálnym cieľom vo väzbe na hlavné oblasti energetiky (výroba a využívanie obnoviteľných zdrojov) a obnovy (energetická hospodárnosť budov), ako aj k inovatívnym prístupom k udržateľnej doprave, ako sú alternatívne palivá s príslušnými pohonnými systémami a súvisiacimi technológiami v súlade s pravidlami uvedenými v delegovanom akte o taxonómii a ich ďalšom rozvoji. Nehorľavé OZE a bioplyn sú priaznivé z pohľadu kvality ovzdušia a prispievajú k ambícii nulového znečistenia v rámci Európskej zelenej dohody. Preto je potrebná podpora harmonizovaných opatrení a nadnárodnej spolupráce s cieľom dekarbonizovať energetiku a súvisiaci sektor dopravy a stavebníctva, najmä s ohľadom na vykurovacie a chladiace systémy budov. Zameranie ŠC je plne v súlade aj s Územnou agendou 2030, v ktorej sa zdôrazňuje potreba udržateľných a odolných riešení, ako sú obnoviteľné zdroje energie, ekologickejšie, dekarbonizované hospodárske činnosti. Aj stále pomerne vysoké emisie skleníkových plynov a látok znečisťujúcich ovzdušie v sektore dopravy si vyžadujú zvýšenie využívania obnoviteľných zdrojov energie. Zavádzanie alternatívnych palív a nových technológií v doprave by mohlo byť oblasťou spoločných opatrení a politík. Vysoké emisie skleníkových plynov a látok znečisťujúcich ovzdušie nespôsobuje len doprava, ale aj sektor vykurovania a chladenia (napr. spaľovanie fosílnych palív, najmä uhlia), ktorý je významným faktorom pri vytváraní ekologickejšieho energetického mixu. Tento sektor sa stále vyznačuje nízkym využívaním OZE, preto si

vyžaduje zásadný posun k ekologickejšej výrobe a spotrebe energie. Je to v súlade s Územnou agendou 2030, podľa ktorej by sa energia z obnoviteľných zdrojov mala považovať za udržateľné a odolné riešenie na podporu dosiahnutia zdravej a zelenej Európy, preto je dôležité prijať opatrenia na zvýšenie energetickej efektívnosti a diverzifikáciu výroby energie. Ciele programu zohľadňujú zásadu "výrazne nenarušiť."

Hlavným cieľom programu je prispieť k zníženiu závislosti regiónu na dovoze fosílnych palív uľahčením lepšej integrácie obnoviteľných zdrojov energie a následným ekologizovaním sektorov energetiky a dopravy.

Podporované projekty musia zohľadňovať skutočnosť, že Program dunajského regiónu nefinancuje infraštruktúrne projekty, avšak príprava infraštruktúrnych projektov môže byť financovaná z programu, vrátane environmentálnych štúdií potrebných na realizáciu infraštruktúry.

Zameranie 1: Zvýšenie podielu energie z obnoviteľných zdrojov v dunajskom regióne

Zameranie 2: Zníženie uhlíkovej náročnosti v sektore energetiky a dopravy

Príklady možných súvisiacich typov akcií (neúplný zoznam):

- Tvorba stratégií a politická podpora pri dosahovaní nízkouhlíkovej výroby energie a podpora znižovania energetickej závislosti v krajinách a regiónoch najviac závislých od fosílnych palív a zdrojov z vonkajších (nemakroregionálnych) energetických trhov;
- Budovanie kapacít pre plánovanie udržateľnej energie, najmä v regiónoch s vysokým podielom výroby alebo spotreby energie z iných zdrojov ako z OZE;
- Podpora harmonizovaných, nákladovo efektívnych opatrení a nadnárodnej spolupráce v sektore vykurovania a chladenia budov (napr. znižovanie uhlíkovej náročnosti pri vykurovaní, integrácia OZE do sektora budov v kombinácii s riešeniami skladovania) s osobitným dôrazom na krajiny a regióny, v ktorých má sektor vykurovania a chladenia významný podiel na spotrebe energie;
- Zníženie emisií skleníkových plynov a látok znečisťujúcich ovzdušie v sektore dopravy: zavádzanie alternatívnych palív a nových technológií (napr. elektrických vozidiel) v doprave a inovatívnych riešení mobility, podpora prechodu na ekologickejšie dopravné prostriedky, najmä vo verejnej doprave a nákladnej doprave na vodných cestách, železničiach a cestách, koordinácia medzi poskytovateľmi energie vo vzťahu k prvkom infraštruktúry významným pre dunajský región;
- Podpora výroby a využívania moderných biopalív, najmä biopalív druhej (vyrobených z nepotravinárskych plodín, ako sú celulózy biopalivá a odpadová biomasa) a tretej generácie (biomasa z rias);
- Pilotné testovanie riešení na výrobu decentralizovanej energie z obnoviteľných zdrojov a podpora posilnenia postavenia samospotrebiteľov energie z obnoviteľných zdrojov a komunít, najmä vo vidieckych oblastiach;
- Spoločné plánovanie riešení pre využívanie obnoviteľných zdrojov energie s uľahčením výmeny poznatkov medzi regiónmi s najnižším a najvyšším podielom OZE v energetickom mixe;
- Rozvoj stimulačných schém na podporu výroby energie z obnoviteľných zdrojov na základe dostupných zdrojov v dunajskom regióne a na posilnenie udržateľného využívania OZE a riešenia skladovania energie.

Spoločné stratégie, vyvinuté riešenia a opatrenia na budovanie kapacít v rámci nadnárodných projektov položia základ pre zvýšenie podielu OZE v dunajskej oblasti, ako aj pre zvýšenie povedomia o ekologických riešeniach v sektore dopravy, ako aj v sektore vykurovania a chladenia budov, čím prispievajú aj k opatreniam a cieľom PO2 EUSDR.

Očakávané výsledky:

Akcie nadnárodnej spolupráce povedú k posilneniu kapacít príslušných zainteresovaných strán pri plánovaní a vývoji inovatívnych riešení na rozvoj obnoviteľných zdrojov energie a na podporu ekologizácie odvetví energetiky a dopravy. Nadnárodné akcie podporia vývoj inovatívnych riešení, stratégií a akčných plánov. Ich životaschopnosť a praktická realizácia sa preukážu prostredníctvom spoločného testovania. Stratégie a akčné plány zamerané na diverzifikáciu zdrojov energie znížia závislosť DR od fosílnych palív vo všeobecnosti a od dovozu len z obmedzeného počtu krajín. Prenosné pilotné aktivity vytvoria príklady dobrej praxe na zvýšenie podielu OZE na výrobe energie a v doprave v dlhodobom horizonte.

2.1.1.1b. Vymedzenie jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postupu udeľovania

Odkaz: článok 17 od. 9 písm. c) bod i)

--

2.1.1.2. Ukazovatele

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod ii) a článok 17 ods. 9 písm. c bod iii)

Tabuľka 2 – Ukazovatele výsledkov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Čiastkový cieľ (2024)	Konečná cieľová hodnota (2029)
2	RSO2.2	RCO116	Spoločne vypracované riešenia	Riešenie	1	26
2	RSO2.2	RCO87	Organizácie zapojené do cezhraničnej spolupráce	Organizácie	52	104
2	RSO2.2	RCO84	Spoločne vypracované a v projektoch realizované pilotné akcie	Pilotné akcie	2	35
2	RSO2.2	RCO83	Spoločne vypracované stratégie a akčné plány	Stratégia/akčný plán	1	26

Tabuľka 3 – Ukazovatele výsledkov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Referenčný rok	Konečná cieľová hodnota (2029)	Zdroj údajov	Poznámky
2	RSO2.2	ISI	Organizácie so zvýšenou inštitucionálnou kapacitou v dôsledku ich účasti na medziregionálnej spolupráci	Počet organizácií	0,00	2021 – 2027	104,00	Systém monitorovania	Ukazovateľ je čiastočne kvalitatívny
2	RSO2.2	RCR79	Spoločné stratégie a akčné plány prijaté organizáciami	Spoločná stratégia/akčný plán	0,00	2021 – 2027	26,00	Systém monitorovania	
2	RSO2.2	RCR104	Riešenia prijaté alebo rozšírené organizáciami	Riešenia	0,00	2021 – 2027	26,00	Systém monitorovania	

2.1.1.3. Hlavné cieľové skupiny

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod iii) a článok 17 ods. 9 písm. c) bod iv)

Cieľové skupiny financovaných operácií tvoria všetky verejné a súkromné inštitúcie a zainteresované strany, ktoré budú zapojené alebo budú využívať/ťažiť z výstupov/výsledkov projektu. Cieľovými skupinami sú podľa ich právnej formy miestne, regionálne a národné verejné orgány/inštitúcie, verejnoprávne subjekty, EZÚS, medzinárodné organizácie a súkromné subjekty.

Do cieľových skupín patria podľa tematického zamerania okrem iného miestne, regionálne a celoštátne verejné orgány a súvisiace subjekty, regionálne rozvojové agentúry, dodávatelia energie, inštitúcie a podniky zaoberajúce sa hospodárením s energiou, regionálne združenia, regionálne inovačné agentúry, mimovládne organizácie⁴, finančné inštitúcie, vzdelávacie a školiace strediská, ako aj univerzity a výskumné ústavy.

⁴ Patria sem aj registrované cirkvi a náboženské spoločnosti.

2.1.1.4. Označenie konkrétnych cieľových území vrátane plánovaného využívania IÚI, miestneho rozvoja vedeného komunitou (CLLD) alebo ďalších územných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod iv)

Program dunajského regiónu nebude využívať špecifické nástroje integrovaného územného rozvoja, ktoré ponúkajú nariadenia EÚ, ako je napríklad miestny rozvoj vedený komunitou (CLLD) a integrované územné investície (IÚI). Program však podporuje integrovaný územný prístup, ktorý sa chápe najmä ako komplexný a koordinovaný prístup k plánovaniu a riadeniu a k územnej koordinácii politík na konkrétnych územiach. Akcie v rámci tohto špecifického cieľa sú zamerané na výzvy a príležitosti celého podunajského regiónu. Rôzne akcie sú zamerané na potreby konkrétnych oblastí: mestské a vidiecke územia, oblasti s rôznymi miestnymi zdrojmi na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov. Uplatňovanie riešení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov na rôznych územiach si vyžaduje prispôsobenie prístupu a zapojenie špecifických cieľových skupín.

2.1.1.5. Plánované využitie finančných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod v)

Program neplánuje používať finančné nástroje.

2.1.1.6. Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod vi) a článok 17 ods. 9 písm. c bod v)

Tabuľka 4 – Rozmer 1 – oblasť intervencie

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
2	RSO2.2	Fondy Interreg	049. Energia z obnoviteľných zdrojov: biomasa	2 173 709,66
2	RSO2.2	Fondy Interreg	041. Energeticky hospodárna obnova existujúceho bytového fondu, demonštračné projekty a podporné opatrenia	1 630 282,24
2	RSO2.2	Fondy Interreg	046. Podpora podnikom, ktoré poskytujú služby prispievajúce k nízkouhlíkovému hospodárstvu a odolnosti proti zmene klímy vrátane opatrení na zvyšovanie povedomia	3 260 564,48
2	RSO2.2	Fondy Interreg	047. Energia z obnoviteľných zdrojov: veterná	2 173 709,66
2	RSO2.2	Fondy Interreg	048. Energia z obnoviteľných zdrojov: solárna	2 173 709,66
2	RSO2.2	Fondy Interreg	052. Iný obnoviteľný zdroj energie (vrátane geotermálnej energie)	3 260 564,48
2	RSO2.2	Fondy Interreg	050. Obnoviteľný zdroj energie: biomasa s nízkou produkciou emisií skleníkových plynov	2 173 709,66
2	RSO2.2	Fondy Interreg	044. Energeticky hospodárna obnova alebo energeticky efektívne opatrenia týkajúce sa verejnej infraštruktúry, demonštračných projektov a podporných opatrení	1 630 282,24
2	RSO2.2	Fondy Interreg	042. Energeticky hospodárna obnova existujúceho bytového fondu, demonštračné projekty a podporné opatrenia v súlade s kritériami energetickej efektívnosti	1 086 854,83
2	RSO2.2	Fondy Interreg	045. Energeticky hospodárna obnova alebo energeticky efektívne opatrenia týkajúce sa verejnej infraštruktúry, demonštračných projektov a podporných opatrení	2 173 709,65

Tabuľka 5 – Rozmer 2 – forma financovania

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
2	RSO2.2	Fondy Interreg	01. Grant	21 737 096,56

Tabuľka 6 – Rozmer 3 – mechanizmus územnej realizácie a územné zameranie

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
2	RSO2.2	Fondy Interreg	33. Iné prístupy – bez územného zamerania	21 737 096,52

2.1.1. Špecifický cieľ: RSO2.4. Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík katastrof ako aj odolnosti s prihliadnutím na ekosystémové prístupy

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e)

Podpora kapacít na prispôsobenie sa zmene klímy v dunajskej oblasti a zvládanie katastrof na nadnárodnej úrovni vo vzťahu k environmentálnym rizikám (s prihliadnutím na ekosystémové prístupy)

2.1.1.1 Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok k týmto špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod i) a článok 17 ods. 9 písm. c) bod ii)

Predpokladá sa, že dunajský región bude výrazne vystavený klimatickým zmenám, pretože sa zvýšia priemerné ročné teploty, vlhké oblasti sa stanú vlhšími a suché oblasti suchšími, ako aj zvýši sa intenzita a frekvencia vln horúčav, období sucha a privalových dažďov na miestnej a regionálnej úrovni. Predpokladá sa, že v nasledujúcich desaťročiach sa zvýši frekvencia a závažnosť environmentálnych katastrof, ako sú povodne, suchá alebo lesné požiare. Keďže dôsledky meniacej sa klímy a s ňou súvisiace častejšie a extrémnejšie katastrofy ovplyvňujú ekosystém, hospodárske odvetvia a ľudský život v dunajskom regióne, adaptácia na zmenu klímy bude vo všeobecnosti prierezovou (horizontálnou) otázkou, ktorú treba zohľadniť v každej prioritě Programu dunajského regiónu, pričom obmedzené zdroje PC2/ŠC2.2 iv) sa majú zamerať na harmonizované, spoločné kapacity v oblasti prognózovania a hodnotenia zraniteľnosti na podporu tvorby politík a informovanosti; cezhraničné riadenie katastrof, reakcie na núdzové situácie v súvislosti s povodňami, suchom, lesnými požiarimi a havarijným znečistením pozdĺž hlavných nadnárodných riek (povodí) regiónu. Aspekt nedostatku vody v rámci adaptácie na zmenu klímy, obdobia s nízkym stavom vody ovplyvňujúce vyvážené využívanie a kvalitu vody, zabránenie nadmernému využívaniu vody sa má riešiť v ŠC2.3 v), zatiaľ čo adaptácia na zmenu klímy súvisiaca s biodiverzitou, najmä v súvislosti s jej vplyvom na biotopy, chránené oblasti a lesníctvo, sa má riešiť v rámci ŠC2.4 vii). Riziko povodní, sucha a súvisiace katastrofy sú hlavnými výzvami v celom podunajskom regióne. Hlavné cezhraničné povodia, najmä povodie Tisy, ale aj povodie Dunaja, Mury, Drávy a Sávy, sú povodňami ohrozené oblasti, ktoré zdôrazňujú potrebu nadnárodnej spolupráce pri spoločnom integrovanom riadení povodňových rizík a pripravenosti na katastrofy vrátane uplatňovania riešení založených na ekosystémoch (skúmanie potenciálu opatrení na obnovu záplavových území môže zapadnúť do ŠC2.2, ak sa konkrétne zameria na manažment povodňových rizík). Akcie, ktoré má program podporovať, môžu významne prispieť k implementácii Plánu manažmentu povodňového rizika v povodí Dunaja (PMPRPD), ktorý vypracovali a prijali členské krajiny Medzinárodnej komisie na ochranu rieky Dunaj (ICPDR), politickej platformy koordinujúcej otázky súvisiace s vodou vrátane povodní v krajinách povodia Dunaja, čo má pre dunajský región veľký význam. Potenciálny vplyv a škody, ktoré môžu spôsobiť havarijné znečistenia pozdĺž týchto veľkých cezhraničných riek v rôznych krajinách, si vyžadujú aj koordinované a harmonizované prístupy k reakcii na núdzové situácie. Opatrenia na zvládanie povodní a havarijného znečistenia podporované v rámci ŠC2.2 iv) sa zameriavajú na hlavné cezhraničné rieky povodia Dunaja, a to na základe územne integrovaného, medziodvetvového prístupu. Environmentálne riziká a katastrofy súvisiace so zmenou klímy, ako sú suchá, lesné požiare alebo vlny horúčav, sa stávajú čoraz častejším problémom v mnohých rôznych častiach dunajskej oblasti. Hoci tieto javy nemajú nadnárodný vplyv, je dôležité harmonizovať a štandardizovať postupy orgánov a organizácií reagujúcich na nadnárodnej úrovni, aby sa dosiahla účinnejšia pripravenosť a reakcia v prípade mimoriadnych situácií. Sociálno-ekonomické dôsledky zmeny klímy možno v rámci tohto ŠC riešiť aj zlepšením pripravenosti a adaptačných kapacít spoločnosti, hospodárstva a životného prostredia.

Podporované projekty musia zohľadňovať existujúce mechanizmy (napr. mechanizmus civilnej ochrany EÚ alebo systém ICPDR pre núdzové varovanie pred nehodami atď.), riešenia v cieľových tematických oblastiach s cieľom dosiahnuť synergie a zabrániť duplicitě úsilia, ako aj to, že z Programu dunajského regiónu (PDR) nemožno financovať žiadne veľké infraštruktúry. Ciele programu zohľadňujú zásadu "výrazne nenarušiť".

Zameranie 1: Podpora harmonizovaných, spoločných kapacít a dostupnosti údajov v oblasti predpovedania zmeny klímy a hodnotenia zraniteľnosti v dunajskom regióne na podporu tvorby politík a zvyšovania povedomia

Zameranie 2: Podpora harmonizovaných, koordinovaných, spoločných činností v oblasti prevencie katastrof, pripravenosti a reakcie na environmentálne riziká, povodne, suchá alebo náhodné znečistenie riek na nadnárodnej úrovni a iné katastrofy súvisiace so zmenou klímy (napr. lesné požiare, vlny horúčav).

Zameranie 3: Posilniť pripravenosť a adaptačnú kapacitu spoločnosti (vrátane organizácií na zvládanie katastrof, dobrovoľných záchranných tímov), hospodárstva a prírody na zvládanie vplyvov zmeny klímy a vytvoriť klimatické služby na podporu odolnosti.

Príklady možných súvisiacich typov akcií (neúplný zoznam):

- Harmonizované, spoločné riešenia a opatrenia pre modelovanie zmeny klímy, prognózovanie a hodnotenie zraniteľnosti na úrovni dunajského regiónu/povodia, ktoré zabezpečia ich uplatňovanie na politickej a operatívnej úrovni;
- Integrácia nových výsledkov výskumu do praxe adaptácie na zmenu klímy pre rôzne typy území v cieľových tematických oblastiach (napr. povodne, sucho) a zlepšenie zručností a kompetencií tvorcov politík a zainteresovaných strán;
- Koordinované, zosúladené úsilie na nadnárodnej úrovni povodia s cieľom predchádzať rizikám povodní alebo sucha, pričom sa uprednostňujú ekosystémové riešenia;
- Harmonizované spoločné plánovanie, monitorovanie a výstražné systémy, inventarizácia havarijných miest (hot spotov) v priemyselných, banských a kontaminovaných lokalitách, zlepšenie operatívnej spolupráce, interoperability, inštitucionálnych a technických kapacít orgánov reakcie na núdzové situácie a mimovládnych organizácií v boji proti environmentálnym rizikám, ako sú povodne, sucho alebo náhodné znečistenie cezhraničných riek (povodí), lesné požiare a iné katastrofy súvisiace so zmenou klímy;
- Rozvíjanie a vykonávanie činností na regionálnej úrovni v oblasti pripravenosti na katastrofy súvisiace so zmenou klímy a environmentálnymi rizikami a stanovenie štandardizovaných minimálnych požiadaviek pre subjekty reagujúce na katastrofy s cieľom dosiahnuť lepšiu a účinnejšiu nadnárodnú reakciu na katastrofy v regióne.

Realizácia projektov nadnárodnej spolupráce, ktoré sa zameriavajú na tematické oblasti a vykonávajú také akcie, ktoré sú vymedzené týmto ŠC, zabezpečí, že adaptácia na zmenu klímy, predchádzanie rizikám katastrof a odolnosť sa budú v rámci dunajskej oblasti dobre presadzovať a zároveň prispievajú aj k Stratégii EÚ pre dunajský región (EUSDR), najmä k akciám a cieľom PO5.

Očakávané výsledky:

Výsledkom opatrení nadnárodnej spolupráce bude lepšia pripravenosť a odolnosť spoločnosti, hospodárstva a prírody v dunajskej oblasti voči potenciálnym vplyvom zmeny klímy a súvisiacim environmentálnym rizikám (ako sú záplavy, suchá, požiare, vlny horúčav alebo náhodné znečistenie riek) prostredníctvom lepších, harmonizovaných ľudských a technických kapacít, dostupnosti údajov, strategickej a operatívnej spolupráce a širšieho uplatňovania pilotných overených inovatívnych riešení v oblasti adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a zvládania katastrof.

2.1.1.1b. Vymedzenie jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postupu udeľovania

Odkaz: článok 17 ods. 9 písm. c) bod i)

--

2.1.1.2. Ukazovatele

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod ii) a článok 17 ods. 9 písm. c) bod iii)

Tabuľka 2 – Ukazovatele výstupov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Čiastkový cieľ (2024)	Konečná cieľová hodnota (2029)
2	RSO2.4	RCO87	Organizácie zapojené do cezhraničnej spolupráce	Organizácie	60	120
2	RSO2.4	RCO84	Spoločne vypracované a v projektoch realizované pilotné akcie	Pilotné akcie	2	40
2	RSO2.4	RCO116	Spoločne vypracované riešenia	Riešenia	2	30
2	RSO2.4	RCO83	Spoločne vypracované stratégie a akčné plány	Stratégia/akčný plán	1	30

Tabuľka 3 – Ukazovatele výsledkov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Referenčný rok	Konečná cieľová hodnota (2029)	Zdroj údajov	Poznámky
2	RSO2.4	RCR104	Riešenia prijaté alebo rozšírené organizáciami	Riešenia	0,00	2021 – 2027	30,00	Systém monitorovania	
2	RSO2.4	ISI	Organizácie so zvýšenou inštitucionálnou kapacitou v dôsledku ich účasti na medziregionálnych spolupráciach	Počet organizácií	0,00	2021 – 2027	120,00	Systém monitorovania	Ukazovateľ je čiastočne kvalitatívny
2	RSO2.4	RCR79	Spoločné stratégie a akčné plány prijaté organizáciami	Spoločná stratégia /akčný plán	0,00	2021-2027	30,00	Systém monitorovania	

2.1.1.3. Hlavné cieľové skupiny

Odkaz_ článok 17 ods. 3 písm. e) bod iii) a článok 17 ods. 9 písm. c bod iv)

Cieľové skupiny financovaných operácií zahŕňajú všetky verejné a súkromné inštitúcie a zainteresované strany, ktoré budú zapojené alebo budú využívať/užívať výstupy/výsledky projektu. Cieľovými skupinami sú podľa ich právnej formy miestne, regionálne a národné verejné orgány/inštitúcie, verejnoprávne subjekty, EZÚS, medzinárodné organizácie a súkromné subjekty.

Cieľovými skupinami sú podľa tematického zamerania okrem iného verejný sektor vrátane miestnych, regionálnych a národných orgánov, tvorcovia politík, výskumné inštitúcie v oblasti povodňového ohrozenia, hydrometeorologické služby, zvládanie katastrof, regionálne rozvojové agentúry, združenia, záujmové skupiny, profesionálne a dobrovoľnícke organizácie civilnej ochrany a záchrany, mimovládne organizácie⁵, vzdelávacie a školiace organizácie, finančné inštitúcie a súkromný sektor.

⁵ Patria sem aj registrované cirkvi a náboženské spoločnosti.

2.1.1.4. Označenie konkrétnych cieľových území vrátane plánovaného využívania IÚI, miestneho rozvoja vedeného komunitou (CLLD) alebo ďalších územných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod iv)

Program dunajského regiónu nebude využívať špecifické nástroje integrovaného územného rozvoja, ktoré ponúkajú nariadenia EÚ, ako napríklad miestny rozvoj vedený komunitou (CLLD) a integrované územné investície (IÚI). Program však podporuje integrovaný územný prístup, ktorý sa chápe najmä ako komplexný a koordinovaný prístup k plánovaniu a riadeniu a územnej koordinácii politík na konkrétnych územiach. Opatrenia v rámci tohto špecifického cieľa sa zaoberajú výzvami a príležitosťami celého podunajského regiónu a podporujú prístupy na makroregionálnej úrovni. V centre pozornosti by však mali byť územia, ktoré sú najviac zraniteľné a postihnuté vplyvmi zmeny klímy, aby mali najväčší úžitok z výmeny skúseností s inými regiónmi s podobnými tlakmi a z učenia sa od nich.

2.1.1.5. Plánované využitie finančných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e bod v)

Program neplánuje využívať finančné nástroje.

2.1.1.6. Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod vi) a článok 17 ods. 9 písm. c bod v)

Tabuľka 4 – Rozmer 1 – oblasť intervencie

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
2	RSO2.4	Fondy Interreg	058. Opatrenia v oblasti adaptácie na zmenu klímy a predchádzanie rizikám súvisiacim s klímou a ich riadenie: povodne a zosuvy pôdy (vrátane zvyšovania povedomia, civilnej ochrany a systémov na zvládanie katastrof, infraštruktúry a ekosystémových prístupov)	12 530 339,82
2	RSO2.4	Fondy Interreg	059. Opatrenia v oblasti adaptácie na zmenu klímy a predchádzanie rizikám súvisiacim s klímou a ich riadenie: požiare (vrátane zvyšovania povedomia, civilnej ochrany a systémov na zvládanie katastrof, infraštruktúry a ekosystémových prístupov)	2 506 067,96
2	RSO2.4	Fondy Interreg	060. Opatrenia v oblasti adaptácie na zmenu klímy a predchádzanie rizikám súvisiacim s klímou a ich riadenie: iné, napríklad búrky a suchá (vrátane zvyšovania povedomia, civilnej ochrany a systémov na zvládanie katastrof, infraštruktúry a ekosystémových prístupov)	8 771 237,86
2	RSO2.4	Fondy Interreg	061. Predchádzanie rizikám a riadenie prírodných rizík nesúvisiacich s klímou (napríklad zemetrasenia) a rizík súvisiacich s ľudskou činnosťou (napríklad technologické havárie) vrátane zvyšovania povedomia, civilnej ochrany a systémov na zvládanie katastrof, infraštruktúry a ekosystémových prístupov.	2 506 067,96

Tabuľka 5 – Rozmer 2 – forma financovania

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
2	RSO2.4	Fondy Interreg	01. Grant	25 060 679,64

Tabuľka 6 – Rozmer 3 – mechanizmus územnej realizácie a územné zameranie

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
2	RSO2.4	Fondy Interreg	33 Iné prístupy – žiadne územné zameranie	25 060 679,64

2.1.1. Špecifický cieľ: RSO2.5. Podpora prístupu k pitnej vode a trvalo udržateľné hospodárenie s vodou
Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e)

Udržateľný integrovaný nadnárodný manažment vôd a sedimentov v povodí Dunaja zabezpečujúci dobrú kvalitu a kvantitu vôd a bilanciu sedimentov

2.1.1.1 Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok k týmto špecifickým cieľom a prípadne k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské prostredie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod i), článok 17 ods. 9 písm. c) bod ii)

Jednou zo základných charakteristík dunajského regiónu je, že sa vzťahuje na takmer celý vodný systém povodia Dunaja (DRB). Za Dunajom sa nachádzajú spoločné vodné útvary a povodia s nadnárodným významom, ako sú čiastkové povodia riek Tisa (TRB), Sáva (SRB) a Mura-Drava. Tlaky ovplyvňujúce kvalitu množstva vody a bilanciu sedimentov v týchto cezhraničných riekach, povrchových a podzemných vodných útvaroch, ako je kontaminácia a znečistenie vody alebo zvyšujúce sa využívanie vody, klesajúca hladina podzemnej vody, znižujúce sa zásoby, zvyšujúce sa obdobia nedostatku vody v nadnárodných riečnych systémoch, môžu mať závažné vplyvy presahujúce hranice krajiny, ktoré si vyžadujú spoluprácu kľúčových aktérov z krajín v smere proti prúdu a po prúde toku. Veľkou výhodou regiónu je, že politický rámec pre cezhraničnú spoluprácu v oblasti vodného hospodárstva existuje už mnoho rokov a na úrovni povodia Dunaja ho podporuje Medzinárodná komisia pre ochranu Dunaja (ICPDR), na úrovni povodia Sávy Medzinárodná komisia pre povodie Sávy (ISRBC) alebo na úrovni povodia Tisy skupina pre rieku Tisa v rámci Medzinárodnej komisie pre ochranu Dunaja. Tieto platformy vypracovali a pravidelne aktualizujú príslušné nadnárodné plány manažmentu povodí, ktoré identifikujú významné problémy vodného hospodárstva a potrebné opatrenia na nadnárodnej úrovni. Akcie, ktoré má program podporovať, môžu relevantne prispieť k implementácii plánov manažmentu povodia Dunaja a ostatných plánov manažmentu čiastkového povodia. Napriek zlepšeniam dosiahnutým v predchádzajúcich rokoch koordinovaným úsilím týchto krajín je pre dobrý chemický a ekologický stav nadnárodných vodných útvarov povodia Dunaja potrebná ďalšia spolupráca pri riešení znečistenia (organické látky, živiny, nebezpečné látky, liečivá, plasty) ovplyvňujúceho kvalitu vody v cezhraničných riečnych systémoch a útvaroch podzemnej vody. Núdzová reakcia na havarijné znečistenie týchto riečnych systémov sa však má riešiť v súvislosti so ŠC2.2 iv). Hydromorfologické zmeny vrátane prerušenia kontinuity riek a zmien v bilancii sedimentov môžu ovplyvniť stav cezhraničných systémov povrchových a podzemných vôd. Je možné podporiť integrované nadnárodné snahy na úrovni riek (povodí) o harmonizáciu postupov riadenia medzi vodným hospodárstvom, poľnohospodárstvom a lesníctvom, životným prostredím, plavbou, vodnou energiou a ochranou pred povodňami s cieľom zlepšiť kvalitu a množstvo vody a sedimentov v príslušných riečnych systémoch. Skúmanie potenciálu obnovy záplavových území môže byť v súlade so ŠC2.3 v), ak sa zameriava na zlepšenie kvality vody alebo reaktiváciu prirodzenejšieho transportu sedimentov (ak sa zameriava na ochranu pred povodňami, potom sa projekty riešia v rámci ŠC2.2 iv) a opätovné prepojenie záplavových území a mokradí vo vzťahu k ekologickým koridorom a biodiverzite sa rieši v kontexte ŠC2.4 vii). V dôsledku klimatických zmien sa v povodí Dunaja predlžujú obdobia nízkej hladiny vody v riečnych systémoch, čo ovplyvňuje množstvo a kvalitu vody. V oblasti riadenia zásobovania vodou v rámci systému manažmentu povodí vrátane významu útvarov podzemných vôd v celom povodí je potrebná nadnárodná koordinácia. Integrované nadnárodné prístupy sú potrebné aj na riešenie obdobia nízkej hladiny vody pozdĺž hlavných riek povodia Dunaja, ktorá ovplyvňuje transport sedimentov, plavbu, prevádzku vodných elektrární, ekológiu, ako aj kvalitu týchto vôd. Vodohospodárske opatrenia podporované v rámci ŠC2.3 v) sa zameriavajú na hlavné cezhraničné povodia Dunaja na základe územne integrovaného medzisektorového prístupu a zohľadňujú potenciálne negatívne účinky zmeny klímy, ako aj skutočnosť, že Program dunajského regiónu nefinancuje investície do veľkých infraštruktúr. Opatrenia by sa mali usilovať o synergie s európskymi a vnútroštátnymi nástrojmi, najmä v súvislosti so Zelenou dohodou EÚ, a zohľadňovať výsledky programov, ako je LIFE, Horizont Európa alebo jeho osobitná iniciatíva Maják v povodí Dunaja. Ciele programu zohľadňujú zásadu „výrazne nenarušiť“.

Zameranie 1: Posilnenie kapacít na prevenciu a zmiernovanie znečistenia vody alebo na obnovu dobrej kvality nadnárodných vodných útvarov.

Zameranie 2: Harmonizácia postupov riadenia medzi vodným hospodárstvom, poľnohospodárstvom, životným prostredím, plavbou, vodnou energiou a ochranou pred povodňami s cieľom zlepšiť kvalitu a množstvo vody a sedimentov v nadnárodných riečnych systémoch pri zohľadnení potenciálnych vplyvov zmeny klímy.

Zameranie 3: Nadnárodná koordinácia riadenia zásobovania vodou, najmä v súvislosti s významom útvarov podzemných vôd v celom povodí.

Príklady súvisiacich typov možných opatrení (neúplný zoznam):

- Zabezpečenie harmonizovanej dostupnosti údajov prostredníctvom účinnejších systémov monitorovania a modelovania na zlepšenie nadnárodných opatrení v oblasti vodného hospodárstva;
- Posilnenie inštitucionálnych, riadiacich a technických kapacít na prevenciu a zmiernenie znečistenia vody alebo obnovenie dobrej kvality vody s osobitným zreteľom na znečistenie nebezpečnými a novými látkami, poľnohospodárstvo a nakladanie s odpadovými vodami, pričom sa zohľadnia aj možné vplyvy zmeny klímy na kvalitu vody;
- Zlepšenie bilancie sedimentov a súvisiacej morfodynamiky alebo preskúmanie potenciálu opätovného prepojenia priľahlých záplavových oblastí/mokradí s cieľom zlepšiť kvalitu vody v nadnárodných vodných útvaroch;
- Vypracovanie harmonizovaného spoločného monitorovacieho a modelového systému (systémov) s cieľom lepšie pochopiť cezhraničné systémy podzemných vôd v povodí Dunaja;
- definovanie spoločných stratégií a harmonizovaných opatrení, vypracovanie a prijatie inovatívnych riešení (napr. osvedčené postupy opätovného využívania vody) v súvislosti s využívaním a ochranou vody, ktoré zabezpečia vyvážené využívanie vody, pričom sa zohľadnia aj vplyvy zmeny klímy na budúci vývoj potreby vody;
- Zabezpečenie harmonizovanej dostupnosti údajov, prispôbenie integrovaných stratégií, plánov a riešení v súvislosti so zmenou klímy spôsobenou predĺžením obdobia nízkej vody na hlavných nadnárodných riekach povodia Dunaja, ktorá ovplyvňuje transport sedimentov, plavbu, riadenie vodnej energie a ekosystém.

Posilnené inštitucionálne kapacity, harmonizované monitorovacie nástroje, integrované riešenia na nadnárodnej úrovni so zapojením kľúčových aktérov a sektorov na zníženie znečistenia vody, zlepšenie kvality, kvantity a vyvážené využívanie vody, zabezpečenie rovnováhy sedimentov v nadnárodných riečnych systémoch, riešenie aj súvisiacich výziev zmeny klímy výrazne prispeje k cieľu trvalo udržateľného vodného hospodárstva v rámci povodia Dunaja a EÚ, k cieľom EUSDR, najmä k akciám a cieľom PO 4.

Očakávané výsledky:

Prostredníctvom opatrení nadnárodnej spolupráce získajú kľúčové zainteresované strany lepšie kapacity, integrované stratégie a harmonizované spoločné riešenia, ktoré im umožnia lepšie predchádzať a zmiernovať znečistenie nadnárodných vodných útvarov. Nadnárodné akcie zlepšia postupy medziodvetvového riadenia, ktoré prispejú k zlepšeniu kvality a vyváženému využívaniu vody, ako aj k bilancii sedimentov v nadnárodných riečnych systémoch. Harmonizované prístupy a spoločne testované riešenia zlepšia kapacity, dostupnosť údajov a umožnia lepšiu pripravenosť na prispôbenie sa meniacej sa klíme, ktorá ovplyvňuje nadnárodné rieky v povodí Dunaja.

2.1.1.1b. Vymedzenie jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postup udeľovania

Odkaz: článok 17 ods. 9 písm. c) bod i)

--

2.1.1.2. Ukazovatele

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod ii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iii)

Tabuľka 2 – Ukazovatele výstupov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Čiastkový cieľ (2024)	Cieľ (2029)
2	RSO2.5	RCO83	Spoločne vypracované stratégie a akčné plány	Stratégia/akčný plán	1	23
2	RSO2.5	RCO87	Organizácie spolupracujúce cez hranice	Organizácie	46	92
2	RSO2.5	RCO84	Spoločne vypracované a v projektoch realizované pilotné akcie	Pilotné akcie	2	31
2	RSO2.5	RCO116	Spoločne vypracované riešenia	Riešenia	1	23

Tabuľka 3 – Ukazovatele výsledkov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Referenčný rok	Cieľ (2029)	Zdroj údajov	Poznámky
2	RSO2.5	ISI	Organizácie so zvýšenou inštitucionálnou kapacitou vďaka svojej účasti na aktivitách cezhraničnej spolupráce	Počet organizácií	0,00	2021 – 2027	92,00	Monitorovací systém	Ukazovateľ je čiastočne kvalitatívny
2	RSO2.5	RCR79	Spoločné stratégie a akčné plány prijaté organizáciami	Spoločná stratégia/ akčný plán	0,00	2021 – 2027	23,00	Monitorovací systém	
2	RSO2.5	RCR104	Riešenia prijaté alebo rozšírené organizáciami	Riešenia	0,00	2021 – 2027	23,00	Monitorovací systém	

2.1.1.3. Hlavné cieľové skupiny

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod iii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iv)

Cieľové skupiny financovaných operácií zahŕňajú všetky verejné a súkromné inštitúcie a zainteresované strany, ktoré budú zapojené alebo budú využívať/ťažiť z výstupov/výsledkov projektu. Cieľovými skupinami sú podľa ich právnej formy miestne, regionálne a národné verejné orgány/inštitúcie, verejnoprávne subjekty, EZÚS, medzinárodné organizácie a súkromné subjekty. Cieľové skupiny zahŕňajú podľa tematického zamerania okrem iných miestne, regionálne a národné verejné orgány a organizácie zriadené a riadené orgánmi verejnej správy zodpovednými za vodné hospodárstvo alebo otázky životného prostredia, hydrometeorologické služby, poskytovateľov infraštruktúry a (verejných) služieb (napr. pre zásobovanie vodou, čistenie odpadových vôd, vodné elektrárne), záujmové skupiny vrátane mimovládnych organizácií (napr. medzinárodné organizácie, environmentálne organizácie, združenia poľnohospodárov, dobrovoľnícke združenia atď.), výskumné a vývojové inštitúcie, univerzity s výskumnými zariadeniami, vysoké školy, vzdelávacie/školiace strediská a školy.

2.1.1.4. Označenie konkrétnych cieľových území vrátane plánovaného využitia IÚI, CLLD alebo iných územných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod iv)

Program dunajského regiónu nebude využívať špecifické nástroje integrovaného územného rozvoja, ktoré ponúkajú nariadenia EÚ, ako napríklad miestny rozvoj vedený komunitou (CLLD) a integrované územné investície (IÚI). Program však podporuje integrovaný územný prístup, ktorý sa chápe najmä ako komplexný a koordinovaný prístup k plánovaniu, riadeniu a územnej koordinácii politík na konkrétnych územiach. Opatrenia v rámci tohto špecifického cieľa sa zaoberajú potrebami a výzvami celého povodia Dunaja (vrátane spoločných útvarov a povodí nadnárodného významu).

2.1.1.5. Plánované využitie finančných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod v)

Program neplánuje využívať finančné nástroje.

2.1.1.6. Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod vi), článok 17 ods. 9 písm. c) bod v)

Tabuľka 4 – Rozmer 1 – oblasť intervencie

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
2	RSO2.5	Fondy Interreg	064. Hospodárenie s vodou a ochrana vodných zdrojov (vrátane manažmentu povodí, osobitných opatrení na prispôsobenie sa zmene klímy, opätovného využívania, znižovania únikov)	19 078 230,11

Tabuľka 5 – Rozmer 2 – forma financovania

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
2	RSO2.5	Fondy Interreg	01. Grant	19 078 230,11

Tabuľka 6 – Rozmer 3 – Mechanizmus územného plnenia a územné zameranie

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
2	RSO2.5	Fondy Interreg	33. Iné prístupy - žiadne územné zameranie	19 078 230,11

2.1.1. Špecifický cieľ: RSO2.7. Zlepšenie ochrany a zachovania prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry vrátane mestských oblastí a zníženie všetkých foriem znečistenia

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e)

Ochrana a zachovanie biodiverzity v ekologických koridoroch a ekoregiónoch nadnárodného významu v dunajskom regióne

2.1.1.1 Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok k týmto špecifickým cieľom a prípadne k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské prostredie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod i), článok 17 ods. 9 písm. c) bod ii)

Podunajsko je pestrú mozaikou rôznych biogeografických oblastí, ktoré sa vyznačujú vysokou biodiverzitou, pričom žilami regiónu sú rieka Dunaj a jej prítoky s riečnymi a mokrad'ovými biotopmi (napr. Dunaj a jeho delta, povodie rieky Tisy s biosférickou rezerváciou Mura-Drava-Dunaj) a horská krajina (napr. Karpaty, Dinárske Alpy, Český les - Bavorský les), ktorá územie rámcuje. Hlavné rieky a pohoria sú zároveň dôležitými nadnárodnými ekologickými koridormi, ktoré zabezpečujú prepojenie medzi kľúčovými biotopmi. Toto bohatstvo regiónu sa prejavuje aj vysokým počtom chránených oblastí. Táto bohatá biodiverzita je však ohrozená mnohými faktormi, ľudskými zásahmi, šírením inváznych cudzích druhov a klimatickými zmenami, ktoré ovplyvňujú podmienky ekosystémov, čo si vyžaduje riešenia často na širšej územnej úrovni, pri ktorých môže mať zásadný význam nadnárodná spolupráca. Jedna z hlavných výziev súvisí s fragmentáciou nadnárodných biotopov a ekosystémov, čo si vyžaduje podporu zlepšenia ekologickej prepojenosti, riešenie fragmentácie medzi biotopmi, chránenými prírodnými oblasťami pozdĺž nadnárodne významných ekologických koridorov. To môže zahŕňať skúmanie potenciálu obnovy a opätovného prepojenia záplavových oblastí, mokradí a ich priľahlých oblastí, ako aj lesných ekosystémov na zlepšenie ekologickej prepojenosti a posilnenie biodiverzity (iniciatívy na obnovu záplavových oblastí zamerané na ochranu pred povodňami sa týkajú ŠC2.2, zatiaľ čo iniciatívy zamerané na otázky kvality vody sú v súlade so ŠC2.3). Napriek existujúcim rámcom spolupráce ekologických regiónov a chránených území (DANUBEPARKS, Karpatská sieť chránených území, cezhraničná biosférická rezervácia Mura-Drava-Dunaj, iniciatíva Európsky zelený pás) nastoľujú slabé kapacity a zručnosti v oblasti riadenia ekologických regiónov nadnárodného významu (napr. Karpaty, panónska krajina, nadnárodné riečne biotopy, Európsky zelený pás) otázku rozvoja nadnárodných systémov riadenia, vytvárania a posilňovania rámcov spolupráce vo vzťahu k ekologickým regiónom a chráneným oblastiam v rámci integrovaného územného prístupu, do ktorého sú zapojené ďalšie kľúčové odvetvia (napr. doprava, poľnohospodárstvo, lesníctvo, plavba, vodné hospodárstvo, územné plánovanie, cestovný ruch, rybolov). Na zvýšenie biodiverzity cieľových ekoregiónov sú potrebné spoločné techniky ochrany a zachovania, ako aj plánovacie schémy vrátane ochrany kvality pôdy. Inštitucionalizované siete riadenia cezhraničných ekologických regiónov by vytvorili skutočný nadnárodný vplyv. Ekologická rovnováha ekosystémov v kraji, chránené územia sú ohrozené aj invázными nepôvodnými druhmi. To si vyžaduje spoločné riešenia v oblasti prevencie a kontroly inváznych cudzorodých druhov (ICD) a riadenia ich prioritných ciest v rámci cieľových ekologických regiónov nadnárodného významu. Spoločné a harmonizované opatrenia na zachovanie a obnovu dynamiky kľúčových biotopov dáždnikových druhov nadnárodných ekologických regiónov sú tiež veľmi dôležité, keďže takéto opatrenia môžu prispieť k ochrane mnohých iných druhov aj na tomto území. Keďže zmena klímy čoraz viac ovplyvňuje biodiverzitu, je potrebné vyvinúť úsilie na riešenie týchto rizík prostredníctvom koordinovaných a harmonizovaných opatrení v rámci nadnárodne relevantných ekologických regiónov a plánovať činnosti, ktoré môžu zabezpečiť väčšiu odolnosť a prispôbenie sa meniacim sa podmienkam. Od projektov sa vo všeobecnosti očakáva, že sa budú zaoberať nadnárodne relevantnými geografickými oblasťami, osobitnými biogeografickými regiónmi, ekologickými koridormi, ekoregiónmi a v závislosti od tematického zamerania sa budú snažiť o integrovaný územný prístup, ktorý bude zahŕňať aj iné kľúčové sektory okrem ochrany životného prostredia a prírody, ktoré sú relevantné v konkrétnom kontexte a oblasti, pričom sa zohľadní aj skutočnosť, že veľké investície do infraštruktúry nie je možné financovať z Programu dunajského regiónu. Ciele programu zohľadňujú zásadu „výrazne nenarušiť“.

Zameranie 1: Nadnárodná spolupráca na zlepšenie ekologickej konektivity medzi biotopmi, oblasťami ochrany prírody pozdĺž nadnárodne významných ekologických koridorov v dunajskom regióne, ako aj na nadnárodné opatrenia na ochranu a obnovu ohrozených dáždnikových druhov.

Zameranie 2: Vytvorenie a posilnenie sietí spolupráce vo vzťahu k ekologickým regiónom a medzi chránenými oblasťami

Zameranie 3: Koordinované a harmonizované opatrenia v rámci transnárodne relevantných ekologických regiónov zabezpečujúce odolnosť a adaptáciu na zmenu klímy s cieľom znížiť jej vplyv na biodiverzitu

Príklady súvisiacich typov možných opatrení (neúplný zoznam):

- Harmonizované spoločné úsilie o zlepšenie, obnovu, riadenie a monitorovanie ekologickej konektivity pozdĺž nadnárodne významných ekologických koridorov vrátane preskúmania potenciálu rozvoja zelenej a modrej infraštruktúry a riešení pre účinnú defragmentáciu;
- Opatrenia na revitalizáciu a obnovu vodných biotopov pozdĺž hlavných nadnárodných riečnych systémov, skúmanie potenciálu obnovy a opätovného prepojenia záplavových oblastí, mokradí a ich príľahlých oblastí;
- Vytvorenie (inštitucionalizovaných) sietí riadenia a spolupráce „podunajských“ cezhraničných ekologických regiónov, harmonizovaných stratégií a riešení riadenia, techník ochrany a zachovania, súborov nástrojov, ktoré zabezpečia aj trvalo udržateľné využívanie prírodných zdrojov;
- Zvýšenie odolnosti biotopov a ekosystémov cezhraničných ekologických regiónov a ich schopnosti prispôbiť sa vplyvom zmeny klímy prostredníctvom rozvoja ekologických systémov využívania pôdy, manažmentu krajiny a opatrení na ochranu a obnovu pôdy;
- Koordinované spoločné riešenia v oblasti prevencie a kontroly invázií cudzorodých druhov a riadenia ich prioritných ciest;
- Spoločný a harmonizovaný rozvoj a implementácia nadnárodných plánov monitorovania, ochrany, obnovy a riadenia ohrozených dáždnikových druhov (napr. jesetery, veľké šelmy) v dunajskej oblasti.

Nadnárodné aktivity prispejú k zlepšeniu ekologickej prepojenosti pozdĺž nadnárodných ekologických koridorov, k posilneniu sietí spolupráce v ekologických regiónoch, k zlepšeniu podmienok pre dáždnikové druhy, k boju proti inváziám cudzorodých druhov a k zníženiu vplyvov zmeny klímy na biodiverzitu, čo spoločne zlepši ochranu a zachovanie prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry v dunajskom regióne a EÚ a zároveň prispeje k cieľom stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 (napr. v EÚ by sa malo byť chránených aspoň 30 % pôdy; obnova sladkovodných ekosystémov) a Stratégie EÚ pre dunajský región, najmä k opatreniam a cieľom PO 6.

Očakávané výsledky:

Akcie nadnárodnej spolupráce zlepšia rozvoj politiky a zvýšia vedomosti a kapacity vedúce k účinnejšej ochrane a zachovaniu prírody a biodiverzity v ekologických koridoroch a ekoregiónoch nadnárodného významu v dunajskom regióne. Nadnárodné akcie prispejú k vytvoreniu nových a lepšie koordinovaných sietí spolupráce a k zlepšeniu riadenia chránených oblastí a ekologických regiónov. Pilotne overené inovatívne riešenia poskytnú lepšiu pripravenosť, ktorá zabezpečí odolnosť a prispôsobenie sa zmene klímy s cieľom znížiť jej vplyv na biodiverzitu v regióne.

2.1.1.1b. Vymedzenie jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postup udeľovania

Odkaz: článok 17 ods. 9 písm. c) bod i)

--

2.1.1.2. Ukazovatele

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod ii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iii)

Tabuľka 2 – Ukazovatele výstupov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Čiastkový cieľ (2024)	Cieľ (2029)
2	RSO2.7	RCO84	Spoločne vypracované a v projektoch realizované pilotné akcie	Pilotné akcie	2	33
2	RSO2.7	RCO116	Spoločne vyvinuté riešenia	Riešenia	1	25
2	RSO2.7	RCO87	Organizácie spolupracujúce cez hranice	Organizácie	49	98
2	RSO2.7	RCO83	Spoločne vypracované stratégie a akčné plány	Stratégia/akčný plán	1	25

Tabuľka 3 – Ukazovatele výsledkov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Referenčný rok	Cieľ (2029)	Zdroj údajov	Poznámky
2	RSO2.7	RCR79	Spoločné stratégie a akčné plány prijaté organizáciami	Spoločná stratégia/ akčný plán	0,00	2021 – 2027	25,00	Monitorovací systém	
2	RSO2.7	ISI	Organizácie so zvýšenou inštitucionálnou kapacitou vďaka ich účasti na aktivitách cezhraničnej spolupráce	Počet organizácií	0,00	2021 – 2027	98,00	Monitorovací systém	Ukazovateľ je čiastočne kvalitatívny
2	RSO2.7	RCR104	Riešenia prijaté alebo rozšírené organizáciami	Riešenia	0,00	2021 – 2027	25,00	Monitorovací systém	

2.1.1.3. Hlavné cieľové skupiny

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod iii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iv)

Cieľové skupiny financovaných operácií zahŕňajú všetky verejné a súkromné inštitúcie a zainteresované strany, ktoré budú zapojené alebo budú využívať/ťažiť z výstupov/výsledkov projektu. Cieľovými skupinami sú podľa ich právnej formy miestne, regionálne a národné verejné orgány/inštitúcie, verejnoprávne subjekty, EZÚS, medzinárodné organizácie a súkromné subjekty. Cieľové skupiny zahŕňajú podľa tematickej pôsobnosti okrem iného miestne, regionálne a národné orgány verejnej správy a organizácie zriadené a riadené orgánmi verejnej správy zodpovednými za otázky životného prostredia a ochrany prírody, poľnohospodárstvo (poľnohospodárstvo, lesníctvo, rybárstvo), subjekty územného plánovania, poskytovateľov infraštruktúry a (verejných) služieb (napr. vodné hospodárstvo, doprava, vodná energia), záujmové skupiny vrátane mimovládnych organizácií (napr. medzinárodná organizácia, environmentálne organizácie, dobrovoľnícke združenia atď.), výskumné a vývojové inštitúcie, univerzity s výskumnými zariadeniami, vysoké školy, vzdelávacie/školiace strediská a školy.

2.1.1.4. Označenie konkrétnych cieľových území vrátane plánovaného využitia IÚI, CLLD alebo iných územných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod iv)

Program dunajského regiónu nebude využívať špecifické nástroje integrovaného územného rozvoja, ktoré ponúkajú nariadenia EÚ, ako napríklad miestny rozvoj vedený komunitou (CLLD) a integrované územné investície (IÚI). Program však podporuje integrovaný územný prístup, ktorý sa chápe najmä ako komplexný a koordinovaný prístup k plánovaniu a riadeniu a územnej koordinácii politík na konkrétnych územiach. Opatrenia v rámci tohto špecifického cieľa sa týkajú nadnárodných ekologických koridorov v dunajskom regióne, ako aj ekologických regiónov.

2.1.1.5. Plánované využitie finančných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod v)

Program neplánuje využívať finančné nástroje.

2.1.1.6. Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod vi), článok 17 ods. 9 písm. c) bod v)

Tabuľka 4 – Rozmer 1 – oblasť intervencie

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
2	RSO2.7	Fondy Interreg	078. Ochrana, obnova a trvalo udržateľné využívanie lokalít Natura 2000	3 067 624,01
2	RSO2.7	Fondy Interreg	079. Ochrana prírody a biodiverzity, prírodné dedičstvo a zdroje, zelená a modrá infraštruktúra	14 315 578,73
2	RSO2.7	Fondy Interreg	060. Opatrenia na prispôsobenie sa zmene klímy a prevencia a riadenie rizík súvisiacich s klímou: iné, napr. búrky a suchá (vrátane zvyšovania informovanosti, civilnej ochrany a systémov zvládania katastrof, infraštruktúr a prístupov založených na ekosystémoch)	12 270 496,03

Tabuľka 5 – Rozmer 2 – forma financovania

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
2	RSO2.7	Fondy Interreg	01. Grant	20 450 826,75

Tabuľka 6 – Rozmer 3 – mechanizmus územného plnenia a územné zameranie

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
2	RSO2.7	Fondy Interreg	33. Iné prístupy - Žiadne územné zameranie	20 450 826,75

2.1. Priorita: 3 – Sociálnejší dunajský región

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. d)

2.1.1. Špecifický cieľ: RSO4.1. Zvýšenie efektívnosti a inkluzívnosti trhov práce a prístupu ku kvalitnému zamestnaniu prostredníctvom rozvoja sociálnej infraštruktúry a podpory sociálneho hospodárstva

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e)

Dostupné, inkluzívne a efektívne trhy práce

2.1.1.1 Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok k týmto špecifickým cieľom a prípadne k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské prostredie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod i), článok 17 ods. 9 písm. c) bod ii)

Dunajský región (DR) je zasiahnutý vzájomne prepojenými problémami pretrvávajúcej dlhodobej nezamestnanosti, hlbokoj príjmovej nerovnosti, zintenzívňujúcej sa migrácie za prácou smerom na západ a slabého sociálneho hospodárstva. Zamestnanosť je oblasť, v ktorej možno v dunajskom regióne nájsť rastúce sociálno-priestorové rozdiely spôsobujúce vážne oslabenie súdržnosti.

Pred pandémiou došlo k výraznému zlepšeniu celkovej miery zamestnanosti v niektorých častiach dunajského regiónu, najmä vo veľkých mestských aglomeráciách. V celom dunajskom regióne však existujú modely dlhodobej nezamestnanosti, ktoré sa výrazne nezmenili. Možno pozorovať, že tieto modely sú zjavné najmä medzi zraniteľnými skupinami, medzi ktoré patria etnické menšiny (napr. Rómovia), starší ľudia a osoby so zdravotným postihnutím. Vo všeobecnosti je tiež možné pozorovať, že zraniteľnosť sa zvyšuje vo vidieckych oblastiach a medzi osobami s relatívne nízkou úrovňou vzdelania; znevýhodnenie sa začína už v mladom veku. Táto situácia sa ešte zhoršuje v niektorých regiónoch, ktoré sa v minulosti spoliehali na zamestnanie v monofunkčných priemyselných a poľnohospodárskych výrobných zariadeniach, ktoré sa časom zatvorili, zmenšili alebo zmenili svoj účel. V každej krajine dunajského regiónu je miera zamestnanosti žien nižšia ako miera zamestnanosti mužov, čo je potrebné pochopiť, aby sa zlepšila integrácia a rozvíjali potenciálne príležitosti.

Pretrvávajúce rozdiely medzi severozápadom a juhovýchodom v priestorovom aspekte nerovností na trhoch práce vedú k vylúčňovaniu, starnutiu obyvateľstva, nepriaznivým hospodárskym štruktúram, nízkej retencii obyvateľstva a cezhraničným perifériám. Dunajský región je súčasťou Európy, kde v súčasnosti žije veľká časť obyvateľstva v zahraničí, a to aj z dôvodu rozdielnych podmienok zamestnania. Keďže v strednodobom/dlhodobom horizonte budú existovať vysoké nerovnosti, je veľmi dôležité riešiť problémy vyplývajúce z migračných tokov smerom na západ. Táto výzva je vo vidieckych oblastiach spojená s vnútornou migráciou do väčších aglomerácií.

Možno konštatovať, že sociálna ekonomika je vo významných častiach regiónu pomerne slabá a rozvoj sociálnej ekonomiky spolu s tradičnými opatreniami na podporu zamestnanosti môže potenciálne poskytnúť inovatívne prístupy k riešeniu problému dlhodobej nezamestnanosti. Okrem toho, budovanie kapacít v celom regióne smerom k vytváraniu a riadeniu informačných tokov týkajúcich sa zamestnanosti, zraniteľnosti a migračných trendov môže pomôcť usmerniť porozumenie smerom k rozvoju účinnej politiky, plánovania a iniciatív.

Je dôležité, aby opatrenia zamerané na prístupné, inkluzívne a efektívne trhy práce mali holistický prístup a zohľadňovali potreby zamestnávateľov na strane dopytu, ako aj potreby pracovnej sily na strane ponuky. Dôležitým aspektom by mal byť aj súčasný kontext a potenciálny vplyv pandémie COVID-19 na zamestnanosť.

Zameranie 1: Integrácia zraniteľných skupín na trh práce s osobitným dôrazom na regióny s vysokým podielom znevýhodnených osôb.

Zameranie 2: Udržanie kvalifikovanej pracovnej sily a rozvoj udržateľnejšej migrácie vzdelaných ľudí.

Zameranie 3: Budovanie kapacít orgánov na podporu zamestnanosti (informačné a dátové systémy; koordinácia; odborná príprava, napr. v oblasti sociálneho hospodárstva).

Príklady súvisiacich typov možných opatrení (neúplný zoznam):

Spoločná koordinácia politík a plánovania zameraných na integráciu znevýhodnených skupín (starších ľudí, ľudí so zdravotným postihnutím, etnických menšín, vidieckeho obyvateľstva, žien, mládeže atď.) s cieľom podporiť dostupné a inkluzívne zamestnanie v regiónoch s vysokým podielom znevýhodneného obyvateľstva;

- Podpora navrhovania inovatívnych politík a plánovania na udržanie kvalifikovanej pracovnej sily a udržateľnejšej migrácie vzdelaných ľudí (napr. zavedením nadnárodných študijných programov a programov výskumu, vývoja a inovácií, podporou inovatívnych programov zamestnanosti vhodných pre potreby vysokoškolsky vzdelaných ľudí žijúcich vo vidieckych regiónoch alebo regiónoch výrazne postihnutých týmto typom migrácie);
- Vytvorenie informačného systému a podpora poskytovania informácií a údajov o životných udalostiach spojených s pravidelnou a trvalou migráciou pracovnej sily, spôsobenou nerovnosťami na trhu práce medzi východnou a západnou časťou makroregiónu;
- Koordinované politiky a stratégie na riešenie aktívneho starnutia (napr. prostredníctvom sociálneho podnikania) v regiónoch a mestách makroregiónu postihnutých vysokou mierou starnutia;
- Rozvoj spolupráce a inovačného plánovania medzi orgánmi zodpovednými za integráciu na trhu práce a súkromným sektorom s cieľom posilniť začlenenie zdravotne postihnutých osôb na trh práce;
- Vybudovanie „dunajského monitorovacieho systému“ o pracovnej migrácii a jej vplyve na súdržnosť; zapojenie verejných orgánov zodpovedných za monitorovanie a hodnotenie, akademickej obce a občianskej spoločnosti;
- Vypracovanie modelov na preskúmanie a preukázanie účinnosti práce na diaľku s cieľom rozvíjať inkluzívnosť zamestnanosti a plniť regionálne sociálne a hospodárske ciele;
- Reštrukturalizácia a diverzifikácia zamestnanosti prostredníctvom realizácie územne integrovaných akčných plánov zamestnanosti s osobitným zameraním na posilnenie šírenia inovačných štruktúr zameraných na monofunkčné (napr. poľnohospodárske, priemyselné) regióny. To by mohlo zahŕňať rozvoj zelených pracovných miest.

Tento typ činností prispieva k tomuto špecifickému cieľu prostredníctvom rozvoja účinnejších štruktúr na podporu zamestnanosti v dunajskom regióne, podpory začlenenia znevýhodnených osôb, práce na posilnení sociálneho hospodárstva a poskytovania pochopenia a smerovania k vyváženšiemu sociálno-ekonomickému rozvoju. Prístup 20 zásad Európskeho piliera sociálnych práv je majákom, ktorý nás vedie k silnej sociálnej Európe, ktorá je spravodlivá, inkluzívna a plná príležitostí. K prioritnej oblasti (PO) 9 Stratégie EÚ pre dunajský región výrazne prispieva prístup k riešeniu problému nezamestnanosti, ale aj PO 10 so zameraním na budovanie kapacít. Ciele programu zohľadňujú zásadu „výrazne nenarušiť“.

Očakávané výsledky:

Akcie nadnárodnej spolupráce povedú k rozvoju schopnosti regiónov uľahčiť integráciu zraniteľných skupín na trh práce; porozumieť a podporiť udržateľnú migráciu v dunajskom regióne; a stať sa proaktívnou a inovatívnou súčasťou celoregionálnych informačných tokov, spoločného vedomostného rozvoja a zdieľanej inovatívnej praxe. Zníži sa regionálna nerovnováha a regióny budú lepšie pripravené a odolnejšie voči meniacej sa dynamike trhu práce.

2.1.1.1b. Vymedzenie jediného príjemcu alebo obmedzeného zoznamu príjemcov a postup udeľovania

Odkaz: článok 17 ods. 9 písm. c) bod i)

--

2.1.1.2. Ukazovatele

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod ii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iii)

Tabuľka 2 – Ukazovatele výstupov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Čiastkový cieľ (2024)	Cieľ (2029)
3	RSO4.1	RCO84	Spoločne vypracované a v projektoch realizované pilotné akcie	Pilotné akcie	2	34
3	RSO4.1	RCO116	Spoločne vyvinuté riešenia	Riešenia	1	26
3	RSO4.1	RCO83	Spoločne vypracované stratégie a akčné plány	Stratégia/akčný plán	1	26
3	RSO4.1	RCO87	Organizácie spolupracujúce cez hranice	Organizácie	51	103

Tabuľka 3 – Ukazovatele výsledkov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Referenčný rok	Cieľ (2029)	Zdroj údajov	Poznámky
3	RSO4.1	RCR79	Spoločné stratégie a akčné plány prijaté organizáciami	Spoločná stratégia/ akčný plán	0,00	2021 – 2027	26,00	Monitorovací systém	
3	RSO4.1	RCR104	Riešenia prijaté alebo rozšírené organizáciami	Riešenia	0,00	2021 – 2027	26,00	Monitorovací systém	
3	RSO4.1	ISI	Organizácie so zvýšenou inštitucionálnou kapacitou vďaka ich účasti na aktivitách cezhraničnej spolupráce	Počet organizácií	0,00	2021 – 2027	103,00	Monitorovací systém	Ukazovateľ je čiastočne kvalitatívny

2.1.1.3. Hlavné cieľové skupiny

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod iii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iv)

Cieľové skupiny financovaných operácií zahŕňajú všetky verejné a súkromné inštitúcie a zainteresované strany, ktoré budú zapojené alebo budú využívať/ťažiť z výstupov/výsledkov projektu. Cieľovými skupinami sú podľa ich právnej formy miestne, regionálne a národné verejné orgány/inštitúcie, verejnoprávne subjekty, EZÚS, medzinárodné organizácie a súkromné subjekty. Cieľové skupiny zahŕňajú podľa tematického zamerania okrem iných miestne, regionálne a národné orgány verejnej správy a organizácie zriadené a riadené orgánmi verejnej správy, poskytovateľov sociálnych služieb, organizácie trhu práce, mimovládne organizácie⁶, výskumné a vývojové inštitúcie, univerzity s výskumnými zariadeniami, vysoké školy, vzdelávacie/školiace inštitúcie.

⁶ Patria sem aj registrované cirkvi a náboženské spoločnosti.

2.1.1.4. Označenie konkrétnych cieľových území vrátane plánovaného využitia IÚI, CLLD alebo iných územných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod iv)

Program dunajského regiónu nebude využívať špecifické nástroje integrovaného územného rozvoja, ktoré ponúkajú nariadenia EÚ, ako napríklad miestny rozvoj vedený komunitou (CLLD) a integrované územné investície (IÚI). Program však podporuje integrovaný územný prístup, ktorý sa chápe najmä ako komplexný a koordinovaný prístup k plánovaniu a riadeniu a územnej koordinácii politík na konkrétnych územiach. Opatrenia v rámci tohto špecifického cieľa sa zaoberajú výzvami a príležitosťami celého dunajského regiónu a podporujú prístupy na makroregionálnej úrovni. Jednotlivé opatrenia by mali riešiť potreby napr. znevýhodnených, odľahlých regiónov.

2.1.1.5. Plánované využitie finančných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod v)

Program neplánuje využívať finančné nástroje

2.1.1.6. Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod vi), článok 17 ods. 9 písm. c) bod v)

Tabuľka 4 – Rozmer 1 – oblasť intervencie

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
3	RSO4.1	Fondy Interreg	135. Opatrenia na podporu prístupu dlhodobo nezamestnaných k zamestnaniu	2 885 782,71
3	RSO4.1	Fondy Interreg	146. Podpora prispôsobovania sa pracovníkov, podnikov a podnikateľov zmenám	1 923 855,14
3	RSO4.1	Fondy Interreg	139. Opatrenia na modernizáciu a posilnenie inštitúcií a služieb trhu práce s cieľom posúdiť a predvídať potreby zručností a zabezpečiť včasnú a na mieru šitú pomoc	4 809 637,84
3	RSO4.1	Fondy Interreg	147. Opatrenia na podporu aktívneho a zdravého starnutia	1 923 855,14
3	RSO4.1	Fondy Interreg	154. Opatrenia na zlepšenie prístupu marginalizovaných skupín, ako sú Rómovia, k vzdelávaniu a zamestnaniu a na podporu ich sociálneho začlenenia	5 771 565,41
3	RSO4.1	Fondy Interreg	138. Podpora sociálnej ekonomiky a sociálnych podnikov	1 923 855,14

Tabuľka 5 – Rozmer 2 – forma financovania

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
3	RSO4.1	Fondy Interreg	01. Grant	19 238 551,38

Tabuľka 6 – Rozmer 3 – mechanizmus územného plnenia a územné zameranie

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
3	RSO4.1	Fondy Interreg	33. Iné prístupy - Žiadne územné zameranie	19 238 551,38

2.1.1. Špecifický cieľ: RSO4.2. Zlepšenie rovnakého prístupu k inkluzívnym a kvalitným službám v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania prostredníctvom rozvoja dostupnej infraštruktúry, a to aj podporou odolnosti dištančného a on-line vzdelávania a odbornej prípravy

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e)

Prístupné a inkluzívne kvalitné služby v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania

2.1.1.1 Súvisiace typy opatrení a ich očakávaný príspevok k týmto špecifickým cieľom a prípadne k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské prostredie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod i), článok 17 ods. 9 písm. c) bod ii)

Integrácia jednotlivca na trh práce, jeho sociálno-ekonomický blahobyt, neustály rozvoj a hodnota pre spoločnosť a región vo veľkej miere závisí od jeho vzdelania a zručností, odborného vzdelávania a prípravy a celoživotného vzdelávania. V dunajskom regióne existujú dobré vzdelávacie modely, ktoré to uľahčujú, ale zároveň existuje mnoho regiónov, ktoré nemajú účinné štruktúry a modely na rozvoj svojho ľudského kapitálu, čo prispieva k regionálnej nerovnováhe a negatívnym trendom, napr. migrácii. Preto je nevyhnutné, aby boli systémy poskytovateľov prístupné a inkluzívne a prispôsobené úrovni a zázemiu jednotlivcov a zároveň poskytovali relevantnú a uznávanú odbornú prípravu a kvalifikáciu pre podunajský región i mimo neho.

Podiel osôb, ktoré predčasne ukončili vzdelávanie, je vo väčšine častí regiónu značný, pričom väčšina z nich nedosahuje ciele stratégie EÚ 2020. Zhoršujúcu sa tendenciu možno pozorovať najmä vo východných regiónoch, ktoré zvyčajne obsahujú vidiecke oblasti s vysokým podielom znevýhodneného obyvateľstva a so slabou integráciou detí do školského systému. Nedostatočne zastúpené menšinové skupiny a znevýhodnené vidiecke skupiny sú zrejme aj z hľadiska tých, ktorí majú prospech z terciárneho vzdelania.

V súčasnosti uplatňované a fungujúce vzdelávacie štruktúry sú skôr rigidné a väčšine vzdelávacej infraštruktúry a služieb chýba flexibilita (v zmysle reakcie na potreby trhu práce), kompetentnosť, orientácia a otvorenosť (napr. uznanie neformálneho vzdelávania) a primeraná štruktúra riadenia. Neharmonizovaný dopyt a ponuka v oblasti odborného vzdelávania a prípravy a odborných škôl spôsobujú trenice na trhu práce, ktoré vedú k vylúčeniu. Rozvoj osvedčených inkluzívnych štruktúr odborného vzdelávania a prípravy na trhu práce môže účinne prispieť k začleneniu, súdržnosti a dlhodobému znižovaniu nezamestnanosti.

Aj keď je to vo vidieckych oblastiach ťažšie, organizované odborné vzdelávanie a príprava má v tomto regióne svoju históriu, na ktorej sa dá stavať. Podporné nezávislé celoživotné vzdelávanie je však vo všetkých krajinách regiónu okrem Rakúska a Slovinska pod priemerom EÚ.

Zameranie 1: Vypracovanie inovatívnych vzdelávacích modelov, programov, praktických nástrojov a materiálov pre znevýhodnených žiakov vrátane tých, ktorí predčasne ukončili školskú dochádzku.

Zameranie 2: Maximálne využitie existujúcich poznatkov a skúseností na rozvoj osvedčených postupov v oblasti inkluzívnej vzdelávacej politiky a napredovanie reformy vzdelávania a politiky.

Zameranie 3: Inovatívne prístupy na podporu a zlepšenie inkluzívneho odborného vzdelávania a prípravy a celoživotného vzdelávania

Príklady súvisiacich typov možných opatrení (neúplný zoznam):

- Vypracovanie spoločných inovatívnych vzdelávacích modelov, programov, praktických nástrojov a materiálov na podporu prístupného a inkluzívneho vzdelávania pre znevýhodnených žiakov. Očakávaný prístup sa bude odvíjať od modelových regiónov v rámci dunajského regiónu a vzájomného učenia sa z pilotných regiónov;

- Rozvíjanie osvedčených postupov v oblasti politiky vzdelávania, zhromažďovanie a šírenie poznatkov a presadzovanie reforiem v oblasti vzdelávania a politiky na národnej a regionálnej úrovni v celom dunajskom regióne;
- Vytvorenie alebo rozvoj existujúcich vedeckých a vzdelávacích sietí na boj proti odlivu mozgov, keď vzdelaní a kvalifikovaní ľudia opúšťajú regióny za lepšími vyhliadkami. Siete by mali spájať existujúce poznatky a výskum a vytvárať konkrétne výstupy;
- Inovatívne digitálne a diaľkové vzdelávanie s elektronickými riešeniami na zmiernenie znevýhodnenia vidieka, poskytovanie odbornej prípravy súvisiacej so zamestnanosťou a boj proti odlivu mozgov;
- Výmena poznatkov a zdieľanie skúseností pri vypracúvaní a rozvoji prístupných a inkluzívnych modelov a systémov odborného vzdelávania a prípravy. To by malo viesť ku konkrétnym výstupom, napr. k rozvoju systémov odbornej prípravy na pracovisku, ktoré lepšie podporujú rozvoj relevantných zručností v súlade s potrebami trhu práce.

Vyššie uvedené smerovanie prispeje k dosiahnutiu špecifického cieľa prostredníctvom využitia silných stránok regiónu na rozvoj prepojenejšieho, vyváženejšieho a inkluzívnejšieho vzdelávania, odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania pre znevýhodnené regióny a jednotlivcov. Inkluzívnym prístupom k vzdelávaniu a odbornej príprave, prepojením na potreby zamestnanosti a aspektmi budovania kapacít tento prístup úzko súvisí s PO 9 a PO 10 Stratégie EÚ pre dunajský región. Ciele programu zohľadňujú zásadu „významne nenarušiť“.

Očakávané výsledky:

Výsledkom akcií nadnárodnej spolupráce bude rozvoj kapacít na zlepšenie regionálneho ľudského kapitálu v prospech spoločnosti, hospodárstva a regionálnej rovnováhy. Regióny doplnia svoje existujúce modely vzdelávania o špecializované osvedčené postupy a inovatívne modely zamerané na znevýhodnených žiakov, ktorých výsledkom bude inkluzívnejší vzdelávací systém a rozšírená a atraktívnejšia potenciálna pracovná sila. Zúčastnené organizácie poskytnú regiónom možno po prvýkrát príležitosť cítiť sa súčasťou širšej siete v rámci dunajského regiónu venovanej inkluzívnemu vzdelávaniu a príležitostiam.

2.1.1.1b. Vymedzenie jediného príjemcu alebo obmedzeného zoznamu príjemcov a postup udeľovania

Odkaz: článok 17 ods. 9 písm. c) bod i)

--

2.1.1.2. Ukazovatele

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod ii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iii)

Tabuľka 2 – Ukazovatele výstupov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Čiastkový cieľ (2024)	Cieľ (2029)
3	RSO4.2	RCO116	Spoločne vyvinuté riešenia	Riešenia	1	26
3	RSO4.2	RCO83	Spoločne vypracované stratégie a akčné plány	Stratégia/ akčný plán	1	26
3	RSO4.2	RCO84	Spoločne vypracované a v projektoch realizované pilotné akcie	Pilotné akcie	2	34
3	RSO4.2	RCO87	Organizácie spolupracujúce cez hranice	Organizácie	51	103

Tabuľka 3 – Ukazovatele výsledkov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Referenčný rok	Cieľ (2029)	Zdroj údajov	Poznámky
3	RSO4.2	RCR79	Spoločné stratégie a akčné plány prijaté organizáciami	Spoločná stratégia/ akčný plán	0,00	2021 – 2027	26,00	Monitorovacie systémy	
3	RSO4.2	ISI	Organizácie so zvýšenou inštitucionálnou kapacitou vďaka ich účasti na aktivitách cezhraničnej spolupráce	Počet organizácií	0,00	2021 – 2027	103,00	Monitorovacie systémy	Ukazovateľ je čiastočne kvalitatívny
3	RSO4.2	RCR104	Riešenia prijaté alebo rozšírené organizáciami	Riešenia	0,00	2021 – 2027	26,00	Monitorovacie systémy	

2.1.1.3. Hlavné cieľové skupiny

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod iii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iv)

Cieľové skupiny financovaných operácií zahŕňajú všetky verejné a súkromné inštitúcie a zainteresované strany, ktoré budú zapojené alebo budú využívať/ťažiť z výstupov/výsledkov projektu. Cieľovými skupinami sú podľa ich právnej formy miestne, regionálne a národné verejné orgány/inštitúcie, verejnoprávne subjekty, EZÚS, medzinárodné organizácie a súkromné subjekty. Cieľovými skupinami sú podľa tematickej pôsobnosti okrem iných miestne, regionálne a národné orgány verejnej správy a organizácie zriadené a riadené orgánmi verejnej správy, poskytovatelia sociálnych služieb, organizácie trhu práce, mimovládne organizácie⁷, výskumné a vývojové inštitúcie, univerzity s výskumnými zariadeniami, vysoké školy, vzdelávacie/školiace inštitúcie.

⁷ Patria sem aj registrované cirkvi a náboženské spoločnosti.

2.1.1.4. Označenie konkrétnych cieľových území vrátane plánovaného využitia IÚI, CLLD alebo iných územných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod iv)

Program dunajského regiónu nebude využívať špecifické nástroje integrovaného územného rozvoja, ktoré ponúkajú nariadenia EÚ, ako napríklad miestny rozvoj vedený komunitou (CLLD) a integrované územné investície (IÚI). Program však podporuje integrovaný územný prístup, ktorý sa chápe najmä ako komplexný a koordinovaný prístup k plánovaniu a riadeniu a územnej koordinácii politík na konkrétnych územiach. Opatrenia v rámci tohto špecifického cieľa sa zaoberajú výzvami a príležitosťami celého dunajského regiónu a podporujú prístupy na makroregionálnej úrovni.

2.1.1.5. Plánované využitie finančných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod v)

Program neplánuje využívať finančné nástroje.

2.1.1.6. Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod vi), článok 17 ods. 9 písm. c) bod v)

Tabuľka 4 – Rozmer 1 – oblasť intervencie

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
3	RSO4.2	Fondy Interreg	149. Podpora základného až stredného vzdelávania (okrem infraštruktúry)	3 847 710,27
3	RSO4.2	Fondy Interreg	150. Podpora terciárneho vzdelávania (okrem infraštruktúry)	1 923 855,14
3	RSO4.2	Fondy Interreg ds	151. Podpora vzdelávania dospelých (okrem infraštruktúry)	5 771 565,41
3	RSO4.2	Fondy Interreg	152. Opatrenia na podporu rovnakých príležitostí a aktívnej účasti v spoločnosti	1 923 855,14
3	RSO4.2	Fondy Interreg	154. Opatrenia na zlepšenie prístupu marginalizovaných skupín, ako sú Rómovia, k vzdelávaniu, zamestnanosti a na podporu ich sociálneho začlenenia	5 771 565,41

Tabuľka 5 – Rozmer 2 – forma financovania

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
3	RSO4.2	Fondy Interreg	01. Grant	19 238 551,30

Tabuľka 6 – Rozmer 3 – mechanizmus územného plnenia a územné zameranie

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
3	RSO4.2	Fondy Interreg	33. Iné prístupy - Žiadne územné zameranie	19 238 551,30

2.1.1.Špecifický cieľ: RSO4.6. Posilnenie úlohy kultúry a udržateľného cestovného ruchu v hospodárskom rozvoji, sociálnej inklúzii a sociálnej inovácii

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e)

Sociálno-ekonomický rozvoj prostredníctvom dedičstva, kultúry a cestovného ruchu

2.1.1.1 Súvisiace typy opatrení a ich očakávaný príspevok k týmto špecifickým cieľom a prípadne k makro regionálnym stratégiám a námorným stratégiám

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod i), článok 17 ods. 9 písm. c) bod ii)

Dunajský región sa vyznačuje výnimočnou kultúrnou rozmanitosťou, ktorá v priebehu storočí zanechala bohaté dedičstvo nehmotného a hmotného charakteru, ktorého potenciál pre hospodársky rozvoj, sociálnu inklúziu a sociálne inovácie často nie je uznaný. Vo všeobecnosti veľké mestá v rôznej miere uznali túto hodnotu a snažia sa ju využiť, zatiaľ čo menšie komunity vo vidieckych a odľahlých oblastiach tak neurobili, hoci majú veľký potenciál zhodnotiť svoje rozmanité dedičstvo v záujme zvýšenia blahobytu svojich komunít.

Mnohé z odľahlých, vidieckych oblastí a menších sídiel sa stretávajú s nedostatočne hlbokým uznaním potenciálu dedičstva a kultúrnych hodnôt, ktoré majú, a chýba im inkluzívne strategické plánovanie, ktoré by usmerňovalo a koordinovalo ich zhodnocovanie. Okrem toho, aj keď existujú iniciatívy, ich realizácii často bráni skepsa miestnych komunít.

Časť problému spočíva v historicky obmedzenom prístupe ku kultúrnym a kultúrno-historickým hodnotám a iniciatívam, a to tak v geografickom, ako aj v sociálne inkluzívnom zmysle v dunajskej oblasti. Preto by sa malo vynaložiť úsilie na sprístupnenie týchto hodnôt a iniciatív všetkým, aj keď to môže byť náročný proces pre menšiny a vidiecke a odľahlé oblasti. Vďaka skúsenostiam zo 14 krajín môže nadnárodná spolupráca podporiť tento cieľ spoločne vyvinutými modelmi a riešeniami zhodnocovania a cestovného ruchu vo vidieckych, odľahlých oblastiach a menších mestách. To je založené na existujúcom dedičstve a kultúre a podporené silným zapojením všetkých častí miestnej komunity.

Zohľadnenie dedičstva a kultúry, ich zhodnotenie a prístupný rozvoj pre všetkých je mnohostranný a vyžaduje si spojenie partnerstiev verejných a súkromných subjektov spolu so sociálnymi a kultúrnymi aktérmi a miestnymi komunitami. Takéto partnerstvá môžu vytvoriť strategické rámce a plánovanie zamerané na udržateľné zhodnocovanie dedičstva a kultúry, vytváranie a udržiavanie najmä komunitne vedeného cestovného ruchu. Pochopenie potenciálu existujúcich aktív si bude vyžadovať zohľadnenie podpornej infraštruktúry a partnerstvá môžu zväziť, ako maximalizovať využitie existujúcej podpornej infraštruktúry, ale aj plánovať budúce investície, ktoré podporia dostupnosť pre všetkých. Dôrazne sa podporujú sociálne inovácie, ktoré môžu poskytnúť inkluzívnejší a účinnejší prístup pri uspokojovaní potrieb miestnych komunít a zabezpečiť udržateľný vplyv.

Digitalizácia, digitalizácia, umelá inteligencia a internet vecí podnecujú inovatívne prístupy vo všetkých odvetviach a cestovný ruch nie je výnimkou. Týmto vývojom sa môže zlepšiť dostupnosť, valorizácia a komunitne vedený cestovný ruch založený na kultúre a dedičstve. Takéto prístupy môžu prispieť aj k iniciatívam, ako je Európska digitálna dekáda a európske ciele v oblasti digitalizácie aktív kultúrneho dedičstva.

Očakáva sa, že počas plánovania a realizácie budú v centre pozornosti zásady trvalo udržateľného rozvoja a trvalo udržateľného a zodpovedného cestovného ruchu. Prístupy k sociálno-ekonomickému rozvoju prostredníctvom iniciatív v oblasti kultúrneho dedičstva, kultúry a cestovného ruchu by mali štandardne plne zohľadňovať ich súčasné a budúce hospodárske, sociálne a environmentálne vplyvy.

Zameranie 1: Zhodnotenie miestneho kultúrneho a prírodného dedičstva pre rozvoj udržateľných produktov a služieb cestovného ruchu s cieľom zvýšiť regionálnu pridanú hodnotu a zamestnanosť.

Zameranie 2: Zlepšenie dostupnosti kultúrneho a prírodného dedičstva pre všetkých, okrem iného pre mládež a zraniteľné skupiny, s cieľom podporiť sociálne začlenenie.

Zameranie 3: Podpora správy prírodného a kultúrneho dedičstva vedenej komunitou a s tým spojeného prírodného a kultúrneho cestovného ruchu vo vidieckych oblastiach a malých mestách.

Príklady súvisiacich typov možných opatrení (neúplný zoznam):

- Zlepšenie dostupnosti infraštruktúry, produktov a služieb cestovného ruchu a kultúry pre zraniteľné skupiny, ako sú menšiny, osoby so zdravotným postihnutím, starší ľudia a mládež v regiónoch s nízkou úrovňou dostupnosti a vysokým počtom zraniteľných skupín. Podporujú sa inovatívne prístupy zahŕňajúce digitalizáciu, digitalizáciu, umelú inteligenciu a internet vecí;
- Zhodnocovanie spoločného prírodného a kultúrneho dedičstva a kultúrnych aktivít prostredníctvom vypracovania nových alebo zlepšených tematických iniciatív, napríklad kultúrnych, turistických, cyklistických alebo iných tematických trás a iniciatív v celom makro regióne s osobitným zameraním na vidiecke alebo menej navštevované oblasti;
- Budovanie kapacít a rozvoj inovatívnych modelov komunitného cestovného ruchu s cieľom lepšie zabezpečiť zapojenie hostiteľských komunít ich zapojením do plánovania, riadenia a realizácie rozvoja cestovného ruchu v ich príslušných regiónoch;
- Budovanie kapacít v oblasti sociálnych inovácií na lepšiu podporu zhodnocovania spoločného kultúrneho a prírodného dedičstva, najmä v oblasti cestovného ruchu a systémov riadenia ich dedičstva (štúdium, zber, ochrana, digitalizácia, vystavovanie a reinterpretácia spoločných hmotných a nehmotných prvkov);
- Podpora kvalitných produktov, služieb a nadnárodnej infraštruktúry v sektore cestovného ruchu a kultúry s cieľom podporiť sociálne začlenenie znevýhodnených osôb prostredníctvom nových foriem zamestnania a pracovných príležitostí. A to najmä vo vzťahu k regiónom s vysokým podielom etnických menšín a k oblastiam s veľkým podielom obyvateľstva ohrozeného chudobou vrátane mládeže, starších ľudí alebo osôb so zdravotným postihnutím;

Podporovať koncepcie udržateľného a pomalého cestovného ruchu, metodiky plánovania, modelové regióny a nástroje riadenia v dunajskom regióne, v regiónoch s masovým cestovným ruchom, ako aj v regiónoch so slabo rozvinutým odvetvím cestovného ruchu vrátane tých, ktoré sú ohrozené v dôsledku zmeny klímy. Opatrenia by mali podporovať a zabezpečovať zamestnateľnosť a možnosti zamestnania pre zraniteľné skupiny hostiteľských komunít a využívať projekty EUSDR v prepojených oblastiach kultúry, prírody a cestovného ruchu. Uvedené prispieva k špecifickému cieľu svojím sociálno-ekonomickým prístupom, ktorý rozvíja inkluzívnosť a ekonomické príležitosti v rámci udržateľného cestovného ruchu, ktorý spája miestne so širším dunajským regiónom. Tento prístup je tiež v súlade s EUSDR, najmä PO3 s valorizáciou a udržateľným cestovným ruchom a tiež so zamestnanosťou, zručnosťami a budovaním kapacít PO9, resp. Ciele programu zohľadňujú zásadu "výrazne nenarušiť".

Očakávané výsledky:

Výsledkom akcií nadnárodnej spolupráce bude nové a rozšírené chápanie hodnoty miestnej prírody, kultúrneho dedičstva a miestnej komunity a ich širšie prepojenie v dunajskom regióne. Výsledkom koncepcií, plánov a modelov bude prístupné prírodné a kultúrne dedičstvo a jeho zhodnocovanie prostredníctvom cestovného ruchu so zapojením komunity. Súčasná turistická ponuka sa posilní, rozšíri a stane sa udržateľnejšou a ponuka sa rozšíri o nové iniciatívy, ktoré nájdu pochopenie a priestor na rozvoj. Vytvorí sa základ pre sociálne začlenenie prostredníctvom nového a rozšíreného zapojenia komunity do plánovania a s vybudovanou kapacitou na podporu pracovných príležitostí vrátane sociálnych podnikov a malých a stredných podnikov.

2.1.1.1b. Vymedzenie jediného príjemcu alebo obmedzeného zoznamu príjemcov a postup udeľovania

Odkaz: článok 17 ods. 9 písm. c) bod i)

--

2.1.1.2. Ukazovatele

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod ii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iii)

Tabuľka 2 - Ukazovatele výstupov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Čiastkový cieľ (2024)	Konečná cieľová hodnota (2029)
3	RSO4.6	RCO84	Spoločne vypracované a v projektoch realizované pilotné akcie	pilotné akcie	2	46
3	RSO4.6	RCO87	Organizácie spolupracujúce cez hranice	organizácie	68	137
3	RSO4.6	RCO83	Spoločne vypracované stratégie a akčné plány	stratégia/akčný plán	1	34
3	RSO4.6	RCO116	Spoločne vypracované riešenia	riešenia	2	34

Tabuľka 3 –Ukazovatele výsledkov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Meracia jednotka	Východisková hodnota	Referenčný rok	Konečná cieľová hodnota (2029)	Zdroj dát	Poznámky
3	RSO4.6	RCR79	Spoločné stratégie a akčné plány prijaté organizáciami	Spoločná stratégia/akčný plán	0.00	2021-2027	34.00	Monitorovací systém	
3	RSO4.6	RCR104	Riešenia prijaté alebo rozšírené organizáciami	riešenia	0.00	2021-2027	34.00	Monitorovací systém	
3	RSO4.6	ISI	Organizácie so zvýšenou inštitucionálnou kapacitou v dôsledku ich účasti na činnostiach cezhraničnej spolupráce	počet organizácií	0.00	2021-2027	137.00	Monitorovací systém	Ukazovateľ je čiastočne-kvalitatívny

2.1.1.3. Hlavné cieľové skupiny

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod iii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iv)

Cieľové skupiny financovaných operácií zahŕňajú všetky verejné a súkromné inštitúcie a zainteresované strany, ktoré budú zapojené alebo budú využívať/užívať výstupy/výsledky projektu. Cieľovými skupinami sú podľa ich právnej formy miestne, regionálne a národné verejné orgány/inštitúcie, verejnoprávne subjekty, EZÚS, medzinárodné organizácie a súkromné subjekty. Cieľové skupiny zahŕňajú podľa tematickej pôsobnosti okrem iných miestne, regionálne a národné verejné orgány a organizácie zriadené a riadené orgánmi verejnej správy zodpovednými za otázky životného prostredia, cestovného ruchu a kultúry, sektorové agentúry, regionálne rozvojové agentúry, sociálne podniky, organizácie zamestnanosti, subjekty cestovného ruchu, turistické informačné centrá (body), regionálne rady cestovného ruchu/organizácie destinačného manažmentu a múzeá, výskumné a vývojové inštitúcie, univerzity s výskumnými zariadeniami, organizácie na podporu podnikania (napr. obchodná komora, centrá inovácií v podnikaní), vysoké školy, vzdelávacie/školiace strediská a školy, mimovládne organizácie⁸, súkromné podniky vrátane MSP.

⁸ Patria sem aj registrované cirkvi a náboženské spoločnosti.

2.1.1.4. Uvedenie konkrétnych cieľových území vrátane plánovaného využitia ITI, CLLD alebo iných územných nástrojov

Referencia: 1.1.2: Článok 17 ods. 3 písm. e) bod iv)

Program dunajského regiónu nebude využívať špecifické nástroje integrovaného územného rozvoja, ktoré ponúkajú nariadenia EÚ, ako napríklad miestny rozvoj vedený komunitou (CLLD) a integrované územné investície (IÚI). Program však podporuje integrovaný územný prístup, ktorý sa chápe najmä ako komplexný a koordinovaný prístup k plánovaniu a riadeniu a územnej koordinácii politík na konkrétnych územiach. Opatrenia v rámci tohto špecifického cieľa sa zaoberajú výzvami a príležitosťami celého dunajského regiónu a podporujú prístupy na makro regionálnej úrovni. Jednotlivé akcie by mali riešiť potreby napr. odľahlých, vidieckych oblastí a menších sídiel.

2.1.1.5. Plánované použitie finančných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod v)

Program neplánuje používať finančné nástroje.

2.1.1.6. Orientačné rozdelenie zdrojov programu EÚ podľa typu intervencie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod vi), článok 17 ods. 9 písm. c) bod v)

Tabuľka 4 - Rozmer 1 - oblasť intervencie

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
3	RSO4.6	Fondy Interreg	137. Podpora samostatnej zárobkovej činnosti a zakladania startupov	5130280,36
3	RSO4.6	Fondy Interreg	134. Akcie na zlepšenie prístupu k zamestnaniu	6 412 850,44
3	RSO4.6	Fondy Interreg	154. Akcie na zlepšenie prístupu marginalizovaných skupín, ako sú Rómovia, k vzdelávaniu, zamestnaniu a na podporu ich sociálneho začlenenia	6412850,46
3	RSO4.6	Fondy Interreg	138. Podpora sociálneho hospodárstva a sociálnych podnikov	5 130 280,36
3	RSO4.6	Fondy Interreg	146. Podpora prispôsobovania sa pracovníkov, podnikov a podnikateľov zmenám	2565140,18

Tabuľka 5 - Rozmer 2 - forma financovania

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
3	RSO4.6	Fondy Interreg	01. Grant	25 651 401,82

Tabuľka 6 - Rozmer 3 - mechanizmus územného plnenia a územné zameranie

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
3	RSO4.6	Fondy Interreg	33. Iné prístupy - Žiadne územné zameranie	25 651 401,82

2.1. Priorita: 4 - Lepšie riadenie spolupráce v dunajskom regióne

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. d)

2.1.1. Špecifický cieľ: ISO6.4. Zlepšiť inštitucionálnu kapacitu verejných orgánov a zainteresovaných strán na vykonávanie makro regionálnych stratégií a stratégií pre morské oblasti, ako aj iných územných stratégií (všetky oblasti)

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e)

Podpora riadenia EUSDR

2.1.1.1 Súvisiace typy opatrení a ich očakávaný príspevok k týmto špecifickým cieľom a prípadne k makro regionálnym stratégiám a námorným stratégiám

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod i), článok 17 ods. 9 písm. c) bod ii)

Podpora dunajského programu pre EUSDR prispeje k zabezpečeniu kontinuity, stabilizácie a ďalšieho rozvoja riadenia EUSDR s cieľom úspešne implementovať akčný plán EUSDR. Schéma podpory pre PO EUSDR posilní vnútorné riadenie PA a umožní efektívne fungovanie riadiacich skupín PO za aktívnej účasti nečlenských štátov EÚ. Okrem toho pripraví pôdu pre strategickejší a komplexnejší prístup, pokiaľ ide o horizontálnu koordináciu medzi PO, ostatnými kľúčovými zainteresovanými stranami EUSDR, inými makro regionálnymi stratégiami a príslušnými riadiacimi orgánmi programov financovania ("začlenenie").

Je potrebné financovať podpornú štruktúru (Bod dunajskej stratégie), ktorá by mala na starosti uľahčovanie a koordináciu činností orgánov a hlavných aktérov EUSDR a vykonávanie horizontálnych úloh na úrovni EUSDR v súvislosti s hodnotením, monitorovaním, budovaním kapacít pre konkrétne cieľové skupiny a komunikáciou vrátane podpory organizácie výročných fór EUSDR.

Nástroj počiatočného financovania (SMF) bude slúžiť ako nástroj na začatie strategických projektov a na iniciovanie a prípravu rozsiahlych iniciatív. Zriadenie SMF zabezpečí účinné vlastníctvo prostredníctvom PO EUSDR a bude plne zosúladené s akčným plánom EUSDR.

Všetky podporné opatrenia zohľadňujú horizontálne výzvy, ako je lepšie zapojenie nečlenských štátov EÚ do rámca EUSDR alebo priblíženie EUSDR občianskej spoločnosti a občanom. Zároveň sa posilní prepojenie medzi politickou úrovňou a EUSDR prostredníctvom intenzívnejšieho zapojenia kľúčových politických aktérov, cieleniejšieho lobovania za témy EUSDR a ich implementácie na legislatívnej úrovni. Napokon, programová podpora EUSDR zohľadní hlavné politické rámce, ako je pakt o zelenej dohode, proces rozširovania Západného Balkánu alebo územná agenda 2030, a zabezpečí primeranú koordináciu medzi opatreniami EUSDR a programami po skončení pandémie. Ciele programu zohľadňujú zásadu "výrazne nenarušiť".

Hlavné ciele programu na podporu riadenia EUSDR v dunajskej oblasti

- Posilnenie kapacít a technickej podpory na uľahčenie koordinácie, monitorovania, hodnotenia a komunikácie EUSDR s ohľadom na úspešnú realizáciu akčného plánu EUSDR.
- Posilnenie nadnárodnej koordinácie a spolupráce v rámci PO EUSDR, čím sa uľahčí implementácia stratégie a umožní aktívna účasť všetkých partnerských štátov EUSDR s osobitným dôrazom na nečlenské štáty.
- Posilnenie kapacity na rozvoj nadnárodných strategických projektov, ktoré prispievajú k akčnému plánu EUSDR.

Očakávaný výsledok:

Zlepšenie účinnosti dobre fungujúcich riadiacich štruktúr EUSDR a posilnenie kapacít kľúčových zainteresovaných strán EUSDR na vykonávanie a komunikáciu o EUSDR.

2.1.1.1b. Definícia jediného príjemcu alebo obmedzeného zoznamu príjemcov a postup udeľovania

Odkaz: článok 17 ods. 9 písm. c) bod i)

--

2.1.1.2. Ukazovatele

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod ii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iii)

Tabuľka 2 - Ukazovatele výstupov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Čiastkový cieľ (2024)	Cieľ (2029)
4	ISO6.4	RCO116	Spoločne vyvinuté riešenia	riešenia	1	4
4	ISO6.4	RCO118	Organizácie spolupracujúce na viacúrovňovom riadení makro regionálnych stratégií	organizácie	44	84

Tabuľka 3 - Ukazovatele výsledkov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Referenčný rok	Konečná cieľová hodnota	Zdroj dát	Poznámky
4	ISO6.4	RCR104	Riešenia prevzaté alebo rozšírené organizáciami	riešenia	0.00	2021-2027	4.00	Monitorovací systém	
4	ISO6.4	RCR84	Organizácie, ktoré po ukončení projektu spolupracujú cezhranične	organizácie	0.00	2021-2027	84.00	Monitorovací systém	

2.1.1.3. Hlavné cieľové skupiny

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod iii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iv))

Cieľovými skupinami financovaných operácií sú riadiace orgány EUSDR, všetky verejné a súkromné inštitúcie a zainteresované strany, ktoré budú zapojené alebo budú využívať/užívať výstupy/výsledky projektu. Cieľovými skupinami sú podľa ich právnej formy miestne, regionálne a národné verejné orgány/inštitúcie, verejnoprávne subjekty, EZÚS, medzinárodné organizácie a súkromné subjekty. Cieľové skupiny zahŕňajú podľa tematického zamerania okrem iných miestne, regionálne a národné verejné orgány a organizácie zriadené a riadené verejnými orgánmi, výskumné a vývojové inštitúcie, univerzity s výskumnými zariadeniami, organizácie na podporu podnikania (napr. obchodná komora, inovačné centrá pre podniky), vysoké školy, vzdelávacie/školiace strediská a školy, organizácie občianskej spoločnosti, odborné orgány alebo siete (v oblastiach ako urbanizmus) súkromné podniky vrátane MSP.

2.1.1.4. Uvedenie konkrétnych cieľových území vrátane plánovaného využitia ITI, CLLD alebo iných územných nástrojov

Referencia: 1.1.2: Článok 17 ods. 3 písm. e) bod iv)

Program dunajského regiónu nebude využívať špecifické nástroje integrovaného územného rozvoja, ktoré ponúkajú nariadenia EÚ, ako napríklad miestny rozvoj vedený komunitou (CLLD) a integrované územné investície (IÚI). Program však podporuje integrovaný územný prístup, ktorý sa chápe najmä ako komplexný a koordinovaný prístup k plánovaniu a riadeniu a územnej koordinácii politík na konkrétnych územiach. Okrem toho obsah programu vychádza z územnej analýzy a územnej stratégie vypracovanej pre dunajský oblasť.

2.1.1.5. Plánované použitie finančných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod v))

Program neplánuje používať finančné nástroje.

2.1.1.6. Orientačné rozdelenie zdrojov programu EÚ podľa typu intervencie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod vi), článok 17 ods. 9 písm. c) bod v)

Tabuľka 4 - Rozmer 1 - oblasť intervencie

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
4	ISO6.4	Fondy Interreg	171. Posilnenie spolupráce s partnermi v rámci členského štátu aj mimo neho	17 265 366,61

Tabuľka 5 - Rozmer 2 - forma financovania

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
4	ISO6.4	Fondy Interreg	01. Grant	17 265 366,61

Tabuľka 6 - Rozmer 3 - mechanizmus územného plnenia a územné zameranie

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
4	ISO6.4	Fondy Interreg	33. Iné prístupy - Žiadne územné zameranie	17 265 366,61

2.1.1. Špecifický cieľ: ISO6.6. Ďalšie akcie na podporu lepšieho riadenia spolupráce (všetky oblasti)

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e)

Zvýšenie inštitucionálnych kapacít pre územnú a makroregionálnu správu

2.1.1.1 Súvisiace typy opatrení a ich očakávaný príspevok k týmto špecifickým cieľom a prípadne k makro regionálnym stratégiám a námorným stratégiám

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod i), článok 17 ods. 9 písm. c) bod ii)

Dunajský región, ktorý tvorí 14 krajín - staré a nové členské štáty, kandidátske krajiny, potenciálna kandidátska krajina a susediace krajiny - sa vyznačuje výraznou administratívnou roztrieštenosťou a nízkou úrovňou inštitucionálnej integrácie. Zaostávanie v právnej harmonizácii a obmedzené kapacity verejných orgánov, najmä na nižších ako národných úrovniach, výrazne brzdia integrovaný územný rozvoj v rámci spoločných funkčných väzieb.

Posilnenie viacúrovňovej správy v dunajskej oblasti je preto oveľa viac ako v iných častiach Európy predpokladom umožnenia sektorového rozvoja a územnej súdržnosti ako takej.

Zameranie 1: Nadnárodná spolupráca je potrebná na riešenie hlavných výziev v oblasti územnej správy, ako sú demografické zmeny, veľké rozdiely medzi mestami a vidiekom alebo podpora charakteru regionálnej politiky blízkeho ľudom. Na dosiahnutie vysokého pákového efektu by sa mal klásť jasný dôraz na podporu skutočne integrovaných prístupov za silného zapojenia občianskych a miestnych aktérov, podporu medzi inštitucionálnych vzťahov v rámci funkčných oblastí a posilnenie kapacít verejných orgánov vo vybraných oblastiach. Integračný charakter sa musí prejavovať nielen integráciou rôznych administratívnych úrovní, ale aj prepojením sektorových aspektov, ako je doprava alebo dostupnosť, s hlavnými výzvami územnej správy. Za horizontálne prvky sa má považovať zlepšenie poskytovania verejných služieb všeobecného záujmu a digitalizácia. Všetky opatrenia majú okrem toho podstatne zohľadňovať existujúce hlavné rámce územného/priestorového rozvoja, ako je Územná agenda 2030 alebo Nová lipská charta.

Príklady súvisiacich typov možných akcií (neúplný zoznam):

- Integrované modely riadenia na riešenie výziev vyplývajúcich z demografických zmien (napr. starnutie, vyludňovanie, odliv mozgov);
- Integrované modely správy miest a vidieka vrátane špecifických stratégií územného rozvoja pre vidiecke/odľahlé oblasti, ako aj aspekty dostupnosti a dopravných prekážok;
- Podpora väčšieho počtu a silnejších medzi inštitucionálnych vzťahov pre integrovaný rozvoj cezhraničných funkčných oblastí;
- Budovanie kapacít s ohľadom najmä na lepšie zapojenie miestnych a regionálnych verejných orgánov, ako aj občianskych aktérov do tvorby nadnárodnej politiky, rámcov územného rozvoja a modelov riadenia;
- Podpora monitorovania a analýzy územných procesov ovplyvňujúcich súdržnosť a spoluprácu v dunajskej oblasti s cieľom pomôcť pri budovaní kapacít a inštitucionálnych kapacít.

Realizácia nadnárodných projektov v oblastiach, ako je uvedené vyššie, prispeje k tomuto špecifickému cieľu posilnením kapacít v súvislosti s územnými výzvami a funkčnými oblasťami, v ktorých je cezhraničná inštitucionálna spolupráca nízka alebo nedostatočne koordinovaná. Opatrenia na budovanie kapacít sa zameriavajú aj na digitálnu transformáciu verejných orgánov (napr. jazykové technológie na zlepšenie prístupu občanov k verejným službám). Aktívne sa bude podporovať zapojenie miestnych a občianskych aktérov zdola nahor. Tento špecifický cieľ ponúka priame príspevky najmä k akciám a cieľom definovaným v rámci akčného plánu EUSDR pre PO10. Ciele programu zohľadňujú zásadu "výrazne nenarušiť".

Očakávané výsledky:

Zvýšené inštitucionálne kapacity pre intenzívnejšiu a lepšie koordinovanú cezhraničnú interakciu pozdĺž funkčných oblastí a hlavných územných výziev, povedú k novým alebo zlepšeným nadnárodným viacúrovňovým systémom riadenia založeným na intenzívnejšom zapojení miestnych aktérov, homogénnejšiemu územnému rozvoju oblasti spolupráce a lepšiemu prístupu občanov k lepším verejným službám.

2.1.1.1b. Definícia jediného príjemcu alebo obmedzeného zoznamu príjemcov a postup udeľovania

Odkaz: článok 17 ods. 9 písm. c) bod i)

--

2.1.1.2. Ukazovatele

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod ii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iii)

Tabuľka 2 - Ukazovatele výstupov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Čiastkový cieľ (2024)	Konečná cieľová hodnota (2029)
4	ISO6.6	RCO84	Spoločne vypracované a v projektoch realizované pilotné akcie	pilotné akcie	3	55
4	ISO6.6	RCO87	Organizácie spolupracujúce cez hranice	organizácie	82	165
4	ISO6.6	RCO83	Spoločne vypracované stratégie a akčné plány	stratégia/akčný plán	1	41
4	ISO6.6	RCO116	Spoločne vypracované riešenia	riešenia	2	41
4	ISO6.6	RCO120	Projekty podporujúce cezhraničnú spoluprácu s cieľom rozvíjať prepojenia mesta a vidieka	počet projektov	0	5

Tabuľka 3 - Ukazovatele výsledkov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Referenčný rok	Konečná cieľová hodnota (2029)	Zdroj dát	Poznámky
4	ISO6.6	RCR104	Riešenia prevzaté alebo rozšírené organizáciami	riešenia	0.00	2021-2027	41.00	Monitorovací systém	
4	ISO6.6	RCR79	Spoločné stratégie a akčné plány prijaté organizáciami	spoločná stratégia/akčný plán	0.00	2021-2027	41.00	Monitorovací systém	
4	ISO6.6	ISI	Organizácie so zvýšenou inštitucionálnou kapacitou vďaka ich účasti na aktivitách cezhraničnej spolupráce	počet organizácií	0.00	2021-2027	165.00	Monitorovací systém	Tento ukazovateľ je čiastočne - kvalitatívny

2.1.1.3. Hlavné cieľové skupiny

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod iii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iv)

Cieľové skupiny financovaných operácií zahŕňajú všetky verejné a súkromné inštitúcie a zainteresované strany, ktoré budú zapojené alebo budú využívať/užívať výstupy/výsledky projektu. Cieľovými skupinami sú podľa ich právnej formy miestne, regionálne a národné verejné orgány/inštitúcie, verejnoprávne subjekty, EZÚS, medzinárodné organizácie a súkromné subjekty. Cieľové skupiny zahŕňajú podľa tematického zamerania okrem iných miestne, regionálne a národné verejné orgány a organizácie zriadené a riadené verejnými orgánmi, výskumné a vývojové inštitúcie, univerzity s výskumnými zariadeniami, organizácie na podporu podnikania (napr. obchodná komora, inovačné centrá pre podniky), vysoké školy, vzdelávacie/školiace strediská a školy, organizácie občianskej spoločnosti, odborné orgány alebo siete (v oblastiach ako urbanizmus) súkromné podniky vrátane MSP.

2.1.1.4. Uvedenie konkrétnych cieľových území vrátane plánovaného využitia ITI, CLLD alebo iných územných nástrojov

Referencia: 1.1.2: Článok 17 ods. 3 písm. e) bod iv)

Program dunajského regiónu nebude využívať špecifické nástroje integrovaného územného rozvoja, ktoré ponúkajú nariadenia EÚ, ako napríklad miestny rozvoj vedený komunitou (CLLD) a integrované územné investície (ITI). Program však podporuje integrovaný územný prístup, ktorý sa chápe najmä ako komplexný a koordinovaný prístup k plánovaniu a riadeniu a územnej koordinácii politík na konkrétnych územiach. Opatrenia v rámci tohto špecifického cieľa sa zaoberajú výzvami a príležitosťami celého dunajského regiónu a podporujú prístupy na makro regionálnej úrovni, ako aj na úrovni spolupráce medzi mestami a vidiekom.

2.1.1.5. Plánované použitie finančných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod v)

Program neplánuje používať finančné nástroje.

2.1.1.6. Orientačné rozdelenie zdrojov programu EÚ podľa typu intervencie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod vi), článok 17 ods. 9 písm. c) bod v)

Tabuľka 4 - Rozmer 1 - oblasť intervencie

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
4	ISO6.6	Fondy Interreg	171. Posilnenie spolupráce s partnermi v rámci členského štátu aj mimo neho	32 064 252,28

Tabuľka 5 - Rozmer 2 - forma financovania

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
4	ISO6.6	Fondy Interreg	01. Grant	32 064 252,28

Tabuľka 6 - Rozmer 3 - mechanizmus územného plnenia a územné zameranie

Priorita	Špecifický cieľ	Fond	Kód	Suma (EUR)
4	ISO6.6	Fondy Interreg	33. Iné prístupy - Žiadne územné zameranie	32 064 252,28

3. Plán financovania

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. f)

3.1. Finančné prostriedky na jednotlivé roky

Tabuľka 7

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. g) bod i), článok 17 ods. 4 písm. a) až d)

Fond	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Spolu
Fondy Interreg	0.00	36 153 283,00	37 018 409,00	37 600 945,00	38 229 557,00	31 655 886,00	32 445 873,00	213 103 953,00
Spolu	0.00	36 153 283,00	37 018 409,00	37 600 945,00	38 229 557,00	31 655 886,00	32 445 873,00	213 103 953,00

3.2.Celkové finančné prostriedky podľa fondov a národného spolufinancovania

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. f) bod ii), článok 17 ods. 4 písm. a) až d)

Tabuľka 8

Cieľ politiky	Priorita	Fond	Základ pre kalkuláciu podpory EÚ (celkové oprávnené náklady alebo verejný príspevok)	Príspevok EÚ (a)=(a1)+(a2)	Orientačné rozdelenie príspevku EÚ		Národný príspevok (b)=(c)+(d)	Orientačné rozdelenie národného protiplnenia		Spolu (e)=(a)+(b)	Miera spolufinancovania (f)=(a)/(e)	Príspevky tretích krajín
					bez TA podľa článku 27(1) (a1)	pre TA podľa článku 27(1) (a2)		Národné verejné (c)	Národné súkromné (d)	Spolu (e)=(a)+(b)	Miera spolufinancovania (f)=(a)/(e)	Príspevky tretích krajín
1	1	Fondy Interreg	Spolu	40 489 751,00	37 490 510,00	2 999 241,00	10 122 438,00	9 110 194,00	1 012 244,00	50 612 189,00	80.00	0.00
2	2	Fondy Interreg	Spolu	74 586 383,00	69 061 466,00	5 524 917,00	18 646 596,00	16 781 936,00	1 864 660,00	93 232 979,00	80.00	0.00
4	3	Fondy Interreg	Spolu	55 407 028,00	51 302 804,00	4 104 224,00	13 851 757,00	12 466 581,00	1 385 176,00	69 258 785,00	80.00	0.00
6	4	Fondy Interreg	Spolu	42 620 791,00	39 463 695,00	3 157 096,00	10 655 198,00	9 589 678,00	1 065 520,00	53 275 989,00	80.00	0.00
	Spolu	Fondy Interreg		213 103 953,00	197 318 475,00	15 785 478,00	53 275 989,00	47 948 389,00	5 327 600,00	266 379 942,00	80.00	0.00
	Celkom			213 103 953,00	197 318 475,00	15 785 478,00	53 275 989,00	47 948 389,00	5 327 600,00	266 379 942,00	80.00	0.00

4. Opatrenia prijaté na zapojenie príslušných programových partnerov do prípravy programu Interreg a úloha týchto programových partnerov pri vykonávaní, monitorovaní a hodnotení

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. g)

Programovací proces programu pre dunajský oblasť bol podporený širokým zapojením aktérov verejnej a občianskej spoločnosti prostredníctvom viacúrovňového riadenia a prístupu zdola nahor.

V rámci programu sa zaviedlo niekoľko platforiem na účinnú komunikáciu s príslušnými partnermi a zainteresovanými stranami počas celého procesu programovania a v súlade s regulačnými požiadavkami stanovenými v článku 8 nariadenia o spoločných ustanoveniach.

Dôležitú a rozhodujúcu úlohu v procese programovania zohrávali online konzultácie so zainteresovanými stranami. Zapojenie a konzultácie s príslušnými vnútroštátnymi zainteresovanými stranami boli jedným z kľúčových prvkov pri príprave DRP. Prvé kolo konzultácií sa uskutočnilo v dvoch krokoch: nadnárodná konzultácia na úrovni programu, ktorú uskutočnili RO/JS prostredníctvom webovej stránky programu a ktorá bola určená širokej verejnosti, ako aj všetkým inštitúciám, ktoré by mali záujem poskytnúť spätnú väzbu k programu, a samostatná konzultácia na vnútroštátnej úrovni určená príslušným vnútroštátnym zainteresovaným stranám, ktoré určili partnerské štáty. Pred začatím konzultácií so zainteresovanými stranami vypracovala RO/JS s podporou expertov usmerňujúci dokument pre konzultácie so zainteresovanými stranami spolu s online dotazníkom. Vzhľadom na prebiehajúcu pandémiu koronavírusu nebolo možné uskutočniť osobné konzultácie, preto sa uskutočnili online konzultácie. Nadnárodná verejná konzultácia bola propagovaná na webovej stránke programu, v sociálnych médiách a prostredníctvom partnerských štátov s cieľom osloviť veľký počet respondentov. Odpovede analyzovali odborníci a spätná väzba bola zahrnutá do programového dokumentu.

Národné konzultácie, určené národným zainteresovaným stranám, sa začali v máji 2020. V súlade s nimi každý partnerský štát určil a vybral príslušné územné zainteresované strany vo svojej krajine (regionálne, miestne, mestské a vidiecke orgány) vrátane hospodárskych a sociálnych partnerov, príslušných orgánov zastupujúcich občiansku spoločnosť (environmentálne organizácie, orgány zodpovedné za podporu sociálneho začlenenia, základných práv, práv osôb so zdravotným postihnutím, rovnosti medzi mužmi a ženami a nediskriminácie, univerzity a výskum. Uvedeným zainteresovaným stranám bol zaslaný online dotazník (pripravený a spravovaný externými odborníkmi) a ich príspevky boli analyzované externými odborníkmi a zapracované do územnej stratégie a IP. Výber relevantných zainteresovaných strán sa uskutočnil transparentným spôsobom v súlade s témami programu a tematickými kompetenciami inštitúcií zapojených do konzultácií.

Aby bolo možné uskutočniť tento prieskum medzi zainteresovanými stranami, najprv sa uskutočnilo vymedzenie príjemcov. Príjemcovia boli rozdelení do dvoch skupín relevantných zainteresovaných strán. S cieľom zabezpečiť súlad so Stratégiou EÚ pre dunajský región (EUSDR) a nájsť synergie medzi nadnárodným programom a makro regionálnou stratégiou dunajskej oblasti boli ako východiskový bod oslovení experti EUSDR (členovia riadiacej skupiny a koordinátori prioritných oblastí). Okrem nich boli na účasť v prieskume oslovení aj zástupcovia národnej úrovne. Prieskum bol zaslaný tým, ktorých kontakty poskytli národné kontaktné miesta, t. j. národným zainteresovaným stranám v úlohe príslušných národných expertov v ich krajinách ako doplnok k príjemcom na úrovni EUSDR.

Počet príjemcov dosiahol viac ako 1400 na národnej úrovni (počet respondentov 229) a takmer 430 (počet respondentov 164) na úrovni EUSDR, pričom celkový počet adresátov, ktorí dostali otázky prieskumu, presiahol 1800.

Tieto cenné podklady slúžili ako základ pre dokument Analýza územného významu a konzultácie so zainteresovanými stranami, ktorý poskytol niektoré priebežné podklady pre proces programovania DRP. Analýza vo svojej finálnej podobe je neoddeliteľnou súčasťou územnej stratégie. Vďaka tomuto úsiliu pri zapájaní širokej oblasti relevantných národných zainteresovaných strán sa v rámci programovacích činností podarilo prepojiť dva hlavné faktory (územnú relevantnosť a názory

zainteresovaných strán), pričom osobitná pozornosť sa venovala prípadom, ktoré majú zásadný význam zo strany územnej relevantnosti aj zainteresovaných strán.

Druhá online konzultácia so zainteresovanými stranami (z nadnárodného hľadiska) sa začala v období od 1. februára do 19. februára 2021. Vzhľadom na celosvetovú krízu COVID-19 sa 2. konzultácie so zainteresovanými stranami uskutočnili online prostredníctvom webovej stránky DRP na základe krátkeho dotazníka, na ktorý mali príslušné zainteresované strany odpovedať. Okrem toho boli v rámci konzultácií priamo oslovené niektoré medzinárodné organizácie dunajského regiónu (napr. ICPDR atď.), ako aj koordinátori prioritných oblastí EUSDR. Online prieskum bol prístupný na webovej stránke DRP, pričom jeho široká propagácia prebiehala na sociálnych sieťach. Cieľom bolo získať spätnú väzbu k pracovnej verzii IP DRP, ktorá už obsahovala opis nadnárodných programových priorít, špecifických cieľov a tém. V rámci verejnej konzultácie poskytli zainteresované strany 157 vstupov. Príspevky zainteresovaných strán relevantne prispeli k procesu programovania, pričom poskytli lepšie pochopenie toho, či a ako je vhodné logické prepojenie medzi stratégiou programu, zameraním špecifických cieľov, typmi opatrení navrhovaných v súvislosti so špecifickým cieľom a cieľovými skupinami a ďalšími smermi na zváženie.

Pri všetkých konzultáciách o programe dostali zainteresované strany dostatočný čas na odpoveď (3 - 4 týždne). Návrh programu Interreg bol k dispozícii na webovej stránke programu a výsledky konzultácií boli zverejnené aj na webovej stránke programu spolu s aktualizovaným dokumentom programu Interreg.

Dunajský program pokrýva 14 krajín dunajského regiónu a je najväčším nadnárodným programom z geografického hľadiska. Všetky krajiny sú zastúpené v monitorovacom výbore programu s obmedzeným počtom nominovaných členov (maximálne 3 zástupcovia za krajinu), ktorí zastupujú národnú a regionálnu úroveň. Každá krajina však organizuje národné výbory (alebo iné mechanizmy/orgány podľa príslušných vnútroštátnych pravidiel), s ktorými sa konzultuje v súvislosti s implementáciou, monitorovaním a hodnotením programu. Tieto národné výbory združujú tematických expertov, miestne/regionálne/národné inštitúcie, občiansku spoločnosť (vrátane orgánov pre rovnosť žien a mužov), environmentálne organizácie, akademickú obec, výskumnú a inovačnú komunitu.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti budú do implementácie a hodnotenia programu prostredníctvom rôznych mechanizmov aktívne zapojení rôzni zástupcovia príslušných orgánov štátnej správy a regionálnych/miestnych orgánov, ako aj ďalší sociálno-ekonomickí partneri vrátane organizácií pre rovnosť žien a mužov z partnerských štátov. Plánované zapojenie počas implementácie Programu dunajského regiónu má zabezpečiť kontinuálnu účasť relevantných partnerov/zainteresovaných strán na implementácii Programu. Je to dôležité na zabezpečenie zodpovednosti partnerov za program, ako aj na využitie ich znalostí a skúseností a na zvýšenie transparentnosti rozhodovacích procesov. Príslušné zainteresované strany budú zapojené do hodnotenia programu ako príjemcovia prieskumov/rozhovorov/cieľových skupín a tiež do analýzy výsledkov hodnotení prostredníctvom národných výborov (alebo iných mechanizmov/orgánov podľa príslušných vnútroštátnych predpisov). Administratívna úroveň všetkých zúčastnených partnerských štátov bude zastúpená v monitorovacom výbore (MV), ktorý okrem iných úloh zodpovedá za schvaľovanie hodnotiacich a výberových kritérií a výber operácií, ktoré sa majú financovať z programu spolupráce. Zástupcovia MV zabezpečia princíp partnerstva prostredníctvom predchádzajúceho zapojenia príslušných partnerov do národných koordinačných výborov (alebo iných mechanizmov/orgánov podľa príslušných vnútroštátnych pravidiel) pri príprave zasadnutí MV. Národné koordinačné výbory podporujú členov MV pri plnení úloh MV vrátane prípravy výziev na predkladanie návrhov a správ o pokroku programu, ako aj monitorovania a hodnotenia programu. Národné koordinačné výbory budú organizované v súlade s platnými vnútroštátnymi požiadavkami týkajúcimi sa ich zloženia, fungovania a riadenia povinností v oblasti ochrany údajov, dôvernosti a konfliktu záujmov. Národné koordinačné výbory predstavujú platformy, v rámci ktorých môžu príslušné vnútroštátne zainteresované strany vyjadriť svoje stanoviská k strategickým otázkam týkajúcim sa vykonávania programu. Okrem toho národné výbory (alebo iné mechanizmy/orgány podľa príslušných vnútroštátnych pravidiel) uľahčia koordináciu s hlavnými programami, inými programami EÚS a vnútroštátnymi nástrojmi financovania prostredníctvom

zapojenia zástupcov inštitúcií, ktoré sa zúčastňujú na vykonávaní príslušných vnútroštátnych a/alebo regionálnych programov.

Vedúci partneri projektu a ich projektoví partneri dopĺňajú celkovú štruktúru riadenia programu. Väčšina projektov sa snaží zapojiť aj najvýznamnejšie regionálne, miestne zainteresované strany, ktoré poskytujú silný politický profil a môžu ovplyvniť formovanie a ďalšiu implementáciu politických odporúčaní atď. Všetci títo partneri môžu/budú kontaktovaní na účely budúceho hodnotenia realizácie programu a jeho dosahu, a tak poskytnú hlboké, zasvätené porozumenie.

5. Prístup ku komunikácii a zviditeľňovaniu programu Interreg (ciele, cieľové skupiny, komunikačné kanály vrátane prípadného dosahu sociálnych médií, plánovaný rozpočet a príslušné ukazovatele na monitorovanie a hodnotenie)

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. h)

Hlavná úloha komunikácie: podpora celkového cieľa programu, ktorým je vytvorenie lepšieho prostredia nadnárodnej spolupráce pre územnú, hospodársku a sociálnu integráciu regiónu. Zameriava sa na budovanie spoločného porozumenia medzi všetkými zainteresovanými stranami programu, zabezpečenie transparentnosti všetkých operácií a prispievanie k efektívnej účasti projektových partnerov, spolupráci orgánov programu a zapojeniu cieľových skupín.

Ciele a cieľové skupiny:

- Prilákatie relevantných žiadateľov: relevantné cieľové skupiny definované pre každý SO v programe, ako aj multiplikátory dostanú jasné a včasné informácie o novom programe; zameranie sa na zvyšovanie povedomia o výzvach na predkladanie žiadostí o financovanie a pomoc pri procese podávania žiadostí - s minimálne 1 % žiadostí na každý špecifický cieľ (štatistiky).
- Podpora partnerov: ľahký prístup k informáciám, nástrojom a pomoc projektovým partnerom vo všetkých fázach realizácie projektu; zapojenie všetkých orgánov programu do podpory zainteresovaných strán - s minimálne 85 % spokojnosťou s podporou programu medzi realizujúcimi projektmi (prieskum)
- Zviditeľnenie dosiahnutých výsledkov: výstupy a výsledky projektu sa zhromažďujú a využívajú na zvýšenie povedomia o programe medzi partnerskými štátmi, Komisiou EÚ, riadiacimi orgánmi a zainteresovanými stranami EUSDR a príslušnými skupinami zainteresovaných strán so záujmom o priority programu; šírenie výsledkov prostredníctvom tematických bulletinov, podujatí, brožúr a iných foriem cielennej komunikácie - s priemerným počtom návštevníkov webového sídla, ktorý sa po roku 2026 každoročne zvýši o 5 % (štatistika webovej stránky) a minimálne 100 mediálnych vystúpení v médiách (správy o projekte) do roku 2029

Cieľové skupiny pre komunikáciu sú stanovené podľa ich tematického rozsahu definovaného v jednotlivých SO.

Realizácia komunikácie sa bude uskutočňovať prostredníctvom podrobných ročných pracovných plánov.

Komunikačné kanály:

Ako prostriedok na dosiahnutie komunikačných cieľov sa bude využívať rôznorodá škála komunikačných kanálov a posolstiev, ktoré budú všetky zosúladené s konzistentnou centralizovanou identitou značky. Nové grafické prvky, ktoré posilnia osobitný regionálny charakter dunajskej oblasti, vytvoria lepšiu rozpoznateľnosť značky vo vzťahu k ostatným zložkám programu Interreg.

Spoliehať sa bude najmä na digitálne komunikačné platformy, webová stránka programu sa bude používať ako hlavná brána k informáciám prepojená s národnými webovými portálmi všetkých partnerských štátov. Na oslovenie rôznych cieľových skupín, budovanie vzťahov so zainteresovanými stranami, zvýšenie návštevnosti webových stránok a zvýšenie povedomia o značke bude použitá priama pošta a kanály sociálnych médií, ako aj verejné podujatia a tlač. RO/JS a NKB budú úzko spolupracovať pri komunikácii o programe najmä s národným a miestnym publikom. Môžu sa plánovať spoločné fyzické podujatia a malé množstvo tlačených materiálov na podporu zviditeľnenia programu.

Posolstvá, ktoré sa budú komunikovať, budú zosúladené s poslaním programu a prispôbené danému publiku. Obsah na šírenie prostredníctvom tematických kampaní sa bude vytvárať v rôznych formátoch vrátane videí, digitálneho rozprávania príbehov, infografiky a návrhu vizualizácie dát.

Rozpočet:

Rozpočet plánovaný na komunikáciu od roku 2024 do roku 2029 sa očakáva vo výške 702 000 EUR alebo 4,3 % celkového rozpočtu technickej pomoci.

Monitorovanie a hodnotenie:

Komunikačné činnosti sa budú každoročne vyhodnocovať pomocou kvantitatívnych aj kvalitatívnych ukazovateľov. Popri iných kvantitatívnych ukazovateľoch (počet účastníkov podujatí alebo prijatých žiadostí) sa budú používať digitálne nástroje (Google analytics pre webové stránky alebo analytika pre platformy sociálnych médií). On-line prieskumy a dotazníky sa budú používať na hodnotenie kvality komunikačných činností a na získanie spätnej väzby o užitočnosti a spokojnosti žiadateľov/zainteresovaných strán/partnerov projektu na účely budúceho plánovania.

Navrhované ukazovatele (budú ďalej rozpracované v ročných pracovných plánoch, a to aj pre národné kontaktné body):

Ukazovatele výstupov: účasť na podujatiach, návštevnosť webu, zapojenie do sociálnych médií, analytika komunikačných kampaní.

Komunikácia v rámci projektu:

Komunikácia o projektoch vyplývajúcich z výziev Seed Money Facility, pripravených v spolupráci s EUSDR na dosiahnutie cieľov stratégie, sa bude realizovať v úzkej spolupráci s príjemcami. Tieto činnosti budú zahŕňať špecializované činnosti v oblasti vzťahov s verejnosťou a vytváranie sietí na propagáciu projektov medzi zástupcami partnerských štátov, EÚ a iných príslušných inštitúcií.

Rovnako ako v prípade iných projektov budú komunikačné požiadavky na realizáciu definované v implementačnej príručke, ktorú pripraví RO/JS (ktorá bude okrem iného zahŕňať špecifické prvky programu Interreg, pokiaľ ide o: povinnosť mať webovú stránku projektu a uvádzať informácie o projekte na webových stránkach organizácií projektových partnerov/sociálnych médiách; verejné vystavenie aspoň jedného plagátu/trvanlivej tabule alebo billboardov v súlade s nariadením EK).

Komunikačný pracovník DRP už bol vymenovaný. Keďže ide o pokračovanie programu na roky 2014 - 2020, zodpovednosť prevezme ten istý komunikačný pracovník.

6. Označenie podpory malých projektov vrátane malých projektov v rámci fondov malých projektov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. i), článok 24

Dunajský program nebude využívať prostriedky na malé projekty, napriek tomu je možné podporiť menšie projekty, napr. prípravné projekty, a to aj prostredníctvom nástroja počiatočného kapitálu. Tento nástroj je súčasťou podpory riadenia EUSDR a je zameraný na prípravu projektov, ktoré prispievajú k EUSDR. Cieľovou skupinou týchto projektov sú zainteresované strany EUSDR, ktoré sa snažia vypracovať projekty zamerané na akčný plán EUSDR. Monitorovací výbor programu rozhodne o pridelení finančných prostriedkov na takéto projekty, ale ak sa zachová prax z rokov 2014 - 2020, maximálna suma by bola maximálne 50 000 EUR. Rámec pre vypracovanie, podávanie žiadostí a realizáciu týchto projektov bude vypracovaný počas realizácie programu v spolupráci s monitorovacím výborom a s prípadným zapojením riadiacich orgánov EUSDR.

7. Implementačné ustanovenia

7.1. Orgány programu

Odkaz: článok 17 ods. 6 písm. a)

Tabuľka 9

Orgány programu	Názov inštitúcie	Kontaktná osoba	Pozícia	E-mail
Riadiaci orgán	Ministerstvo financií	Imre Janos Csalagovits	Vedúci riadiaceho orgánu a spoločného sekretariátu	imre.csalagovits@pm.gov.hu
Orgán auditu	Generálne riaditeľstvo pre audit európskych fondov (DGAEF)	Balázs Dencső	Generálny riaditeľ	balazs.dencso@eutaf.gov.hu
Orgán, ktorému má Komisia vykonať platby	Maďarská štátna pokladnica	Szabolcs Jakab	Vedúci oddelenia	jakab.szabolcs@allamkincstar.gov.hu

7.2. Postup zriadenia spoločného sekretariátu

Odkaz: článok 17 ods. 6 písm. b)

Zúčastnené krajiny sa dohodli, že v priestoroch maďarského ministerstva financií v Budapešti bude zriadená integrovaná riadiaca štruktúra, ktorá bude kombinovať funkcie riadiaceho orgánu a spoločného sekretariátu. Riadiaci orgán a spoločný sekretariát (ďalej len "RO/JS"), ktorý je integrovaný do jedného oddelenia ministerstva, je funkčne nezávislým orgánom, ktorý zaručuje nestrannosť procesu podávania a hodnotenia žiadostí o projekty, ako aj implementácie nadnárodného programu. Všeobecné podmienky zamestnávania (počet pracovných miest, platové rozpätie, postup prijímania zamestnancov) pre RO/JS budú uvedené v programovom doplnku (ďalej len "PD"), ako sa dohodlo na úrovni programu. Prevádzka RO/JS je financovaná z rozpočtu technickej pomoci (TP) programu vrátane všetkých nákladov na zamestnancov.

Zamestnanci RO/JS budú zamestnaní v súlade s platnými maďarskými právnymi predpismi, avšak zásadné rozhodnutia týkajúce sa personálu RO/JS musia odsúhlasiť aj zúčastnené krajiny. Každé neadministratívne pracovné miesto sa obsadzuje na základe oznámenia o výzve, ktoré - v závislosti od pracovného miesta - môže byť otvorené alebo obmedzené a ktoré je v súlade s predbežným opisom pracovného miesta odsúhlaseným Výborom pre prijímanie zamestnancov. Zamestnanci RO/JS sú medzinárodní. Výbor pre prijímanie zamestnancov by mal byť zriadený MV s cieľom podporiť proces prijímania zamestnancov RO/JS.

7.3. Rozdelenie úloh medzi zúčastnenými členskými štátmi a, v prípade potreby, tretími alebo partnerskými krajinami a zámorskými krajinami a územiami, v prípade finančných korekcií uložených riadiacim orgánom alebo Komisiou

Referencia: odsek c) článok 17(6)

V súlade s **princípami spoločného riadenia**, ktoré uvádza článok 16 odsek 1 a článok 55 odsek 2 Nariadenia (EÚ) 2021/1059 (ďalej len ako Nariadenie o Interreg), členské štáty a partnerské krajiny (ďalej len ako „Partnerské štáty“ alebo „PŠ“) a Európska komisia budú zodpovedné za riadenie a kontrolu DRP.

Programovým jazykom je **anglický jazyk**. PŠ sa dohodli, že všetka komunikácia medzi PŠ, RO/JS, orgánom auditu (OA) a vedúcimi partnermi projektu (LP) sa bude viesť v anglickom jazyku.

Podrobné ustanovenia o **implementačných štruktúrach a dojednaniach DRP** budú uvedené v PP, Programovom Manuáli (zahŕňajúcom manuál uchádzača, implementačný manuál a manuál oprávnenosti), oznámeniach o zverejnení výzvy, riadiacich usmerneniach, pláne hodnotenia, ktoré má potvrdiť MK.

Tieto **spoločné súbory pravidiel ustanovené v dokumentoch uvedených vyššie**, ktoré ustanovujú vzájomné práva a povinnosti vo vzťahu k implementácii a finančnému riadeniu DRP sa budú vzťahovať rovnako na všetky PŠ programu. Všetky **PŠ budú niest' konečnú zodpovednosť** za vrátenie súm neoprávnene vyplatených prijímateľom nachádzajúcim sa v danom území alebo preberú spoločne zodpovednosť za nezrovnalosti vyplývajúce z ich spoločných rozhodnutí. Úlohy PŠ (vrátane zoznamu zodpovedných orgánov) v súlade s článkom 69 Nariadenia (EÚ) 2021/1060 (ďalej len „VN“) sú podrobne uvedené v PC.

Podľa článku 112 odsek 4 Finančného nariadenia, **Dohodu o financovaní**, ktorú uzavrie Komisia a každá zúčastnená partnerská krajina musí tiež podpísať RO/JS DRP. Dohody o financovaní zabezpečia, aby celý regulačný rámec, ktorý sa týka implementácie programu priamo platil v príslušnom PŠ a tiež zahŕňal prípadné konečné vrátenie zdrojov EK v mene RO/JS.

Bez ohľadu na ustanovenia príslušnej Dohody o financovaní budú platiť ustanovenia VN a Nariadenia o Interreg ako aj zákonov o týchto dvoch nariadeniach.

Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia príslušnej dohody o financovaní, platia ustanovenia VN a nariadenia Interreg, ako aj zákony založené na týchto dvoch nariadeniach.

Podľa článku 69 odsek 2 VN, PŠ musia prijať všetky potrebné opatrenia, aby **predišli, odhalili a nahlásili nezrovnalosti, vrátane podvodu**. PŠ musia nahlásiť nezrovnalosti Komisii, RO/JS a OA v súlade s kritériami pre určenie prípadov nezrovnalostí, ktoré sa majú nahlásiť, údajov, ktoré sa majú poskytnúť a formátom pre podávanie hlásení uvedenom v Prílohe XII VN.

V prípade, že bolo iniciované vyšetrovanie novej nezrovnalosti, ktoré môže mať dopad na výdavky projektového partnera, **RO/JS môže prerušiť plynutie doby pre platbu** uvedené v článku 74 odsek 1b VN. Konkrétny LP bude informovaný v písomnej podobe o tomto prerušení a jeho dôvodoch. Podrobné postupy o vrátení zdrojov projektovým partnerstvom budú uvedené v PP, Programovom manuáli a v Zmluve o NFP.

Bez ohľadu na zodpovednosť PŠ za odhaľovanie a nápravu nezrovnalostí a vrátenie nenáležité vyplatených súm uvedených v článku 69 odsek 2 článku 74 odsek 1 písmeno d VN a v súlade s článkom 52 Nariadenia o Interreg, **RO/JS zabezpečí, aby v prípade nezrovnalostí LP vrátil všetky vyplatené sumy**. Projektoví partneri musia potom preplatiť HP všetky nenáležité vyplatené sumy. Podľa článku 52 odsek 2, RO/JS nebude žiadať vrátenie nenáležité vyplatených súm príspevku zo zdrojov Interreg, ktorá nepresiahne 250 eur (bez úrokov), zaplatenej za projekt v danom účtovnom roku.

Ak sa LP nepodari zabezpečiť preplatenie zo strany projektového partnera alebo ak sa RO/JS nepodari zabezpečiť splatenie zo strany LP, **PŠ na území ktorých sa nachádza príslušný projektový partner** bude musieť preplatiť RO/JS sumu nenáležite vyplatenú danému projektovému partnerovi. RO/JS zodpovedá za splatenie príslušných súm (po ich vrátení zo strany LP/členského štátu) do všeobecného rozpočtu Únie tak, ako je to uvedené v článku 52 odsek 3.

Podľa článku 103 VN musia PŠ chrániť rozpočet Únie a uplatňovať **finančné korekcie** formou zrušenia celej alebo časti podpory z fondov pre projekt, kde boli výdavky deklarované na Komisiu označené ako nezrovnalosti. Finančné korekcie (sumy, ktoré majú byť stiahnuté, odpočítané alebo vrátené), ktoré sa vyžadujú v spojitosti s individuálnou alebo systémovou nezrovnalosťou v projektoch DRP bude monitorovať **orgán zabezpečujúci účtovnú funkciu** a budú zahrnuté do následných žiadostí o platbu, ktoré sa predložia na Komisiu.

Keďže PŠ nesú celkovú zodpovednosť za podporu Spoločenstva (EFRR/IPA/NDICI) poskytnutú pre alebo PP nachádzajúcich sa na ich územiach, musia zabezpečiť, aby sa pred certifikáciou výdavkov zabezpečili všetky požadované finančné korekcie a vyvinúť úsilie na vrátenie všetkých súm nezrovnalostí/podvodov alebo zanedbania spôsobených prijímateľom nachádzajúcim sa na ich území. Tam, kde je to primerané môže PŠ tiež účtovať úroky z omeškania.

Podľa článku 52 odsek 4 Nariadenia o Interreg, potom ako PŠ uhradí RO/JS všetky sumy nenáležite vyplatené partnerovi, môže pokračovať alebo spustiť **procedúru vymáhania** voči danému partnerovi podľa vnútroštátnej legislatívy.

Článok 52 odsek 5 Nariadenia o Interreg sa vzťahuje na sumy nenáležite vyplatené partnerovi, ktoré ktorýkoľvek PŠ neuhradili RO/JS.

Výdavok na nezrovnalosť, ktorý je predmetom finančnej korekcie uplatnenej zo strany RO/JS vo vzťahu ku ktorejkoľvek nezrovnalosti zistenej zo strany PŠ alebo OA sa musí odpočítať z účtov predložených na Komisiu. Systémové chyby na úrovni programu môže odhaliť OA a/alebo SA alebo Európska komisia a môžu viesť k **finančným korekciám uloženým Európskou komisiou** na základe článku 104 VN.

PŠ musia hlásiť nezrovnalosti na RO/JS v podobe **sumárnych správ alebo správ o nezrovnalostiach** priložených k verifikačnej správe, ktorá sa má predkladať štvrťročne v súlade s formátom uvedeným v PC.

PŠ budú niesť zodpovednosť za použitie zdrojov EFRR/IPA/NDICI na financovanie programu nasledovne:

- Každý PŠ nesie zodpovednosť za možné finančné dôsledky nezrovnalostí spôsobených zo strany HP a PP nachádzajúcich sa na ich území a ich vlastného systému kontroly (napr. jednorazová nezrovnalosť alebo systémová nezrovnalosť, ktorú možno pripísať národnému systému kontroly);
- V prípade systémovej nezrovnalosti alebo finančnej korekcie na úrovni programu, ktorú nie je možné priradiť konkrétnemu PŠ (tzn. odôvodniť na základe rozhodnutí MV), budú zodpovednosť spoločne niesť PŠ proporčne, podľa výšky výdavkov požadovaných od Európskej komisie za obdobie, ktoré predstavuje základ pre finančnú korekciu.
- Ak existuje potreba finančnej korekcie na úrovni programu z dôvodu toho, že reziduálna chybovosť auditov aktivít presahuje 2% úrovne závažnosti, PŠ budú spoločne zodpovedné za platbu danej korekcie proporčne k výške výdavkov požadovaných od Európskej komisie za obdobie, ktoré predstavuje základ pre extrapolovanú korekciu.

Vyššie uvedené princípy zodpovednosti sa tiež vzťahujú na korekcie Technickej pomoci vypočítané v súlade s článkom 27 Nariadenia o Interreg, keďže takéto korekcie by boli priamym dôsledkom súvisiacich nezrovnalostí (či už systémových alebo nesystémových). RO/JS bude priebežne informovať

PŠ o všetkých nezrovnalostiach a ich dopade na TP. RO/JS vykoná inventúru, aby overil, aká je zostávajúca suma nezrovnalostí, ktoré mali dopad na rozpočet TP a aby ju nebolo možné opätovne použiť. V prípade existencie zostávajúcej sumy bude RO/JS informovať a požiada príslušný PŠ, aby preplatil príslušnú sumu z EFRR/IPA/NDICI na bankový účet DRP. Podrobné postupy sú uvedené v PC.

Povinnosti hlavných programových orgánov uvedené nižšie sú podrobne prezentované v PC.

Zostavenie **MV** v súlade s článkom 28 Nariadenia o Interreg – zahŕňajúceho zástupcov každej zúčastnenej krajiny – vykonáva dohľad nad implementáciou DRP a realizuje výber projektov, ktoré majú byť financované. Jeho všeobecnou úlohou je zabezpečiť kvalitu a efektivitu implementácie programu tak, ako je to uvedené v článku 30 Nariadenia o Interreg, za podpory zo strany RO/JS.

RO/JS je zodpovedný za celkovú realizáciu programu; vykonávanie funkcií uvedených v článkoch 72, 74 a 75 VN ako aj v článku 46 Nariadenia o Interreg. Riadiaci orgán vypracuje systém elektrickej výmeny údajov, ktorý zabezpečí výmenu informácií medzi prijímateľmi a programovými orgánmi v elektronickej podobe podľa Prílohy XIV VN.

Spolupracujúce organizácie RO/JS poverené koordináciou na území zúčastnených krajín budú **členmi MV zastupujúcimi vnútroštátne orgány** príslušných PŠ zodpovedných za DRP. Inštitúcie zodpovedných národných orgánov a postup pre nomináciu členov MV sú zadefinované v PC. **Orgán zabezpečujúci účtovnú funkciu** bude vykonávať funkciu účtovania v súlade s článkom 47 Nariadenia o Interreg, ktorá pozostáva z úloh uvedených článku 76 odsek 1 písmeno a) a b); osobitne, CO je zodpovedný za vystavovanie a predkladanie žiadostí o platbu na Komisiu a príjem platieb od Komisie.

Orgán auditu bude vykonávať funkcie ustanovené článku 48 a 49 Nariadenia o Interreg na celom území, ktoré pokrýva DRP. OA bude využívať podporu zo strany Skupiny audítorov (SA) pozostávajúcej zo zástupcov zodpovedných orgánov z každého PŠ.

Národné kontaktné body zriadi každá zúčastnená krajina ako doplnok k nadnárodným projektom RO/JS so zapojením zainteresovaných strán na vnútroštátnej úrovni.

Kontrolóri budú ustanovení každým PŠ, aby vykonávali verifikáciu riadenia s cieľom zabezpečiť súlad výdavkov vynaložených projektovými partneri s pravidlami Spoločenstva a vnútroštátnymi pravidlami v zmysle článku 74 odsek 1 VN a v súlade s článkom 46 odsek 3 Nariadenia o Interreg. Kontrolóri budú nominovaní v súlade s vnútroštátnymi administratívnymi ustanoveniami každého PŠ v súlade s článkom 46 odsek 9 Nariadenia o Interreg. Každá krajina zúčastnená na DRP bude zodpovedná za vykonanie verifikácií na svojom území.

Proces verifikácie v zmysle článku 74 odsek 1 písmeno a) a článku 74 odsek 2 VN realizovaný na národnej úrovni zahŕňa administratívne overenie žiadostí o platbu zo strany prijímateľov a verifikáciu aktivít na mieste. Verifikácie riadenia budú vychádzať z posúdenia rizika a budú primerané rizikám identifikovaným ex ante.

Aby bolo možné získať uistenie o tom, že sa dodržiavajú účtovné funkcie, RO/JS bude prevádzkovať **systém pre overenie hlásení**. Pred vystavením žiadostí o platbu na Európsku komisiu zo strany CO, RO/JS predloží správu o verifikácii postupov a verifikácie riadenia na úrovni programu vykonané vo vzťahu k výdavkom zahrnutým do žiadostí o platbu.

Postupy platné pre **riešenie sťažností** sa líšia v závislosti od predmetu sťažnosti a budú formálne upravené v PC a v Programovom manuáli. Konkrétne sa špecifické postupy uplatňujú na sťažnosti týkajúce sa posúdenia a výberu žiadostí, rozhodnutí RO/JS počas implementácie projektu alebo týkajúce sa práce národných kontrolórov.

V prípade odvolania voči rozhodnutiu programových orgánov, vrátane RO/JS alebo MK vo veci výberu projektov, na súdny systém, je vecne príslušným súdom súd v Maďarsku. Odvolania sa voči

rozhodnutiam vnútroštátnych orgánov vo veci práce kontrolórov alebo fungovania vnútroštátneho systému kontroly je možné podať na vnútroštátny súd v príslušnom PŠ.

V prípade ťažkostí s implementáciou, poskytnú príslušné PŠ podporu pre RO/JS vo veci objasnenia jednotlivých prípadov a pomoci s odstránením potenciálnych sankcií uložených voči DRP, HP alebo projektovému partnerovi.

Pravidlá, ktoré platia pre **nedodržanie ustanovení dohodnutým medzi PŠ** sú uvedené v PC.

8. Použitie jednotkových nákladov, jednorazových platieb a paušálnych sadzieb a financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi

Referencia: Články 94 a 95 Nariadenia (EÚ) 2021/1060 (VN)

Tabuľka 10: Použitie jednotkových nákladov, jednorazových platieb a paušálnych sadzieb a financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi

Zamýšľané využitie článkov 94 a 95 VN	Áno	Nie
Od svojho prijatia bude program využívať preplácanie príspevku Únie na základe jednotkových nákladov, jednorazových platieb a paušálnych sadzieb na základe priority podľa článku 94 VN	☒	☐
Od svojho prijatia bude program využívať preplácanie príspevku Únie na základe financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi na základe priority podľa článku 95 VN	☐	☒

Dodatok 1

A. Zhrnutie hlavných prvkov

Priorita	Fond	Špecifický cieľ	Odhadovaný podiel celkovej finančnej alokácie v rámci priority, na ktorú uplatní zjednodušené vykazovanie výdavkov v %	Typ(y) pokrytých aktivít		Ukazovateľ pre preplatenie		Jednotka merania ukazovateľa pre preplatenie	Typ zjednodušeného vykazovania výdavkov (štandardná miera jednotkových nákladov, jednorazových výdavkov alebo paušálnych sadzieb)	Suma (v eurách) alebo percentách (v prípade paušálnych výdavkov) zjednodušeného vykazovania výdavkov
				Kód (1)	Popis	Kód (2)	Popis			

(1) Týka sa kódu pre rozmer intervenčného poľa v Tabuľke 1 Prílohy 1 k VN

(2) Týka sa kódu spoločného ukazovateľa, ak je k dispozícii

B. Podrobnosti o type projektu

Skrátený názov typu projektu (1)	1
Riadiaci orgán získal podporu od externej spoločnosti pre nastavenie zjednodušeného vykazovania výdavkov	
Názov externej spoločnosti	
1. Popis typu projektu, vrátane časového rámca pre implementáciu	
2. Špecifický cieľ(ciele)	
12. Celková suma (štát a Únia), ktorú bude na základe toho preplácať Komisia	

Ukazovatele

3. Ukazovateľ pre preplatenie (2)	1
4. Jednotka merania ukazovateľa pre preplatenie	
5. Štandardná mierka jednotkových nákladov, jednorazových výdavkov alebo paušálnych výdavkov	
6. Suma (v eurách) alebo percentách (v prípade paušálnych výdavkov) zjednodušeného vykazovania výdavkov	
7. Kategórie nákladov, ktoré spadajú pod jednotkové náklady, jednorazové výdavky alebo paušálne výdavky	
8. Zahŕňajú tieto kategórie nákladov všetky oprávnené výdavky na projekt?	Nie
9. Metóda úprav (3)	
10. Verifikácia dosiahnutých výsledkov použitých jednotiek - popíšte, ktorý dokument(y)/systém sa použije na overenie dosiahnutých výsledkov použitých jednotiek	

- popíšte, čo a kto bude kontrolovať počas verifikácie riadenia - popíšte, ktoré opatrenia budú prijaté pre zber a uchovávanie relevantných údajov/dokumentov	
11. Možné nevhodné motivátory, zmierňovacie opatrenia (4) a odhadovaná miera rizika (vysoká/stredná/nízka)	

(1) Predpokladaný dátum začatia výberu projektov a predpokladaný dátum ich ukončenia (ref. Článok 63 odsek 5 VN).

(2) V prípade projektov, ktoré obsahujú niekoľko druhov zjednodušeného vykazovania výdavkov pre rozličné kategórie nákladov, rozličných projektov následných fáz projektov, položky 3 až 11 je potrebné vyplniť pre každý ukazovateľ pre preplatenie.

(3) Podľa možnosti uveďte frekvenciu a trvanie úprav a jasnú odvolávku na konkrétny ukazovateľ (vrátane linku na webstránku, kde je daný ukazovateľ zverejnený, ak je k dispozícii).

(4) Existujú potenciálne negatívne dopady na kvalitu podporených projektov a, ak áno, aké opatrenia (napríklad zabezpečenie kvality) budú prijaté na vykompenzovanie tohto rizika?

C. Výpočet štandardnej škály jednotkových nákladov, jednorazových výdavkov alebo paušálnych výdavkov

1. Zdroj údajov použitých na výpočet štandardnej škály jednotkových nákladov, jednorazových výdavkov alebo paušálnych výdavkov (kto vygeneroval, zozbieral a zaznamenal údaje, kde sú údaje uložené, dátumy uzávierok, validácia, atď.):

--

2. Prosím, uveďte prečo je navrhnutá metóda a výpočet podľa článku 94 odsek 2 relevantnou pre daný typ projektu:

--

3. Prosím, uveďte ako boli vykonané výpočty, osobitne všetky domnienky z pohľadu kvality alebo kvantity. Tam, kde je to relevantné by sa mali uviesť štatistické údaje a benčmarky a, na vyžiadanie, poskytnúť vo formáte, ktorý je použiteľný zo strany Komisie:

--

4. Prosím, vysvetlite, ako ste zabezpečili, aby boli do výpočtu štandardnej škály jednotkových nákladov, jednorazových výdavkov alebo paušálnych výdavkov zahrnuté len oprávnené výdavky:

--

5. Posúdenie metodiky výpočtu a súm a opatrení pre zabezpečenie verifikácie, kvality, zberu a uchovávania údajov orgánom auditu :

--

Dodatok 2

A. Zhrnutie hlavných prvkov

Priorita	Fond	Špecifický cieľ	Odhadovaný podiel celkovej finančnej alokácie v rámci priority, na ktorú uplatní zjednodušené vykazovanie výdavkov v %	Typ(y) pokrytých aktivít		Ukazovateľ pre preplatenie		Jednotka merania ukazovateľa pre preplatenie	Typ zjednodušeného vykazovania výdavkov (štandardná miera jednotkových nákladov, jednorazových výdavkov alebo paušálnych sadzieb)	Suma (v eurách) alebo percentách (v prípade paušálnych výdavkov) zjednodušeného vykazovania výdavkov
				Kód (1)	Popis	Kód (2)	Popis			

(1) Týka sa kódu pre rozmer intervenčného poľa v Tabuľke 1 Prílohy IV k Nariadeniu o ENRAF

(2) Týka sa kódu spoločného ukazovateľa, ak je k dispozícii

B. Podrobnosti o type projektu

Tematický obsah Programu dunajského regiónu bol vypracovaný na základe územnej analýzy, ktorá predstavovala rozsiahlu aktivitu na účely zdefinovania potrieb a výziev dunajského regiónu spolu s ďalšou analýzou potrieb a výziev, ktoré dokáže najlepšie naplniť nadnárodná spolupráca a špecifický typ intervencií, ktoré tento program financuje. Druhá výzva pre podanie návrhov, ktorá má byť spustená na roky 2023-2024 sa má, podľa plánu, zamerať na strategické potreby dunajského regiónu, v súlade s tematickým obsahom programu, vrátane sub-území a posilnenia programovej podpory pre prípravu nečlenských krajín EÚ v programovej oblasti pre vstup do EÚ.

Zo strategického pohľadu, Nástroj pre počiatočný kapitál (Seed Money Facility) podporuje EUSDR v rozvoji strategických nadnárodných projektov, ktoré sa zameriavajú na ciele stratégie. Nástroj pre počiatočný kapitál je nástrojom, ktorý môže naštartovať spoluprácu v regióne v rozličných sektoroch a tematických oblastiach. Výzva je pripravovaná v úzkej spolupráci so stratégiou, ktorá stanovuje strategické smerovanie a priority. Aj táto výzva sa podľa plánu spustí v období rokov 2024-2025.

Zoznam vybraných skratiek

CADSES - Program INTERREG IIB pre stredoeurópsky, jadranský, podunajský a juhovýchodoeurópsky priestor
CO - Certifikačný orgán
CLLD - miestny rozvoj vedený komunitou
DR – dunajský región
DRB - povodie rieky Dunaj
DRP - The Danube Region Programme – Program dunajského regiónu
EEA - Európska environmentálna agentúra
EFRR – Európsky fond regionálneho rozvoja
EIA - smernice o posudzovaní vplyvov na životné prostredie
ESF+ - Európsky sociálny fond
EŠIF -Európske štrukturálne a investičné fondy
EUSDR - Stratégia EÚ pre Dunajský región
EUSALP – Stratégia EÚ pre Alpské regióny
EVP - Európsky výskumný priestor
EZÚS - Európske zoskupenie územnej spolupráce
GERD - hrubé domáce výdavky na výskum a vývoj
ICD - invázne cudzorodé druhy
ICPDR - Medzinárodná komisia na ochranu rieky Dunaj
IKT - informačno - komunikačné technológie
IPA - Nástroj predvstupovej pomoci
IoT - Internet vecí
ISO – špecifický cieľ pre INTERREG
ISRBC - Medzinárodná komisia pre povodie Sávy
JS - spoločný sekretariát
IÚI - integrované územné investície
LIFE - finančný nástroj pre environmentálne a klimatické aktivity
LP - vedúci partner
LPG (Liquefied Petroleum Gas) - skvapalnený ropný plyn
MV - monitorovací výbor
NKB - národný kontaktný bod
NDICI - nástroj pre rozvoj susedstva a medzinárodnej spolupráce
NUTS - spoločná nomenklatúra územných jednotiek
OA - orgán auditu (
OZE - obnoviteľné zdroje energie
p.b. - percentuálny bod
PD - programový doplnok
PO – prioritná oblasť
PMPRPD - Plán manažmentu povodňového rizika v povodí Dunaja
PMP - plány manažmentu povodí
PP - projektový partner
PŠ - partnerský štát
P2P - klient–klient (komunikujú spolu jednotliví klienti)
RCO - spoločný výstupový ukazovateľ regionálnej politiky
RCR - spoločný výsledkový ukazovateľ regionálnej politiky
RSO - Špecifický cieľ vo vzťahu k EFRR
RO – riadiaci orgán
SA - Skupina audítorov
SEA - strategické environmentálne hodnotenie
SFC – systém na elektronickú výmenu informácií o spoločnom riadení eurofondov medzi členskými štátmi a Európskou komisiou
SMF Seed Money Facility - Finančný nástroj na prípravu projektov
SRB -- povodie rieky Sáva
TP - technická pomoc
TRB - povodie rieky Tisa
VVI – výskum, vývoj a inovácie